Leto VII, štev. 217 | Ljubljana, torek 21. septembra 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien. Nr. 105.241.

Ljubljana, 20. septembra.

Tako ostre volilne borbe za Trgovsko in obrtniško zbornico, kakor je sedanja, še nismo imeli. Slovenijo preplavlja val volilne strasti, kakor smo ga bili vajeni pred volitvami v parlament.

SLS se je zahotelo, da napravi iz volitev v Zbornico politikum. Že davno pred volitvami je dr. Korošec v Domžalah in teden nato v Trebnjem napovedal, da se bo SLS udeležila teh volitev kot stranka, ker smatra, da je to za njene strankarske interese potrebno. Dejstvo, da sta zadnji čas v zbornici kot njen predsednik in podpredsednik gospodovala eksponenta in zaupnika SLS gg. Jelačin in Ogrin, je očividno vzbudilo pri klerikalcih tolik apetit po zbornici, da so mislili, da mora biti ta najvažnejša stanovska in gospodarska institucija slovenskih trgovcev in obrtnikov za vse večne čase domena SLS. Zato je g. Ogrin razbil pogajanja, katerih cilj je bil depolitizirati volitve in omogočiti stanovskim organizacijam, da si po svoji volji izberejo kandidate za zbornico. Čim sta gg. Jelačin in Ogrin videla, da bi moglo biti njihovega gospodarstva v Zbornici konec, sta storila vse, da sta onemogočila harmoničen nastop celokupnega trgovstva in obrtništva.

Jelačinova vloga je pri SLS slična vloga znanega zamorca. Čim je storil svojo dolžnost, ga odslovijo. Jelačina je SLS postavila poleg g. Ogrina za glavnega kolovodjo svoje volilne fronte. Že sestava klerikalne liste, na kateri je od 32 trgovskih in obrtniških kandidatov 27 pristašev SLS, dokazuje, da je g. Jelačin na njej samo za okrasek in slepilo tudi naprednjakov. Za slučaj volilne zmage je klerikalna stranka namenila «naprednjakom» svoje liste klavrno vlogo eksekutivnih organov klerikalne politike, po vzorcu, ki se je klerikalcem tako sijajno obnesel za časa klero-komunistične večine v ljubljanskem občinskem svetu.

Prav tako, kakor je politična špekulacija SLS povzročila kandidaturo gospoda Jelačina, je pa tudi špekulacija gospoda Jelačina zavedla njega v območje SLS. Razlika je morda samo v tem, da zasleduje SLS svoje strankarske interese, g. Jelačin pa je računal, da ga bo moč SLS dvignila na prvo mesto. Tako sta se našla g. Jelačin in SLS v eni fronti v boju proti stanovskim trgovskim in obrtniškim organizacijam.

Ni neznana stvar, da so klerikalci že od nekdaj nasprotniki vseh organizacij, ki se ne vodijo po njihovih interesih in njihovih direktnih ali indirektnih ukazih. Klerikalci so razbijali in uničevali še vsako organizacijo, ki ni posredno ali neposredno služila njihovim namenom. Tako je bilo pri kmečki, tako pri delavski, tako pri učiteljski in tako je pri obrtniški in trgovski organizaciji. Klerikalci so uničili «Slovensko Matico», z zahrbtnostjo in izdajstvom okupirali ljubljanski «Narodni dom», skušali uničiti «Družbo sv. Cirila in Metoda». Se vsem starejšim je živo v spominu, da so iz gledališča napravili kino, ker so raje imeli kino v svojih rokah, kakor pa gledali gledališče v nevtralnih rokah.

V sedanji volilni borbi za zbornico vodijo klerikalci boj proti stanovskim organizacijam trgovcev in obrtnikov, ki so še mlade in so se šele v Jugoslaviji z jako energijo začele razvijati. Da bi trgovci in obrtniki ne videli tega zahrbtnega boja, govore in pišejo, da gre njihov boj le proti SDS. Za slepilo trgovcev še kaj posebno radi povdarjajo, da je boj namenjen samo dr. **Žerjavu,** kakor da bi kandidiral v Trgovsko zbornico on in ne trgovci, obrtniki in industrijalci, ki so jih postavile stanovske organizacije po svoji svobodni volji. Politično geslo proti SDS so izdali tudi zato, da bi pristaši SLS, ki so trgovci in obrtniki, ne videli, da njihova stranka ne privošči trgovini in obrti neodvisnega stanovskega zastopstva. Kakor da bi šlo za stanovsko zadevo duhovščine, so leteli ponekod župniki in kaplani za glasovnicami trgovcev in obrtnikov.

Huda in težka je bila borba, ki so jo prevzele mlade trgovske in obrtniške organizacije s celokupnim političnim aparatom SLS, kateremu služijo kot žalostni dobrovoljci razni zagrizeni radićevci in nazovi radikali ter nekateri Nemci, ki se nočejo sprijazniti z razmerami v naši novi državi in ne vidijo nujne potrebe, da se nemški trgovec in obrtnik ob strani strokovno organiziranega slovenskega trgovca in obrtnika bori za svoje stanovske in gospodarske interese. SLS se je v svojih nadah, da bo že v prvem navalu strla neodvisno trgovstvo in obrtništvo ter že v kali zadušila njegove stanovske organizacije, silno zmotila. O tem jo bodo poučile volitve še ta teden in klerikalcem ter njihovim pomagačem bo še žal, da so tako lahkomiselno in brezvestno računali na mladost organiziranega stanovskega pokreta trgovcev in obrtnikov.

Po vsej Sloveniji gre glas. le „Domovina“ je za nas!

Nejasna situacija v Beogradu

Konferenca pri Uzunoviću. — Vesti o poslabšanju Pašićevega zdravja. — Pod katerim pogojem bi mogli klerikalci v vlado.

Beograd, 20. septembra p. V politični situaciji danes ni nobenih posebnih dogodkov. Dopoldne je posetil ministrskega predsednika Uzunovića prvi kraljevi adjutant general Hadžić, ki je ostal pri njem zelo dolgo. Razen tega so Uzunovića posetili tudi ministri Vasa Jovanović, dr. Nikić, Maksimović in Trifunović ter češkoslovaški poslanik Seba. Ker se je mislilo, da je dr. Nikić prišel k Uzunoviću radi svojega položaja kot minister, so ga novinarji po avdijenci o tem vprašali, a dr. Nikić je izjavil, da je šel k predsedniku samo zato, da z njim razpravlja o premogokopih. Enako je tudi Uzunović izjavil novinarjem, da Nikićev poset ni imel političnega značaja. Temu nasproti je notorično, da je Nikićev položaj v vladi postal jako nejasen. Ne ve se še, na katero stran se odločijo radikali, katerim se zdi najcenejše, da se še enkrat pobotajo z Radićem. Radićevci so zadovoljni, da ostanejo v vladi ter ne postavljajo nobenih stvarnih zahtev. Njihova politika je dobila sedaj pregnantno ime »portfeljska politika« in je naravno, da taka politika radikalom najbolj prija. Verjetno je, da je dr. Nikić danes skusil od g. Uzunovića dobiti pojasnilo, kako stališče zavzema on, a gotovo je, da ni dobil točnega odgovora.

Vse čaka, kako se razvijejo odnošaji v NRS in kako se bodo razčistili spori med posameznimi radikalskimi grupami. Pašićevci še vedno napovedujejo velike in odločilne akcije N. Pašića, a so bili danes zelo vznemirjeni, ker so se po Beogradu raznesle vesti, da je Pašić znova zbolel in moral v posteljo. Izgleda pa, da te vesti niso točne.

Uzunović je že v soboto obvestil novinarje, da jim da popoldne izjavo o političnem položaju, a je potem preložil ta sestanek na danes popoldne. Ko so danes prišli novinarji k min. predsedniku, je g. Uzunović rekel, da jim obljubljene izjave ne more dati in jih je prosil, naj potrpijo do jutri popoldne.

Informacije o zaupnem sestanku ministra Srškića z dr. Korošcem se potrjujejo. Sestanek se je vršil na željo dr. Korošca, ki se je informiral, pod kakšnimi pogoji bi hoteli radikali v koalicijo z SLS. Dr. Srškić je izjavil, da bi se mogla event. pogajanja vršiti samo na osnovi brezpogojnega priznanja vidovdanske ustave s strani klerikalne stranke. Dr. Korošec je odšel v Ljubljano, da se o tem posvetuje s svojimi ljudmi. Če se vrne s pozitivnim odgovorom, bi se pogajanja nadaljevala.

Trumbićevci o potrebi rešitve hrvatstva pred Rad ćem . . .

Revizija ustave ni aktualna, pač pa je potrebno zbiranje vseh pametnih, da se hrvatstvo spasi iz Radićevih rok.

Zagreb, 20. septembra. n. Da bi ojačil svojo pozicijo v vladi in v boju proti Radićevi stranki, se minister Nikić že dalj časa pogaja s hrvatskimi federalisti o ustanovitvi skupnega kluba, pri čemer bi naj federalisti «suspendirali» svoj državnopravni program. Zdi se, da pogajanja zaenkrat sicer niso bila uspešna, a da niso brezupna. Jutrišnje «Novosti» pišejo iz krogov Hrvatske federalistične stranke: Vesti beograjskih listov o pogajanjih za fuzijo nikićevcev in federalistov niso točne in ne morejo biti točne, ker ni objektivnih pogojev za to, da se spojita Hrvatski federalistični klub in takozvani Nikićev hrvatski seljaški klub. Te vesti so nastale tako, ker se je v vrstah Hrvat. federalističnega kluba pojavila potreba čim jačjega pobijanja radićevščine, kakor je to prvi povedal v javnosti dr. Živko Bertić. Ta potreba je posledica razornega delovanja Radića ter njegovih prijateljev v širokih hrvatskih masah. Dasi je Radić na vladi, se ni izpremenil in to kar on dela s svojimi ljudmi, pomenja rušenje vsake avtoritete in vsake civilizacije, da ne govorimo o kulturi. Njegova teorija, da je vsa gospoda pokvarjena, in da seljaki ne potrebujejo inteligence, ker seljak vse, kar potrebuje, najbolje dobi samo pri seljaku, je enostavno boljševiziranje seljaštva in ako se temu z vsemi silami ne napravi konec, bodo posledice takega napačnega dela zadele našo inteligenco in meščansko prebivalstvo, nato pa seljake same. To spoznanje zahteva zbiranje antiradićevskih hrvatskih skupin za obrambo današnjih kulturnih in civilizacijskih pridobitev, na drugi strani pa za reparacijo dobrega glasu Hrvatstva, katerega Radić stalno izpostavlja zasmehovanju. Vprašanje revizije ustave danes ni aktualno, kakor ni aktualno vprašanje ureditve hiše, kadar gori, ali kadar jo zaliva poplava. Danes je najaktualneje reševati hišo pred požarom administrativne anarhije in poplavo korupcije ter je dolžnost vsake stranke, da čim najbolje pomaga pri urejevanju državne uprave in olajševanju gospodarske krize. Zato je tudi HFS pripravljena na sodelovanje z vsako drugo skupino ali stranko, ki hoče resno delovati za ureditev naših notranjih razmer.«

Pribićevićeva ofenziva v Vojvodini

V nedeljo se je vršil v Somboru veličasten shod posl. Svetozarja Pribičevića. — Vtis na beograjsko javnost.

Sombor, 20. septembra r. Včeraj se je vršil tu veličasten shod Samostojne demokratske stranke, na katerem je kot glavni govornik nastopil njen vodja Svetozar Pribičević, ki se je pripeljal semkaj dopoldne ob 10. v spremstvu poslanca Jurija Demetrovića in bivšega somborskega velikega župana Paja Dobanovačkega. Prebivalstvo mu je priredilo impozanten sprejem. Ob vhodu v mesto je ljudstvo z zastavami, godbami in konjeniki ustavilo avtomobil in ga potem svečano spremilo v mesto. Pred mestno hišo na trgu sv. Jurija se je četrt ure kasneje začelo zborovanje, ki ga je otvoril predsednik krajevne organizacije SDS dr. Grigorijević.

Svetozar Pribičević, ki ga je takoj v začetku govora okrog 6000 poslušalcev broječa množica navdušeno aklamirala, je v kratkih, a markantnih potezah, kakor je to njegova navada, očrtal politični položaj. Pribičević je v svojih izvajanjih najprej ugotovil, da je sedanja vlada dovladala in da se bo morala v par tednih umakniti. Nadalje je dejal, da je zunanji minister dr. Ninčić njemu samemu povedal, da je poslal Stepana Radića v Ženevo le zato, ker je zagrozil, da bodo radićevci napravili vprašanje in vrgli vlado, ako njihov šef ne bi šel v Švico. Sedaj imamo na čelu vlade osebo, ki je navaden referent šefa svoje stranke. G. Uzunović je dober človek, on je dober patrijot, na drugi strani pa zagrizen strankar in še večji radikal. Te dni je bil ponesel na Bled že napisan ukaz, s katerim naj bi se izločil iz vlade minister dr. Nikić, da bi vstopil vanjo Radić. Kasneje naj bi izpadel iz nje tudi Maksimović, da bi bil zadovoljen Pašić. A ni mogel. Pribičević je potem govoril o kombinacijah za razširjenje današnje koalicije, da bi si vlada na ta način podaljšala življenje. Radikali bi hoteli tako kombinacijo, v kateri bi kot stranka najmanj izgubili, torej z radićevci, ker sta ti dve stranki razdelili med seboj svoje interesne sfere. Eni naj bi vladali nad srbskim delom našega naroda, drugi pa nad hrvatskim. Ako država pri tem trpi, to ni njihova stvar. Z dr. Korošcem bi bila stvar podobna. Najtežji bi bil radikalom sporazum z davidovićevci, ker bi skem, ampak celo v srbijanskem delu našega naroda. Po mnenju govornika se ta sporazum gotovo ne bo dal izvesti, ker radikali nočejo ničesar žrtvovati.

Glede Radića je dejal Pribičević, da je ta politik že meseca februarja l. 1919 zbiral podpise za spomenico mirovni konferenci proti naši državi. S takimi politiki vodi vlada danes državni čolniček v razburkanem morju. Vladni ljudje se povsod poslužujejo le praznih fraz, ne vidijo pa jedra današnjemu zlu, ker ga nočejo videti.

Današnja vladna koalicija, radikali in radićevci, se grizejo med seboj in se koljejo kakor najljutejši sovražniki. Ali je potem čudno, da smo prišli tako daleč? Končno je Pribičević plediral za nove volitve, da bi se vendar enkrat videlo pravo razpoloženje naroda. Končal je svoj govor z vzklikom: »Živio narod, živio kralj!« Poslušalci so burno ploskali.

Prihodnji govornik, poslanec Juraj Demetrović, je razpravljal o Hrvatih v SDS in povdarjal, da Pribičević s svojo stranko edino vodi pravilno politiko. Govoril je nadalje tudi o gospodarski krizi in o draginji in končno o zakonu o izenačenju davkov, ki ga je predložila vlada. To izenačenje ni znižanje, ampak povišanje davkov.

Beograd 20. septembra r. Današnji beograjski listi prinašajo obširna poročila o včerajšnjem sijajnem shodu g. Pribičevića v Somboru. »Politika« piše, da spada to zborovanje med »največje in najbolj obiskane politične shode v tem letu«. »Vreme« pravi, da »je bilo zborovanje izredno dobro obiskano«.

Vseslovanski zdravniški kongres

Beograd, 20. septembra. n. Danes je vseslovanski zdravniški kongres nadaljeval svoje delo. Razpravljali so o tuberkulozi pri Slovanih. Poročal je dr. Rumenov, predsednik vrhovnega medicinskega sveta iz Sofije in dr. Gerdanov, urednik bolgarskega «Zdravniškega vestnika». Nato sta o tuberkulozi v Češkoslovaški poročala dr. Jedlička in dr. Immer.

Napetost med Francijo in Italijo

Demonstraciji proti Franciji v Firenzi in proti Italiji na Korsiki. — Mussolinijev načrt proti Franciji.

Pariz, 20. septembra (brž.) »Chicago Tribune« poroča, da so izbruhnile v Firenzi resne protifrancoske demonstracije. Velike množice fašistov so skušale vdreti v francoski konzulat in zažgati poslopje. Končno je policija obkolila poslopje. Med policijo in fašisti je prišlo do spopada in streljanja, pri čemer je bila neka oseba ubita in več ranjenih. Francoski poslanik v Rimu je zahteval zaščito za svojega konzula v Firenzi proti fašistovskim napadom. »Chicago Tribune« poroča, da se demonstracije proti tujcem in posebno proti Francozom nadaljujejo z neznanjšano silo.

Pariz, 20. septembra (brž.) V francoski luki Bastia na Korziki so bile velike protifašistovske demonstracije. Demonstranti so metali kamenje na italijanski konzulat in prisilili italijanske ladje, da so razobesile poleg italijanske tudi francosko zastavo.

Pariz, 20. septembra s. Listi, med njimi tudi »L' Information«, poročajo iz Rima, da postaja pisava italijanskih listov proti Franciji vedno ostrejša. Oficijozno naziranje v Rimu je tako, da se nanašajo razgovori med Parizom in Rimom na celokupne politične odnošaje med Francijo in Italijo in ne samo na incidente po atentatu na Mussolinija. Gotovo je, da bo Mussolini vztrajal pri svojem naziranju, da ni dopustljivo, da bi se svobodno vršila proti njemu osebna kampanja v tuji državi. Zahteval bo, da naj francoska vlada to propagando pobija. Če bi njegovo zahtevo odklonila, zanj ni dvoma, da bo italijansko politiko proti Franciji nanovo organiziral.

Pariz, 20. septembra k. Na Quai d' Orsayu potrjujejo vest o aretaciji atentatorja na francoski konzulat v Trstu. Italijanski pravosodni minister je zagotovil francoskemu poslaniku v Rimu, da bodo prejela pristojna mesta navodila, ki bodo preprečila nadaljnje demonstracije pred francoskimi konzulati v Italiji.

Pred popolnim sporazumom med Francijo in Nemčijo

Nesoglasja v francoski vladi radi sporazuma z Nemčijo? — Dr. Stresemann bo osebno nadaljeval pogajanja s francosko vlado v Parizu.

Berlin, 20. septembra (brž.). V četrtek se bo bavil nemški ministrski svet z razgovori Brianda z nemškim zunanjim ministrom dr. Stresemannom v Thoiryju. Kakor se izve, bo ministrski svet odobril politiko dr. Stresemanna.

London, 20. septembra (brž.). Akoravno ni še znana vsebina razgovorov Brianda s Stresemannom, vendar jim pripisujejo tukajšnji listi veliko važnost. Splošno se domneva, da je bil dosežen v Thoiryju dalekosežen sporazum o vseh spornih točkah med Nemčijo in Francijo. »Observer« pravi, da v slučaju sporazuma med Nemci in Francozi niso bile žrtve zapadne Evrope zaman.

Pariz, 20. septembra. s. »Quotidien« potrjuje vest o nasprotjih v francoskem kabinetu radi Briandove politike napram Nemčiji. Sedaj je vse odvisno od tega, kaj bo storil Poincare. »Nouvelle Siecle« smatra izjave »Quotidiena« za umestne in domneva, da so Marin in Barthou, pa tudi Tardieu nasprotniki Briandove politike. »Avenir« zahteva, naj se stranke nacijonalnega bloka vrnejo k prejšnji akcijski svobodi.

Neka oficijozna francoska nota označuje govorice, po katerih vladajo v vladi radi nemško - francoskega zbližanja nasprotstva, za izmišljene. V francoskih parlamentarnih krogih domnevajo, da bi se mogla morebitna nasprotja nanašati samo na formelna vprašanja, ne pa na temeljna.

Pariz, 20. septembra. s. »Excelsior« trdi po informacijah iz zanesljivega vira, da bo v primeru, ako bi francoski ministrski svet že prihodnji torek ratificiral prve razgovore med Briandom in dr. Stresemannom v Toiryju, prišel dr. Stresemann že prve dni oktobra v Pariz radi nadaljevanja pogajanj. Če bi bil dr. Stresemann zadržan, bi se vršil prihodnji sestanek po zasedanju Društva narodov v decembru.

Strahovit orkan na Floridi

2000 hiš porušenih. — Nad 2000 ljudi ubitih, 9500 ranjenih. — Veliko število ladij uničenih in poškodovanih. — Ogromno škodo cenijo nad 150 milijonov dolarjev.

Keywest (Florida), 20. septembra (brž.). **Strahovit orkan, ki je divjal včeraj zjutraj nad južno Florido, je zrušil 2000 hiš. Mesto Miami je poplavljeno in železniška zveza pretrgana. Po zadnjih poročilih je katastrofa zavzela velikanske dimenzije. Dosedaj je zahtevala nesreča 2000 mrtvih, 9500 ranjenih, 100 ladij je uničenih in 150 težko poškodovanih.**

New York, 20. septembra. s. Orkan na otoku Floridi, ki je divjal s hitrostjo 320 milj na uro, je trajal devet ur. Vsi kraji ob 60 milj dolgi cesti med mestoma Miamijem in West Palm Beachom so popolnoma razrušeni.

West Palm Beach, 20. septembra. s. Število smrtnih žrtev, ki jih je zahteval orkan v Miamiju, cenijo na več sto. Nad krajem Ford Lauderbale je bil proglašen preki sod. Čete, zdravniki in strežnice so odpotovale v prizadete kraje. Obala je 60 milj daleč opustošena.

Washington, 20. septembra. s. Šerif iz Jacksonvilleja je naprosil guvernerja, naj pošlje 500 mož policije za ojačenje, ker vladajo tamkaj strašne razmere. Voda iz rek je med divjanjem orkana 4 čevlje visoko preplavila ceste. Po cestah ležijo kosi avtomobilov, pohištva in drugo. 250 ladij, jaht in čolnov, ki so se nahajali v pristanišču, je poškodovanih.

Rim, 20. septembra. o. »Piccolo Giornale d' Italia« je prejel iz New Yorka kablogram o strahovitem orkanu, ki je divjal na otoku Floridi. Ker so bila na Floridi uničena vsa sredstva za poročanje, so se poročila zakasnila. Po poslednjih brezžičnih brzojavkah je bilo v mestu Miamiju **150 oseb usmrčenih ter nad 3000 ranjenih. Mesto Miami je štelo 2000 hiš in mnogo bančnih zavodov, ki jih je orkan popolnoma porušil.** Uničeno je tudi pristanišče in vsa pristaniška skladišča. **Povzročena škoda znaša nad 150 milijonov dolarjev.** Ladje, ki so se nahajale v pristanišču Miamiju, so se potopile. Vojne ladje, ki so križarile med New Yorkom in Florido, so prejele nalog, da takoj odidejo v prizadete kraje.

New York, 20. septembra. s. Vesti iz Floride zatrjujejo, da se ceni škoda, ki jo je povzročil orkan, na 50 do 124 milijonov dolarjev. Po poročilih observatorija v Mobile divja vihar danes v Pensacoli s hitrostjo sto milj na uro.

Kakor poročajo iz Miamija, so bile davi s pomočjo letal, avtomobilov in pomožnih vlakov postavljene prve zveze z mestom. Število žrtev v miamskem okraju še ni določeno in se giblje med 600 do 1500.

Pangalosovi blazni načrti

Atene, 20. septembra. r. Neki novinar je imel priliko govoriti z bivšim grškim diktatorjem Pangalosom v njegovem zaporu v Izedinu. Pangalos mu je podal ob tej priliki senzacijonalno izjavo, da je nameraval 25. avgusta napovedati vojno Turčiji ter zavzeti vzhodno Tracijo in tako uresničiti nacijonalni sen Grške. Toda par dni prej, 22. avgusta, je bil strmoglavljen. Povod za vojno bi bila zahteva, naj se vrnejo konfiscirana imetja grškim beguncem. Za ta njegov načrt ni vedel nihče, niti sam zunanji minister. Vse je bilo v njegovih rokah. Njegove vojne priprave, municija, topovi, vojne ladje in vse drugo je imelo za cilj presenečiti neprijatelje. Pangalos je izjavil, da bo svet še iznenadil, ko bo govoril pred sodiščem. Nadaljo je izjavil, da je vse pripravil, da se 25 avgusta podpiše v Atenah albanski ofenzivni pakt, ki bi zajamčil nove grške meje. Del zavezniških čet bi bil poslan v Tracijo, da bi podpiral grške operacije.

Atene, 20. septembra. s. Izjava bivšega diktatorja Pangalosa, da je samo njegov padec preprečil, da ni napovedal Turčiji vojne in zasedel Tracijo, je izzvala v Atenah največjo senzacijo. V tukajšnjih političnih krogih smatrajo ta odkritja bivšega diktatorja za popolnoma verjetna. V zvezi s tem se omenjajo že prej razširjene govorice, da je Pangalos že dalje časa skušal z osebnim vplivom doseči, da bi pripravil Italijo za skupen korak proti Turčiji.

Nemški parlamentarci v Jugoslaviji

Beograd, 20. septembra. n. Nemški poslanec von Lösch in njegovi tovariši, ki potujejo sedaj po Jugoslaviji, so se s svojega potovanja po Vojvodini vrnili v Beograd. Bili so v Bački, Baranji, Sremu in v enem delu Banata. Novinarjem, ki so jih vprašali za mnenje o tem, kar so videli, so Nemci odgovorili, da v naših krajih leži ogromno bogastvo. Oni so prepričani, da bo v kratkem času Dunav od Regensburga do Oršove služil kot najboljša zveza med Nemčijo in Jugoslavijo. V Nemčiji vlada še kriza, Nemčija pa si bo polagoma opomogla in se spravila s svojimi nekdanjimi sovražniki. Na Beograd se gleda kot na točko, v kateri se nemški interesi na Balkanu ne bodo več dovedli v spor. Enkrat se je napravila napaka, drugič se ne bo več.

Volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo

Danes in jutri zadnji dan! — Velika udeležba. — Šlo bo za razlike par odstotkov. — Opomin zamudnikom, resen poziv vsem trgovcem in obrtnikom in njihovim prijateljem vseh stanov.

Danes in jutri sredo 22. t. m. še do 6. ure zvečer sprejema Volilna komisija glasovnice po pošti, jutri se jih pa tudi osebno lahko oddaja komisiji. Kar bo torej prišlo po poštah ali po selih, n. pr. do srede opoldan v Ljubljano, se bo moglo še pravočasno oddati. Kdor pa hoče priti osebno pred komisijo, to stori lahko še do 6. ure zvečer.

Do včeraj je bilo komisiji oddanih **18.654** kuvert z glasovnicami, od teh je **5787 modrih** (trgovina), **12.657 rdečih** (obrt), **210 belih industrijskih.** Udeležba je torej velika in lahko zraste še za par tisoč. Veliko volilcev je odposlalo, kakor se vidi iz njihovega pripovedovanja, glasovnice žal tako, da so v veliki meri nepravilno izpolnjene ali pogrešno zalepljene, vsled česar jih bo pač mnogo neveljavnih.

Pošiljanje glasovnic **brez revizije po dobro poučenih zaupnikih je zelo opasna stvar,** ker se ob največji pazljivosti lahko spregleda kakšno malenkost in **glas je neveljaven.** Zato naj vsakdo dostavi glasovnico našim pisarnam **(Aleksandrova cesta št. 2),** oziroma naj izroči **zanesljivim zaupnikom in agitatorjem svoje listine** (izkaznico in glasovnico itd.), **da jih pred oddajo vidijo in uredijo.**

Ako se kdo zave, da se je kaj pomotil ali da je napačno glasoval, ali n. pr. kako društvo ali družba, zadruga, občina ni priložila pooblastila, **naj še danes pride v tajništvo,** da se tam stvar ugotovi in more svetovati, kar je potrebno. Ako je kdo **izgubil glasovnico,** brez dvoma lahko takoj zahteva pri komisiji duplikat. V to svrho naj, kdor potrebuje, **pride v pisarno na Aleksandrovi cesti št. 2** ali pa ga spremi kak zaupnik k glavnemu volilnemu odboru.

Nesolidno triumfiranje klerikalcev ne sme nikogar spraviti v zmoto! Ko še ni bilo pri Volilni komisiji oddanih niti 6000 glasov so že raznesli glas, da so «že zmagali», da na ta lim sedejo omahljivci. **Nesramno so se zlagali zlasti,** da bi bil **dr. Žerjav** kjerkoli izjavil, da je zmaga SLS gotova ali kaj sličnega. To je bila tolažba in farbarija, ki pa je kakor je videti, malo koristila SLS. Danes je že jasno, **da je SLS s svojim Jelačinom prav slab posel napravila.** Kdor reče danes, da je že popolnoma zmagal, je nesoliden prevarant. Ne glede na to, da je radi kompliciranosti volilnega postopanja sploh nemogoče kaj takega trditi, pride tudi še to v poštev, da nima nihče sigurnosti, koliko je med glasovnicami morda neveljavnih vsled pomot. Eno pa je gotovo, **da so gremiji in zadruge s svojo listo daleč naprej,** ako nasprotnik še zadnji dan ne navali ponovno. Gotovo je, da se po došlih poročilih iz poedinih volilnih okrajev razvija boj med obema listama malone v vseh trgovskih in obrtniških kategorijah, tako **da gre v splošnem le za razliko nekaj odstotkov,** ki se dajo **v zadnjih dveh dneh še osigurati v prid stanovski listi gremijev in zadrug.**

Zato pa resno opominjamo gg. trgovce in obrtnike, tudi žene:

1.) Kdor je dobil glasovnico, **naj voli,** in sicer stanovsko listo trgovskih gremijev in obrtnih zadrug. **To stori najbolje s tem, da sam odda najbližjemu našemu zaupniku ali pisarni listine v pregled in ekspedicijo.**

2.) Bodite z agitatorji, ki vrše delo **za Vaš stan, prijazni.** Ne jezite se, če Vas ponovno opominjajo. Vi pa ste morda glas že oddali. Pojdite jim v delu na roko, pomagajte jim, povejti jim zlasti, če Vam je bila glasovnica izvabljena, da se more kaj ukreniti.

3.) Sami bodite danes in jutri agitatorji vsi, **ker za Vas gre in za ugled Vašega stanu!**

4.) Vsi prijatelji naši, ki vidijo, da gre za obupen poskus SLS, da se Zbornica premeni v filialko Gospodarske zveze, pomagajte trgovcem in obrtnikom s tem, da vprašate volilce, ali so že volili in jim svetujte, kako naj to store.

Pri tem izvajamo geslo: **Kdor ni z nami, je proti nam! Vsaka lenoba, popustljivost, omahljivost, abstinenca, potuhnjenost in dvojna igra se bo grdo maščevala! Kdor je za Jelačina, hoče SLS pripomoči, da zlorabi Zbornico za svojo zavoženo politiko. Kdor voli konzumarsko listo, pljune na svoj trgovski in obrtniški stan, pljune v obraz samemu sebi!**

Dobro naj si vsakdo premisli, predno bo to storil, **a pomisli naj tudi, da po volitvah nič ne pomaga obžalovanje in tarnanje.** Slovenski trgovec in obrtnik se mora zavedati, da velja zanj pri teh volitvah izrek: **«Kakor si boš poslal, tako boš ležal.»**

Zato **proč z vsemi pomisleki! Pred očmi imejte le to, da mora z vašo lastno močjo zmagati lista trgovskih gremijev in obrtniških zadrug, a da mora v interesu obstoja teh trgovskih in obrtniških organizacij v interesu Vašega stanu, a v interesu gospodarstva v Sloveniji propasti klerikalna konzumarija, pa naj se skriva za tem ali onim imenom.**

Zavedni trgovci in obrtniki, vsi na volitve, vsi na delo, da bo Vaša zmaga popolna!

Volilni odbor trgovskih gremijev in obrtniških zadrug.

Zadnji poziv!

Vsi, katerih naloga je, da sodelujejo za zmago stanovske liste trgovskih gremijev in obrtniških zadrug, so dolžni, da danes pregledajo volilni imenik svojega okoliša in da takoj stopijo še od hiše do hiše, da pridobe zadnjega volilca katerekoli trgovske in obrtniške kategorije za stanovsko listo. Nihče ne sme danes počivati in vsi pojdite z združenimi močmi na delo; kajti odločitev v nekaterih kategorijah zavisi lahko samo od par glasov. V sredo dopoldne morajo brezpogojno biti vse glasovnice in legitimacije v Ljubljani. Noben kraj v Sloveniji danes ne sme ostati brez odziva na naš zadnji poziv!

Volilni odbor.

Klerikalni falzifikatorji

Morala klerikalcev se kaže predvsem v tem, da se vestno drže starega jezuitskega načela: Namen posvečuje sredstva! Zato je povsem naravno, da se ti ljudje, ki v svojem farizejstvu nosijo neprestano krščanstvo na jeziku, poslužujejo v boju napram političnemu nasprotniku najogabnejših laži, mistifikacij in celo falzifikacij. Obenem seveda hinavsko zavijajo oči in govore, da mora po krščanskih načelih tudi v javnosti, v političnem življenju veljati ista morala kakor v zasebnem življenju in sicer še v večji meri. Če pa so klerikalci taki tudi v zasebnem življenju, kakor se kažejo v javnosti, predvsem v svojih listih, potem moramo reči, da bolj moralno pokvarjene družbe ni na svetu kakor so ti ljudje, ki jih ni niti sram, ako se jim dokažejo njihove lopovščine. Tipičen primer njihove morale je bilo znano potvorjeno dr. Žerjavovo pismo na dr. Ninčića, objavljeno po dr. Kulovcu v »Slovencu«, na podlagi katerega so klerikalci napadali dr. Žerjava kot izdajalca slovenstva, češ da je pisal o »slovenskem dialektu«, dasi je v resnici pisal o slovenskem pisnenem jeziku. Značilno za klerikalno moralo v tem slučaju je bilo dejstvo, da dr. Kulovec ni tožil, ko smo mu očitali laž. In je dr. Kulovec katoliški duhovnik ter hoče biti baje naslednik dr Korošca! Nedeljski »Slovenec« je zagrešil slično potvorbo. Da bi v zadnjih dneh volilnega boja za trgovsko zbornico vzpodbudil svoje pristaše, ki so že popolnoma obupali nad uspehom Jelačinove in Ogrinove liste in od katerih so mnogi sami ogorčeni nad gonjo voditeljev SLS proti stanovskim organizacijam trgovcev in obrtnikov, je priobčil nesramno laž, da je dr. Žerjav pretekli petek izjavil v Kazini, da so kandidati stanovskih organizacij v obrtnem odseku že propadli, da morejo upati na uspeh samo v 1. trgovski kategoriji in IV. industrijski, s čemer da je sam ugotovil njihov poraz. Nadalje laže varovanec ljubljanskega škofa, da je dr. Žerjav tolažil svoje pristaše s tem, da bo prišel v vlado in potem postavil v zbornico svojega gerenta. Ta »Slovenčeva« falzifikacija, ki se lahko povsem postavi v isto vrsto z omenjenim dr. Kulovčevim falzifikatom, je seveda tako očitna in tako bedasta, da sploh ne potrebuje demantija. Mi jo navajom samo kot primer, česa je klerikalna morala sposobna in za kako neumne smatrajo blagoslovljeni »trgovci« in »obrtniki« okoli »Slovenca« volilce trgovske zbornice, da se jim upajo nuditi take očividne in otročje laži. Baš nasprotno je res; **klerikalcem trda prede** zato pa vpijejo, da je dr. Žerjav »obupal nad zmago SDS« in da se nahaja Jelačin-Ogrinova lista »pred zmago«, ker mislijo, da bodo s takimi mistifikacijami premotili v zadnjem trenotku še kakega klerikalnega omahljivca, ki se pomišlja **oddati svojo glasovnico za škodljivce** svojega stanu in svojih strokovnih organizacij. Izid volitev v zbornico bo prinesel zaradi te mistifikacije klerikalcem in njihovi jezuitski ter konzumarski morali tem večji poraz!

Popravljamo pomoto

V nedeljskem «Jutru» smo ponatisnili tudi listo obrtniških kandidatov, kakor je bila prvotno objavljena. Vsled tega je pomotoma naveden kot kandidat obrtniških zadrug v I. kategoriji tudi mizarski mojster Franc Grom v Dol. Logatcu. Ta gospod je prvotno res sprejel kandidaturo ter tudi podpisal tozadevne izjave, a je kot klerikalec pozneje vse preklical ter povrh še to objavil v «Slovencu». Obrtniške organizacije so ga medtem že davno črtale s svoje liste in so postavile za svojega kandidata g. *Frana Plečnika, tesarskega mojstra iz Dol. Logatca,* za katerega vsi zavedni obrtniki glasujejo.

Volite še danes kandidate stanovskih organizacij!

Politične beležke

Klerikalci se ponujajo za vstop v vlado

Sobotna beograjska «Pravda» prinaša poročilo iz Ljubljane o položaju klerikalne stranke v Sloveniji. Predvsem omenja, da je dr. Kulovec izjavil pred dvema mesecema, da bo klerikalna stranka priredila v avgustu in septembru po vsej Sloveniji celo vrsto shodov, da bi popravila svoje postojanke. Dopisnik «Pravde» poroča, da se letošnji shodi klerikalne stranke v mnogem razlikujejo od prejšnjih, ker so zelo slabo obiskani. Temu je vzrok nezadovoljstvo, ki se je pojavilo v znatnem delu Slovenije radi politike dr. Korošca. Slovenci so namreč navajeni, da jim poslanci prinašajo karkoli iz parlamenta. Ker pa se dr. Korošec s svojo stranko nahaja že dalje časa v opoziciji, ni mogel ničesar prinesti. Na drugi strani, pravi informator «Pravde», uspeva minister Pucelj v tem, da zadovolji svoje volilce. To nerazpoloženje ljudstva je vzbudilo skrbi voditeljem klerikalcev, ki so pričeli misliti, kakšne ukrepe naj bi podvzeli, da bi došli ponovno v vlado. V tem smislu sondirata dr. Korošec in dr. Kulovec teren v Beogradu. Resnica je, da je dr. Korošec pogosto govoril na shodih, da klerikalci nočejo vstopiti v vlado, ako se ne upoštevajo vse njihove zahteve. Tako stoje sedaj Slovenci pred dilemo, da zares vztrajajo v svoji politični pasivnosti, ali pa da kapitulirajo na celi črti. Trdi se, da so klerikalci pozvani v neko novo kombinacijo, v kateri bi dobili dva portfelja, na drugi strani pa se te vesti demantirajo. Brezdvomno pa je, da bi dr. Korošec s svojimi tovariši zelo rad vstopil v vlado radi zboljšanja položaja svoje stranke in preprečenja napredka g. Puclja. Te dni se bo vršila važna seja izvrševalnega odbora klerikalne stranke, na kateri se bo govorilo o njenem vstopu v vlado. Tu se bo predvsem govorilo o pogojih, ki jih hočejo klerikalci postaviti za svoj vstop v vlado. — To poročilo «Pravde» je razmeroma precej točno, popraviti pa ga je treba samo v toliko, da o kakem napredku Pucljeve stranke v Sloveniji že zaradi tega ne more biti govora, ker obsojajo pasivnost sedanje vlade, zlasti pa njeno pogubno gospodarsko politiko vsi gospodarski krogi v Sloveniji. Pucelja se klerikalci v ostalem niti najmanj ne boje, kar dokazujejo volitve v Zbornico, za katere so se klerikalci zvezali s pucljevci, oboji iz strahu pred SDS.

Radićevci so najcenejši

Beograjske «Novosti» razpravljajo o političnem položaju in računajo, katera kombinacija je za radikale najcenejša. Nadaljevanje sedanje vlade RR (s ponudbo dr Korošcu) je najidealnejše, ker se razdelitev moči v državi vrši brez omejitve radikalske oblasti. Razdelitev oblasti z demokrati je najdražja, ker zahteva korenito revizijo položaja najmanj v dveh tretjinah države. Sodelovanje bosanskih muslimanov bi zahtevalo za ceno radikalno gospodstvo v Bosni. Po današnjih računih je najcenejša kupčija z Radićem, ki je zadovoljen s par portfelji. Sedaj je na licitaciji ta najboljša ponudba. Kdor hoče biti cenejši, naj se s svojimi ponudbami pokaže, pravijo »Novosti«.

Razcep v češki nar. socijalni stranki

Poslanec Stříbrny in tovariši izključeni iz stranke

Praga, 20. septembra. s. V soboto in včeraj se je vršil v Brnu izredni kongres češkoslov. socijalistične (narodno socijalne) stranke. Na tem kongresu se je imela razčistiti afera Stříbrny - Klofač. Na sobotni konferenci delegatov je bilo navzočih okoli 200 zastopnikov strankinih organizacij, katerim je bil predložen predlog, da se dolgoletnega voditelja stranke poslanca Stříbernega, nadalje poslanca Trnobranskega, bivšega glavnega tajnika stranke ministerijalnega svetnika Šimeka in bivšega glavnega urednika strankinega službenega glasila «Česke Slovo» Švarca izključi iz stranke, ker da so prvi z objavo svojega znanega spisa proti Klofaču, ostali trije pa s podpiranjem poslanca Stříbernega sovražno ravnali proti stranki. O tem predlogu se je vršila dolga jako ostra debata, v katero je posegel tudi poslanec Stříbrny, v polnem obsegu vzdržujoč svoje očitke proti Klofaču. Končno je zbor delegatov s 95 proti 42 glasovom izključil poslanca Stříbrnega in tovariše iz narodno socijalne stranke. Okrog 20 delegatov se je vzdržalo glasovanja.

Rezultat glasovanja je napravil silno mučen vtis, ker je jasno, da pomenja pričetek razkroja in razcepa te nekdaj močne politične organizacije. Včerajšnji glavni zbor stranke je sklepe sobotne konference sicer odobril, a se je razšel pod vtisom usodepolne krize v stranki.

Kakor se zatrjuje, bo poslanec Stříbrny z enim delom dosedanjih pristašev stranke osnoval novo politično organizacijo, s katero se namerava znatno približati vedno močnejšemu nacijonalističnemu gibanju v ČSR. Med staro stranko pod vodstvom senatorja Klofača in med stranko Narodnega dela, ki je pri zadnjih volitvah prvič nastopila pod vodstvom dr. Stranskega, a ni dosegla nobenega mandata, se vrše razgovori za fuzijo. Oficijelna narodno - socijalna stranka je, kakor vse kaže, pripravljena zopet vstopiti v vlado in pomenja včerajšnji brnski zbor znatno oslabitev takozvanega socijalističnega bloka. Izključena poslanca Stříbrny in Trnobranski izgubita po veljavnem volilnem zakonu svoj poslanski mandat, ako stranka to s posebno tožbo zahteva. Smatra se, da bosta mandat prostovoljno odložila ter se je poslanec Stříbrny tudi v tem oziru izjavil. Poslanec Stříbrny si je, kakor se zatrjuje, že zasigural svojo posebno glasilo in prevzame v to svrho znani praški dnevnik «28. Říjen».

Dr. Beneš o letošnjem zasedanju Društva narodov

Izjava češkoslovaškega zunanjega ministra našemu posebnemu poročevalcu.

vf, *Ženeva,* 18. septembra.

Ponovna izvolitev Češkoslovaške v Svet Društva narodov poleg Rumunije kot zastopnice Male antante je izzvala živahne komentarje v Ženevi, a pokazala, kako velik ugled uživa v Društvu narodov bratska češkoslovaška republika in osebno njen predstavnik dr. Beneš. Zato je Vaš dopisnik smatral za svojo dolžnost, da poseti dr. Beneša in ga prosi, da mu poda svoje misli o letošnjem zasedanju Društva narodov. Češkoslovaški zunanji minister je vašega dopisnika prav ljubeznivo sprejel in mu tekom razgovora podal zanimive izjave, od katerih so sledeče namenjene javnosti:

«Zdi se, da so imeli prav oni, ki so bili optimisti pred sedanjim zasedanjem Društva narodov. Razvoj dogodkov je splošnem potrdil njihovo naziranje. Iz naj ocenim dosedanji rezultat letošnjega zasedanja, morem reči, da je glavna njegova črta *nova utrditev Društva narodov.* Vstop Nemčije pomenja razširjenje sfere Društva narodov v Evropi v smislu univerzalnosti, pomenja definitivno aplikacijo locarnskih pogodb. S tem je priveden v življenje garancijski sistem v onem delu Evrope, ki je bila najbolj od vojne prizadeta. To znači mnogo za vse srednjeevropske države: zasiguranje miru in notranjega razvoja za dolgo dobo. S tem seveda ni rečeno, da ne bo težav in konfliktov in to ne znači, da je vse že popolno. Tudi ne vemo dosedaj kako bo vse to fungiralo. Pomenja pa, da imamo utemeljene nadeje na lepšo in sigurnejšo bodočnost.

Ravno tako se je pri vprašanju reorganizacije Sveta pokazalo, da je vse člane Društva obvladala trdna volja zasigurati organizacijo Društva in kar najbolj pojačati njegovo avtoriteto. Ako primerjamo dobiček z izgubami in neugodnostmi pri rešenju vprašanja reorganizacije Sveta, moramo reči, da dobiček za Društvo narodov znatno odtehta izgubo.

Volitve v Svet so pokazale, da je vodilna tendenca vseh bila zasigurati sodelovanje vseh, dati zastopstvo kolikor možno vsem interesom v Svetu. Te volitve pomenjajo tudi uspeh za našo skupno politiko Male antante.

Verujmo torej v bodočnost Društva narodov in delajmo za njo.»

Po izvolitvi novega Sveta Društva narodov

(Stališče jugoslovenske delegacije.)

vf, **Ženeva,** 17. septembra.

Ker je dr. Ninčić pred par dnevi izjavil, da bo Rumunija izvoljena v Svet Društva narodov najbrž za dve leti, a se je včeraj njen mandat nepričakovano določil na dobo treh let in da se obvesti o razlogih za ponovno izvolitev Češkoslovaške, se je vaš dopisnik že včeraj obrnil za pojasnilo na našo delegacijo. Toda naša delegacija je dala to pojasnilo šele danes. V sledečem prinašamo tozadevno pismeno izjavo delegata dr. Lazarja Markovića.

Izjava delegata dr. L. Markovića.

«Izvolitev članov v Svet Lige narodov je prinesla rezultate, ki jih je razlagati z volilnim sistemom in z zvišanjem števila stalnih članov na devet, kar se je vse storilo v želji, da se zadovolji Brazilija, Španija in Poljska. Ker pa sta Brazilija in Španija izstopili iz Društva narodov je prvo zamenila druga južnoameriška država, dočim je v zadevi španskega mesta nastopila neka težava. Vedeti je treba, da je z ozirom na regijonalni sistem, ki ga je v glavnem sprejela velika večina članov Društva narodov, Evropi rezerviranih pet nepermanentnih mest, tri za Južno Ameriko in eno za Azijo. Za Azijo je bila izvoljena Kitajska, južno-ameriške države so se sporazumele zelo težko, vendar so se z večino glasov odločile, da Kolumbija, Čile in Salvador dobe zastopstvo v Svetu. Za Evropo se je sklenilo, da dobita Španija in Poljska na vsak način sedež, ki bi s stalnim obnavljanjem imel značaj takorekoč stalnega zastopstva. Za Belgijo je z ozirom na njen posebni politični značaj in njene zveze v Evropi tudi bilo gotovo, da bo zopet izvoljena in pri zvišanju števila nepermanentnih članov se je posebej upoštevala Belgija. Ravno tako se je za Malo antanto, ki jo je dosedaj zastopala Češka, rezerviral en sedež in en sedež za severne države. Pri volitvi za severne države je bila mesto dosedanje Švedske izvoljena Nizozemska. Belgija je dobila svoj sedež. Poljska je dobila svoj sedež, za Malo antanto pa je namesto Češkoslovaške sporazumno in po že prej določeni vrsti bila izvoljena Rumunija. Potrebno je bilo samo še zasesti za Španijo rezervirani sedež. Splošno se upa, da odhod Španije ni definitiven in veruje se da se bo našla pot, da spremeni španska vlada svoj sklep. Zato je bilo treba izvoliti državo, ki bi začasno ostala v Svetu Društva narodov. Prerešetavale so se razne kombinacije in prihajali sta v poštev: ena evrropska država, Portugalska, in ena azijska država, Perzija. Ker pa se za Azijo ni dalo skleniti, da bi dve njeni državi vstopili kot nestalni članici v Svet, je v začetku izgledala kombinacija s Portugalsko kot najostvarljivejša. Vendar ta predlog ni dobil popolnega odobravanja kakor tudi ne predlog, da bi neka severna država začasno zamenila Španijo. Tako je prišlo do nove kombinacije, da se izvoli Češkoslovaška samo za leto dni, ker bo taka kombinacija delala drugo leto najmanj težav, ko ima Mala antanta že svojo zastopnico v Rumuniji. Z druge strani pa je izvolitev Češkoslovaške v zvezi tudi z osebno pozornostjo napram g. Benešu, ki je bil letos predsednik Sveta Društva narodov in si je tudi sicer s svojim delom v Društvu narodov pridobil mnogo osebnih prijateljev. Za to kombinacijo se je dobilo največ glasov in g. Beneš je bil izvoljen sicer ne pri prvem, pač pa pri ponovnem glasovanju. Izvolitev g. Beneša je znatno pojačala politični položaj držav centralne Evrope v Društvu narodov. Nasprotno s tendencami severnih držav, ki niso tako direktno angažirane v glavnih evropskih vprašanjih, je prevladal letos vpliv srednje-evropskih in zapadnih sil, čemur se moremo samo veseliti, ker verujemo, da bo Svet Društva narodov s tako sestavo popolnoma zagotovil uspešno izvrševanje svoje politične misije.

Pogrešno je shvačanje, ki sem ga čul od nekaterih, češ da izvolitev Češkoslovaške bilo v čemu zmanjšuje značaj izvolitve Rumunske in da so radi tega bila nekaka nesoglasja med tema dvema državama, našima zaveznicama. Vsaka od njih sedi v Svetu Društva narodov vsled posebnih vzrokov. Rumunija je predstavnik Male antante, Češkoslovaška pa začasno predstavlja samo Češkoslovaško iz razlogov, ki sem jih že navedel. S tem odgovarjam tudi na vprašanje, ki mi ga je postavil eden od Vaših kolegov: da-li smo tudi mi mogli postaviti našo kandidaturo. Mi tega nismo mogli storiti, ker je kandidat Male antante bila po sklenjenem sporazumu Rumunija. Izvolitev Češkoslovaške je prišla kot posledica težkoč, da se začasno zasede mesto Španije. Kar se tiče trajanja mandata, je bila Rumunija izvoljena na tri leta, čeprav se je v začetku mislilo, da bo njen mandat trajal dve leti. Z gotovega stališča bi se lahko mislilo, da se je s tem storilo nekaj, kar ne odgovarja našim interesom, ker moramo zdaj čakati tri leta namesto dveh, da pridemo na vrsto za vstop v Svet Društva narodov, toda ne sme se gledati na stvar tako malenkostno. Predvsem je Rumunija dobila triletni mandat več ali manj slučajno radi odsotnosti Španije. Nadalje predstavlja Rumunija celo Malo antanto in mora braniti tudi naše in češkoslovaške interese v Društvu narodov. Dalje traja vsak mandat po novem volilnem sistemu tri leta, razen te prehodne dobe za prihodnji dve leti in ker bomo mi sedeli tri leta v Svetu Društva narodov, ne vidim razloga, zakaj ne bi tudi Rumuni sedeli tri leta. Končno naj opomnim, da more po določbi o volitvi članov plenum Društva narodov z dvetretjinsko večino menjati cel Svet Lige glede nestalnih članov. Kakor vidite, imamo dovolj razlogov, da smo zadovoljni tem prej, ker je naša država dobila visoko počaščenje, da je bil njen zastopnik g. Ninčić izvoljen za predsednika letošnje skupščine Društva narodov. To je velika čast, ki se nikakor ne sme podceniti, ker nam je op ugleda naše države.»

Na vprašanje Vašega dopisnika, ali je Rumunija dolžna sporazumeti se predhodno z Jugoslavijo in Češkoslovaško o vseh vprašanjih, ki pridejo na vrsto v Svetu Društva narodov, je gospod Marković odgovoril, da Rumunija tega ni dolžna storiti. **Predstavnik Rumunije je popolnoma suveren in odgovarja za svoje držanje v Svetu samo bukareški vladi.** Ker pa imamo z Rumunijo politično zvezo, zahteva skupni interes, da se politične misli o problemih, ki se tičejo cele Male antante, predhodno izmenjajo.

Izjava dr. Ninčića.

Vaš dopisnik se je obrnil nato še na našega zunanjega ministra dr. Ninčića, da čuje še njegovo mnenje o včerajšnjih volitvah v Svet Društva narodov. Dr. Ninčić je v celoti potrdil izjavo dr. Markovića. Dostavil je še, da se trietna izvolitev Rumunije prvotno ni pričakovala, marveč se je računalo samo na dve leti. Dr. Ninčić smatra, da je s tem utrjena pozicija in ugled Male antante, čeprav bi morda za Jugoslavijo bilo najbolje, da bi bila Rumunija izvoljena samo za 1 leto, ker bi mi v tem primeru morali čakati samo eno leto na svojo izvolitev v Svet. Pomisliti pa moramo, da bomo čez tri leta mi izvoljeni in bomo tudi mi cela tri leta predstavljali Malo antanto. Na blejski konferenci je Mitilineu izjavil, da zahteva Rumunija najmanj dveletno zastopstvo in da ne sprejme kandidature za eno samo leto.

Na vprašanje, zakaj je ravno Jugoslavija zadnja na vrsti, da zastopa Malo antanto v Svetu Društva narodov, je odgovoril dr. Ninčić:

Jugoslavija je kandidirala že l. 192 Ker pa Mala antanta ni bila tedaj še d volj močan faktor in vsled posebnih p ličnih razmer, ta kandidatura ni mo prodreti. Nato je prišla na vrsto Češk slovaška in sedaj Rumunija.

Končno je Vaš dopisnik vprašal na šega zunanjega ministra, ali je gotovo da bo Jugoslavija izvoljena čez tri leta. Dr. Ninčić je odgovoril, da je to sklenjena stvar v Mali antanti.

Naši kraji in ljudje

Novinarski kongres

Včeraj se je vršila v Zagrebu zadnja seja sedanjega vodstva Jugoslovenskega novinarskega udruženja. Seja je bila v prvi vrsti posvečena pripravam za letošnjo glavno skupščino, ki se vrši 27., 28. in 29. t. m. na Cetinju. Prvotni načrt, da se vrši novinarski kongres v Dubrovniku, deloma na Cetinju, je bil opuščen, ker bi zahteval preveč časa, ki ga pa večina novinarjev nima. Ravno tako je bila opuščena tudi namera, da bi se vršil povratek preko Italije.

Povodom cetinjskega kongresa si bodo novinarji ogledali tudi druge važnejše in zanimivejše kraje v Črni gori, zlasti Nikšić in Podgorico. Koristili bodo s tem sebi, ker bodo spoznali nove pokrajine naše domovine, koristili pa tudi Črni gori, ker bodo iz lastnega izkustva lahko opozarjali najširšo javnost na njene skrbi in njene potrebe.

Novinarji se zberejo v nedeljo 26. t. m. zjutraj v Zagrebu, od koder odpotujejo z dnevnim brzovlakom ob 8.35 do Splita in od tam z ladjo v Kotor. Sarajevski in južnosrbski novinarji pridejo z bosansko železnico naravnost v Kotor.

Glavna skupščina JNU se bo vršila na Cetinju v dvorani nekdanjega črnogorskega parlamenta. Otvoritveni seji bodo prisostvovali predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter zastopniki večjih mestnih občin iz Črne gore.

Glavna skupščina bo poleg notranjih organizacijskih zadev razpravljala predvsem o nevzdržnih razmerah, ki jih je povzročil sedanji tiskovni zakon, in o vedno hujši krizi, v kateri se nahaja naše novinarstvo. Stavila bo tudi konkretne predloge za novelo k tiskovnemu zakonu, katere potreba se priznava danes tudi že v vladnih krogih samih.

•

Iz tehničnih razlogov se letošnji novinarski kongres ne bo vršil tudi v Dubrovniku, ampak samo na Cetinju. Ako bi se kdo izmed priglašenih tovarišev radi tega ali pa iz kakega drugega razloga kongresa ne udeležil, naj to nemudoma javi predsedniku, ker mora Centralna uprava radi prevoznih sredstev že par dni prej točno vedeti število udeležencev.

Danes popoldne ob 5. se vrši v kavarni Emona članski sestanek ljubljanskih novinarjev, da dobe udeleženci kongresa točna navodila, kakšno stališče naj zavzamejo v posameznih važnih zadevah, ki so na dnevnem redu. Odbor.

Vseslovanski zdravniški kongres v Beogradu

Navzoči delegati vseh slovanskih narodov. — Ustanovitev vseslovanskega zdravniškega saveza.

Ob veliki udeležbi zdravnikov iz vseh slovanskih držav je bil otvorjen v nedeljo v veliki dvorani beograjske univerze vseslovanski zdravniški kongres, ki je bil sklican na inicijativo Jugoslovenskega zdravniškega udruženja. Predsednik dr. Momčilo Ivković je v svojem pozdravnem govoru pozdravil navzoče delegate, posebno zastopnike bratskih slovanskih držav, nakar je podal takoj besedo burno pozdravljenemu ministru za narodno zdravje dr. Slavku Miletiću. G. minister se je zahvalil Jugoslovenskemu zdravniškemu udruženju, da je prevzelo inicijativo za ustanovitev vseslovanske zdravniške zveze in naglašal potrebo kulturnega in duhovnega edinstva vseh Slovanov. Podpredsednik beograjske občine dr. Kosta Jovanović je izražal imenom občine izredno zadovoljstvo, da se vrši to velevažno zborovanje v Beogradu, ki postaja vedno bolj tudi kulturni centrum države.

Za njim je pozdravil kongres predsednik bolgarskega zdravniškega društva dr. Kirov, ki je plediral za iskreno zbližanje vseh Slovanov od Baltiškega do Jadranskega in Belega do Črnega morja in naglašal posebno nujno potrebo zbližanja inteligence, kar bo omogočilo tudi zbližanje širokih narodnih mas vseh slovanskih narodov. Njegov govor je bil sprejet z viharnim aplavzom in so zborovalci priredili dr. Kirovu ponovno navdušene ovacije. Imenom češkoslovaških zdravnikov je govoril dr. Jedlička iz Prage, imenom Poljakov dr. Gružinski iz Varšave, ki sta povdarjala važnost vseslovanske zdravniške zveze. Za ruske zdravnike v emigraciji je pozdravil kongres dr. Ostrogovski ,imenom ukrajinskih zdravnikov v emigraciji pa dr. Matjušenko, ki je v kratkih črtah opisal težaven položaj ukrajinskega naroda, naglašajoč potrebo čim boljšega medsebojnega upoznavanja. Veliko navdušenje je vzbudila posebno sledeča pozdravna brzojavka slavnega ruskega učenjaka zdravnika dr. Behtjereva iz Moskve: »Obžalujoč, da ne morem prisostvovati kongresu, pozdravljam vse kolege, ki so se zbrali v Beogradu, in jim pošiljam najlepše želje za ustanovitev vseslovanskega zdravniškega saveza.«

Na popoldanski seji je bil izvoljen nov odbor s predsednikom dr. Momčilom Ivkovićem na čelu. Iz Slovenije so v odboru: dr. Lapajne, dr. Pintar, dr. Klasinc, dr. Matko, dr. Dernovšek, dr. Rojc in dr. Derganc. Kralju je bila poslana udanostna brzojavka. Po zaključitvi kongresa so se odpeljali gostje z avtomobili na Avalo, kjer so položili venec na grob Neznanega junaka. Zvečer je priredila občina udeležencem kongresa v hotelu »Srpski kralj« slavnostni banket.

Občni zbor Profesorskega društva

(Naraščanje članov. — Vsestransko prosvetno in strokovno delovanje. — Vprašanje slovenskih učnih knjig. — Nova srednja šola. — Žalostni izgledi za slovenske filozofe in suplente.)

V nedeljo se je vršil na učiteljišču v Ljubljani občni zbor ljubljanske sekcije Profesorskega društva. V lepem številu so bili na njem zastopani ne samo člani iz Ljubljane, temveč tudi iz ostalih srednjih šol ljubljanske in mariborske oblasti. Občni zbor je otvoril gosp. prof. Jeran, predsednik sekcije. Čitanju zapisnika o lanskem, mariborskem, občnem zboru je sledilo poročilo o društvenem delovanju, ki je bilo zelo intenzivno in mnogostransko. Društvo je imelo v minulem poslovnem letu 14 pododborov, in sicer v ljubljanski oblasti 10 (Ljubljana I., II., III. drž. gimnazija, mestna ženska realna gimnazija, realka, učiteljišče, Kočevje, Kranj, Novo mesto, trg. akad.) in v mariborski 4 (Maribor, Celje, Ptuj, Murska Sobota). Članov je bilo 245 (v ljubljanski 160, v mariborski 85). V primeri z lanskim letom (222 članov), je število članov porastlo za 23 članov. Umrl je en član, ravnatelj A. Jeršinovic.

Društveno premoženje izkazuje v denarju in blagu 34.834 Din, podporni fond pa 98.756 Din.

Na občnem zboru so se prerešetavala različna važna stanovska in šolska vprašanja. Sklenilo se je, pristopiti Osrednji zvezi uradništva in pobirati v ta namen mesečno posebno članarino 1.50 Din. Čim bolje bo uradništvo organizirano, tem lažje se bo borilo za svoje pravice. Zahteve, ki jih je stavil občni zbor, so bile že ponovno stavljene, pa ne vedno uspešno. Odbor je storil vse, kar je bilo v njegovi moči in zelo mnogokrat interveniral pri pristojni višji oblasti ter tudi opozarjal na razne nedostatke. Občni zbor zahteva, naj izda ministrstvo prosvete shematizem profesorjev za vso državo; v njem naj bi bilo označeno, kdo je član Profesorskega društva. Ljubljanska sekcija Profesorskega društva je izdala tak shematizem za Slovenijo z naslovom Stalež srednjih in strokovnih šol v Sloveniji za šolsko leto 1925./26. Natisnil se je v 500 izvodih, od katerih je 301 izvod že prodan.

Občni zbor zahteva, da se vsa izpraznjena službena mesta profesorjev in direktorjev v maju razpišejo in do 31. julija oddajo konkurenčnim potom. To je stalna zahteva profesorjev, kajti le na ta način bo mogoče, da se začetkom novega šolskega leta pouk redno in nemoteno začne. Edino tako bodo tudi premeščeni, oziroma novo imenovani profesorji v počitnicah imeli čas, da si poiščejo stanovanje, se preselijo in rodbinske zadeve uredijo. Učna obveznost profesorjev naj se zniža na prejšnjo višino. Kako naj se honorira razredništvo po nasprotujočih si odredbah, menda za enkrat ni čisto jasno. Skoraj gotovo bo honorar znižan za 30 odstotkov. Nagrada direktorjem in poslovodjem naj se ne zniža, ker imajo vedno več dela. Profesorjem zemljepisja in narodnega jezika naj se v času počitnic dovoli zastonj vožnja po državi v študijske svrhe. V državni tiskarni v Beogradu naj se nastavi dober slovenski korektor, da ne bo v slovenskih tiskovinah kar mrgolelo napak. Če bi se na splošnem kongresu, ki se vrši prihodnjo nedeljo v Novem Sadu, sklenila ustanovitev Kreditne Zadruge, naj bo članstvo neobvezno. Sploh stoji ljubljanska sekcija enoglasno na stališču, da se Profesorski Fond pod nobenim pogojem ne odda drugam, temveč ostane v Ljubljani v upravi sekcije.

Občni zbor zahteva za Slovenijo zgraditev oveh novih srednješolskih poslopij, in sicer v Murski Soboti in za III. drž. realno gimnazijo v Ljubljani. Slednja je nameščena v dveh, med seboj precej oddaljenih poslopjih, ki ne ustrezata zahtevam v nobenem oziru, zlasti ne v zdravstvenem.

Zelo pereče je vprašanje učnih knjig za slovenske srednje šole. S koncem letošnjega šolskega leta bodo namreč izenačene vse nižje srednje šole (do vštetega 4. razreda) in se s prihodnjim šolskim letom 1927./28. začne v petem razredu trifurkacija (razdelitev na humanistični, realni in realno - gimnazijski oddelek). Treba bo torej novih učnih knjig za višje razrede srednjih šol, kajti dosedanje bodo deloma neporabne. Tako bo n. pr. nemogoče poučevati začetne pojme latinščine v 5. razredu po vadnici, ki je spisana za 1. razred. Za marsikatere naučne predmete bo torej treba že za prihodnjo jesen novih knjig. Nepremostljiva težava pa obstoja v tem, da novega učnega načrta za višje razrede še ni, knjig pa ni mogoče začeti pisati, predno ni načrta. Glavni Upravi Profesorskega društva se naroča, naj najkasneje do 15. decembra izdela ta novi načrt. Ljubljanska sekcija je svoj predlog za načrt že izdelala in ga v kratkem predloži oblasti. Za profesorje, ki se bodo javili za spisovanje učnih knjig, se zahteva popolni dopust, ker je le tako mogoče uspešno se posvetiti delu, ki bo moralo biti dogotovljeno v kratkem roku.

Na nedeljskem občnem zboru so bili trije referati. Prvi je govoril gosp. prof. Vladimir Lapajne, referent v ministrstvu prosvete, o uradniškem zakonu in njega uporabi s posebnim ozirom na profesorje. Ta referat izide v Glasniku Profesorskega Društva. Kar se tiče profesorskega naraščaja, je podal govornik razne zanimivosti. Ker so vsa profesorska mesta v Sloveniji zasedena in se bo profesorjev v bodočnosti še manj dabilo kot dosedaj, se bodo morali slovenski suplenti in filozofi obrniti na izvenslovenske kraje za nameščenje. Na ljubljanski univerzi je okoli 200 filozofov, od teh je 40 prosilo za nameščenje. V Sloveniji ga ne bodo mogli dobiti, pa tudi drugod bo čez nekaj časa vse zaprto, kajti zagrebška in beograjska univerza kar bruhata naraščaj. Zaenkrat je samo še učnih moči za matematiko in deskriptivno geometrijo premalo, ostalih je preveč, posebno so prenapolnjene sledeče stroke: slavistika, germanistika in francoščina.

Državnih uradnikov je v naši državi vsega skupaj 200.000, na srednjih šolah je nastavljenih 3725 učnih moči, od teh je kvalificiranih 175 direktorjev, 1245 profesorjev in 570 suplentov; torej je samo 1990 kvalificiranih moči (z vsemi visokošolskimi izpiti), vsi ostali (1735) so nekvalificirani (brez izpitov, ljudskošolski učitelji, honorarni nastavniki, privremeni nastavniki itd.). V Sloveniji so nastavljene same kvalificirane moči, tem slabše je pa na skrajnem jugu: v Makedoniji so n. pr. srednje šole, kojih ravnatelji so — suplenti.

Položaj suplentov je tudi radi tega slab, ker nikjer ni zasigurano, da postane suplent tudi lahko profesor, to se pravi, da pride v 8. grupo, kajti to je odvisno predvsem od budžetne možnosti. Ker se po novem zakonu mesta ne bodo sistemizirala, temveč oddajala potom konkurza, nastane vprašanje, kam z ostalimi suplenti. V Sloveniji jih je namreč preveč Več let noben suplent v Sloveniji ne bo mogel postati profesor, razen če ne bo šel v Srbijo. Tudi od profesorjev bo samo gotovo število prišlo v višji stepen, in sicer po budžetni možnosti. To bodo pač le najbolje kvalificirani. Napredovanje po osnovni plači je sicer avtomatsko, po položajni plači pa ne; za to je določen samo minimalni rok. Oni suplent, ki tekom petih let ne napravi izpita, se ima odstraniti iz državne službe.

Naslednji referat je imel prof. dr. V. Brežnik o Mednarodnem kongresu srednješolskih profesorjev v Ženevi, na katerem je zastopal ljubljansko sekcijo.

Nato je govoril g. direktor Kuno Hočevar o poenostavitvi šolske administracije.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor za to šolsko leto: predsednik g. prof. Jeran; odborniki gg. prof. Dolar, Pavlič, Prebil, Zaletel; pregledniki gg. Bevk, Lovše, Osana.

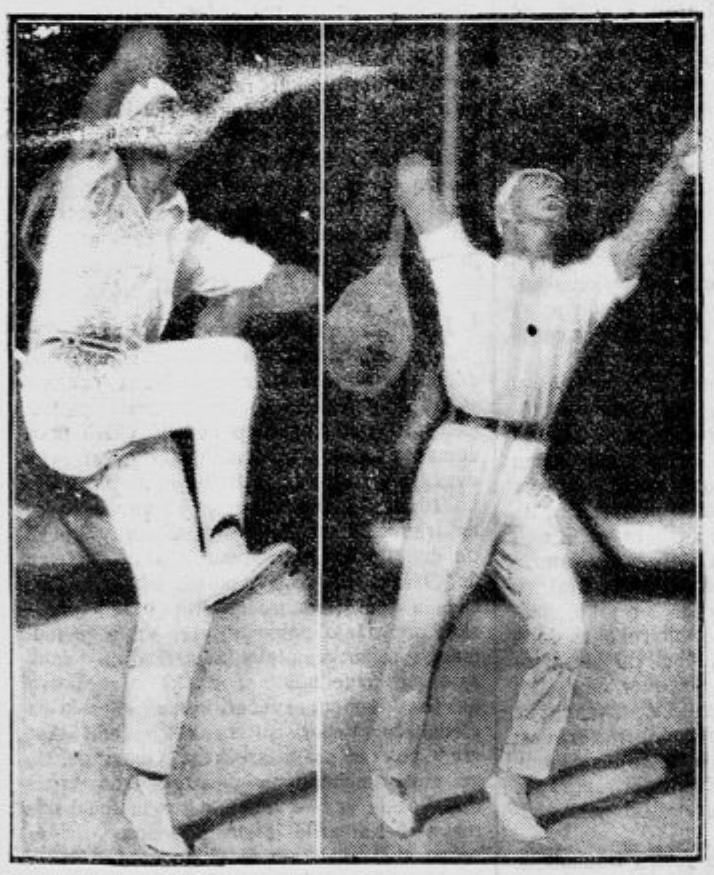

Dva momenta z nedeljskega medklubskega teniškega tur-Atena : Ilirija, nirja

o katerem bomo še poročali. — Na levi: g. Miron Bleiweis (Ilirija), prvak Slovenije, na desni Servis g. Božo Kramaršiča (Atena).

Veliki pomorski velefilm

„Mi mladi pomorci“

RAMON NOVARRO PRIDE!

Težka avtomobilska nesreča

Farmacevt Bogdan Kovačić, sin lekarnarja v Varaždinu, se je odpeljal v nedeljo zjutraj iz Čakovca z avtomobilom g. Hrebaka v okolico, da se nauči šofirati. Ne daleč od Čakovca Kovačić avtomobila ni mogel več popolnoma obvladati. Hoteč ga ustaviti, je pomotoma še pospešil njegovo brzino. Avto je drvel nekaj časa z vso naglico po cesti, končno pa zavozil v jarek in se prevrnil. Oba potnika sta bila pod avtomobilom. Bogdan Kovačić je bil takoj mrtev, Hrebak pa težko ranjen. V bližini ni bilo nikogar. Šele čez nekaj časa je prišel mimo neki seljak, ki je takoj odhitel v Čakovec in tamkaj povedal, kaj se je zgodilo. Kmalu nato je prišel iz Čakovca drug avto, ki je odpeljal ponesrečenega Hrebaka v Čakovec, truplo farmacevta Kovačića pa so prepeljali v Varaždin.

Velika falzifikatorska afera v Vršcu

V Vršcu so odkrile oblastj družbo, ki je ponarejala naše bankovce kar na debelo. Pretekle dni je prišla v trgovino trgovca Pilsa neka ženska, ki je plačala s stodinarskim bankovcem. Trgovec je takoj čutil pod prsti, da je papir nenavaden, zgrabil žensko za rokav in jo odvedel na policijo. Tamkaj so v resnici ugotovili, da je bankovec ponarejen in pričeli takoj s preiskavo.

Čim je dobila policija potreben materijal v roke, je zahtevala brzojavno pomoč še iz Beograda, odkoder sta došla potem šef kriminalnega oddelka Gligorije Popović in strokovnjak za ponarejeni denar, dr. Reis. Na podlagi preiskave sta bila aretirana kot glavna krivca mehaničar Šmih in njegov sin, ki so ju odvedli v zapor, financiral pa je vso stvar neki bogat Nemec, ki je imel zveze tudi z inozemstvom. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo ponarejeno denarja za približno tri milijone dinarjev, vendar pa ga ni prišlo dosti v promet, ker je bilo bankovce precej lahko spoznati. Najbolje se je posrečil vodni tisk.

Čisto slučajno — pri čiščenju nekega vodnjaka, so našli tudi stroje za ponarejanje denarja. V bližini Šmihove delavnice je namreč studenec, ki ga je pričel lastnik te dni čistiti. Šmih mu je hotel to preprečiti, a se mu ni posrečilo. Ko so našli v vodnjaku stroje, je Šmih izjavil, da so to stari neuporabljivi delj strojev, ki jih je dobil svoječasno v popravilo. Ker pa je to popolnoma izključeno, se domneva, da je Šmih samo žrtev neke falzifikatorske družbe. Do sedaj je bilo aretiranih že več oseb, pričakujejo po se še nove aretacije.

Danes 2 urne predstave ob: 4., ¼ 8. in ¼ 10.:
Premijera

„CHARLEYEVA TETKA“

8 dejanj smeha in zabave v glavni vlogi **S. CHAPLIN.** — Pomnožena godba svira originalne komade. — Predprodaja vstopnic od 10. do 12. in od 2. dalje.

Kino „Dvor“ Telefon 730. Najmodernejše kino-gledališče v Ljubljani.
PRIDE **„MI MLADI POMORCI“ — RAMON NOVARRO** PRIDE

Poročni prstani
F. Cuden, ***Prešernova ul. 1.***

Skrivnosti ljubljanske noči

Ljubljana, 20. septembra

Ko utihnejo mali orkestrijončki in lajne pri vrtiljaku, gugalnicah in streljani v znanem kotu Lattermanovega drevoreda in odbije ura v zvonikih ljubljanskih cerkva devet, tedaj preide ljubljanski večer polagoma v ljubljansko noč. V Tivoliju se sprehajajo po belih cestah le še posamezni parčki, ki iščejo še temnejših senc v okrilju gozda Klopice ob ribniku in višje gori na potu proti Čadu ter za tivolskim gradom nikdar ne samevajo. Skoro z vseh je čuti pritajen šepet, diskretno šumenje obleke in le od časa do časa plane v noč izrazitejši glas, ki zazveni in se utrga kot poreden smeh nagajivega favna. Rahla sapica pomaja drevesne veje in povzroča sladak šelest listov, ki trepečejo v vetriču in pojejo pesmico o vsem, kar se tam gori dogaja.

Ulice v mestu se praznijo, po nekaj živih skupin postaja še pred glavno pošto, na Aleksandrovi cesti, na Marijinem trgu, v Zvezdi in pred posameznimi kavarnami ali gostilnami. Minula je že gledališka predstava, pri izhodih kinematografov pljuskne na cesto zadnji val, v zraku zabrni nekaj glasov, smeh, temperamentnejši pogovor in vse zamre polagoma v oddaljen šum, tiho mrmranje, odmev topotajočih nog, kar vse zaključi škripanje ključa v vežnih vratih in vse je tiho. Pred kolodvorom že zamira življenje, prostor pred poslopjem se izprazni in v temi se pomaje le še postreščkova kapa, ki čaka zadnji na zaslužek, ki ga mu dajo pasažirji, došli z nočnimi vlaki. Tišino noči zmoti le še izvošček ali brneči motor avtomobila.

Živahno je le še v kavarnah. Godba igra neumorno vedno nove komade in iz vseh kotov se iskre pari oči, ki si pripovedujejo na distanco več kakor bi si mogli ali hoteli povedati od blizu. Okrog polnoči se zavrte stražniki na petah in skočijo pogledat v gostilne, da naženejo goste na ulico, da odidejo spat ali pa mordale še prevarijo sami sebe in krenejo še kam, v kavarno ali v skupini na dom vabečega jih družabnika, ki ima morda doma še boljšo kapljico kot pa so jo uživali pravkar med pogovorom v gostilni.

V predmestjih, Šiški, na Glincah, Rožni dolini, ali Vodmatu stoji morda prislonjenih na steno hiše za vogalom skupina takih, ki so ali šele postajajo fantje. Včasih se razlegne v noč petje, včasih kričanje, »špas« pa diktira sempatja smrt in razdejanje šip v oknih in tako dalje.

Ura odbije eno po polnoči. Iz kavarn se komaj še blesti medla svetloba zadnjih še prižganih luči. Gostje postajajo zaspani, godalni instrumenti so pospravljeni in treba se je odločiti. Klobuk je na glavi, palčica v roki in hajdi na plano. Po ulici se že skoro vlači ljubljanska megla in zvezde je videti kakor skozi kopreno. Življenje je le še v baru, v Emoni ali Odeonu na Poljanski cesti. Tam se ti smeje z bobna zamorec in te dviga jazz-band orkester. Tu se ljubav in hrepenenje še poživi, da dobi pozneje proti jutru mrzlih obkladkov. V jutranji svetlobi pozneje na cesti se zdi vse, kar se je zdelo ponoči v svitu električne luči težko vabeče tako smešno in ogabno, kakor megla, ki rosi na lice.

Še nekje je življenje ponoči in to v Kolodvorski ulici. V kavarni svira godba in v lokalu se gnete ljudi, da je joj. »Pivo, žganje, črna kava, vino!« Vpije se vsevprek — to je življenje. Ljudje vseh slojev. V soparnem vzduhu se včasih kaj skuha, kar ne diši po kavi, guljažu . . . Zrak je prepojen elektrike, iz vročih glav gori. Na besede se skoro ne pazi in včasih rodi to gorje, kajti tudi nehudobno mišljena beseda izvablja strele. Tako se je zgodilo tudi v nedeljo zjutraj. Prišlo je do prerekanja. Nenadoma pa je vžgalo, zamajale so se mize, po zraku so jele frčati skodelice, krožniki in steklenice. Na tleh je obležal ves v krvi Slavko C., ki mu je storilec zadal šest vbodljajev. Sprva se je zdelo, da je na vratu prerezana žila odvodnica, kar pa se je k sreči pokazalo kot neutemeljeno. Prerezanih pa je bilo nekaj manjših žil na obrazu in za desnim ušesom. V kavarno je kmalu prišel zdravnik, ki je ranjencu ustavil kri, nakar je bil z rešilnim vozom prepeljan v bolnico.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Torek, 21.: Dramatsko meloplastični večer plesalke gne. Mirjane Dragane Janečkove. Izv.
Sreda, 22.: «Figarova svatba». A.
Četrtek, 23.: «Tosca». Gostujeta ga. Vika Čaleta in baritonist g. Rudolf Bukšek. D
Petek, 24.: Zaprto.
Sobota, 25.: «Wally». E.

Spored torkovega plesnega večera gdč. Janečkove v ljubljanski operi. Danes, v torek ob 8. zvečer pleše v ljubljanski operi gdč. Mirjana Dragana Janečkova. Spored: Rahmaninov: Preludij; Janeček: Življenje, umetniška koncepcija po invenciji plesalke. Sestavni deli «Življenja» so: detinstvo, na skladbo Karganove kompozicije «Scherzino»; ljubezen, na Smetanovo glasbo; materinstvo, na skladbo Griegove «Berceuse», burja življenja, na Borthijevičevo skladbo «Temna soba»; borba in resignacija, na skladbo Nedbalovega «Žalobnega valčka»; smrt, na glasbo Griega. Drugi del sporeda obsega izvajanje Schubertove kompozicije «Moment musical», Dvořakov Slovanski ples št. 3. in Pospišilove narodne motive. Plesalko bo spremljal pri klavirju kapelnik dr. Danilo Švara. Vstopnice pri operni blagajni.

Gostovanje gosp. Bukšeka v ljubljanski operi. V četrtek, dne 23. t. m. nastopi v naši operi baritonist gosp. Rudolf Bukšek, bivši član osiješke opere. Gosp. Bukšek je eden naših najboljših baritonistov in je izšel iz ljubljanskega gledališča. Njegov glas, bolj basovskega značaja, je izredno mehak. Poleg njega nastopi tudi ga. Čaletova, naša ljuba in dobra znanka iz lanske sezone. Oba pojeta v Puccinijevi operi «Tosca». Predstava se vrši za red D.

Ljubljanska gledališka uprava obvešča p. n. občinstvo, ki se želi abonirati za gledališko sezono 1926./27., da se priglasi za gledališki abonma še nadalje sprejemajo v veži dramskega gledališča, in sicer dnevno od 9. do 12. in od 3. do 5. popoldne. Cene abonmaja so lanske. Celotni abonma se lahko plača v osmih obrokih prvi obrok vsekakor pri vpisu.

Gledališka sezona 1926./27. v ljubljanskem Narodnem gledališču se prične v soboto 2., odnosno v nedeljo 3. oktobra. Otvoritvene predstave in tedenski red objavimo tekom tedna.

Meloplastičen večer gdč. Janečkove v Mariboru. Naš mariborski gledališki poročevalec dr. I. V. javlja: V soboto, dne 18. t. m. je priredila plesalka gdč. Janečkova zanimiv plesni večer v prostorih Narodnega gledališča. Plesi mlade umetnice se odlikujejo manj po originalnosti kakor po plemeniti liniji; so pa globoko občuteni ter izredno estetični in lepi. Enotno zamišljena koncepcija «Življenje» predstavlja v celoti uspel poizkus plastično - dekorativnega tolmačenja čuvstvovanja posameznih življenskih dob. Posebno sta ugajali prisrčni idili «Detinstvo» in «Materinstvo», pa tudi strastna «Burja življenja» ter najgloblja in najzanimivejša «Smrt». Zelo so ugajale tudi točke: Moment musical, Slovanski ples in Narodni motivi. Plesalko je spremljala na klavirju koncertna pianistka gdč. Apihova zelo diskretno, besedilo pa je recitiral član mariborske drame gosp. Pirnat. Pohvala občinstva je bila močna in iskrena. Umetnica je dobila v dar venec, katerega sta ji poklonila Slovensko žensko društvo in Jugoslov. - češkoslov. Liga, iz lož pa je bila obsuta s cvetjem.

Ga. Gusti Danilova, znana gledališka umetnica, ki se je letos vrnila iz Amerike v domovino, je uvrščena med redne člane ljubljanske drame.

Tenorist Raičev v Beogradu. V soboto, dne 18. t. m. je pel v Beogradu ulogo de Grieuxa v Massenetovi «Manon» tenorist Raičev, sedanji član milanske Scale. Raičev je imel zadnja leta velike uspehe v Nemčiji, Češkoslovaški in Italiji, še prej pa je bil tri leta član beograjske opere. Umetnik bo gostoval še v Čajkovskega «Pikovi dami» ter v Puccinijevi «Bohemi».

Domače vesti

Dragi gosp. MAC.!

Znano Vam je, da je minister g. Krajač med drugim za ozdravljenje gospodarske krize predlagal, da se razpusti mnogo nepotrebnih in dragih komisij.

Ker je nasvet med vsemi najbolj pameten, predlagam (in gotovo tudi Vi), da se v ministrskem svetu takoj sestavi *komisija*, ki bo ugotovila, katere izmed komisij so nepotrebne. *Cicero.*

* **Diplomatska vest.** Naš dosedanji vicekonzul v Marseillu, Dušan Pantić, je imenovan za tajnika v ministrstvu za zunanje zadeve. Za vicekonzula v Marseillu je postavljen Nikodije Jovanović.

* **Prenos zemskih ostankov žrtev avstrijskih rabljev v Tuzli.** Ob ogromni udeležbi naroda se je vršil v nedeljo v Tuzli v navzočnosti kraljevega odposlanca generala Petkovića svečan prenos zemskih ostankov 29 tamkajšnjih domačinov, ki so jih v svetovni vojni obesili avstrijski rablji. Kosti so prenesli v skupno grobnico. S svočanostjo je bil spojen tudi zlet sokolske župe tuzlanske in posvetitev župne zastave, katero je poklonil župi kralj Aleksander. V mestu je bilo ves dan slavnostno razpoloženje. Vse hiše so bile okrašene z zastavami. Posebno viharno je bil pozdravljen govor staroste JSS Engelberta Gangla iz Ljubljane, ki je vnel vsa srca. Javna vežba je uspela nadvse krasno in se je končala z akademijo Sokola in pevskega društva Njegoš. Na sokolskih tekmah je zmagal Sokol iz Bjeline, ki je prevzel potem župno zastavo v varstvo. Nastop Sokolov je pokazal, da Sokolstvo v Bosni mogočno napreduje.

* **710 novih gojencev nižje šole Vojne akademije.** Letos je bil razpisan natečaj za sprejem 600 gojencev v nižjo šolo Vojne akademije v Beogradu. Število prijavljenih je bilo dvakrat večje, sprejemni izpit pa je napravilo 710 gojencev. V nedeljo je vojni minister podpisal odlok, s katerim je sprejetih v nižjo šolo Vojne akademije vseh 710 gojencev, ki so napravili sprejemni izpit, čeprav je bil razpisan natečaj samo za 600 gojencev. Da se omogoči namestitev tako velikega števila gojencev, je bila dana Vojni akademiji na razpolago tudi vojašnica pri Vojnem ministrstvu, v kateri je bila poprej nameščena garda.

* **Povratek češkoslovaškega poslanika.** Češkoslovaški poslanik na našem dvoru, g. Jan Šeba, se je vrnil z dopusta in je zopet nastopil svojo dolžnost..

* **Kongres Pomladka Rdečega križa.** Kongres Pomladka Rdečega križa se bo vršil spomladi prihodnjega leta.

* **Imenovanje pri Narodnem muzeju v Ljubljani.** Za restavratorja slikarske zbirke Narodnega muzeja v Ljubljani je imenovan akad. slikar g. Fran Tratnik.

* **Vojaška odlikovanja.** Z Belim orlom V. razreda je odlikovan polkovnik Mihajlo Nedić; z redom Sv. Save IV. razreda višji vojni svečenik Alojzij Dejak. S kolajno za vojaške vrline: kapetan I. razreda Roman Malarič, z zlato medaljo za revnosno službo; kapetani I. razreda Kondrad Breznik, Ivan Koprivec, Josip Udir, Albin Omahen, Josip Hudina, Jakob Korošak, Jurij Pregelj, Avgust Ferjančič, Franc Pintar, Karel Blatnik, Josip Marinčič, Fran Kolman, Mihael Petrič, Rupert Wolf, Mirko Tomičić, Fran Steinbauer; kapetani II. razreda: Milko Vizjak, Fran Remic, Ivan Janc, Josip Tiljak, Otmar Dietrich, Ivan Bukovnik, Ivan Marenčič, Ivan Fister; poročniki: Štefan Srabotnjak, Alojzij Rot, Miroslav Nežmah, Levro Vrečko, Lovro Vodušek, Štefan Varga, Martin Kukolj, Anton Winter, Ivan Rakušček, Andrej Barbič, Fran Premšak in Rudolf Blažek; podporočniki: Marijan Žmavec, Božidar Okorn, Jakob Kuharič, Ivan Kožar, Josip Vičič, Metod Mohor; poročnik bojnega broda I. razreda Josip Ahlin, poročnik bojnega broda II. razreda Zdenko Papež; strokovni poročniki: Viktor Holman, Vinko Paluc in Ivan Fras; mornariško tehniški kapetan I. razreda Peter Puhar, tehniški poslovodja II. razreda Ivan Steblaj, tehniški poslovodja III. razreda Josip Trapan.

* **Vodnikova družba v Ljubljani** prosi vse one gg. poverjenike, ki še niso poslali izpolnjene vprašalne pole, da store to nemudoma. Na podlagi teh pol se bo vršila ekspedicija knjig in čim pozneje bo kdo poslal izpolnjeno polo, tem pozneje bo prišel na vrsto pri dobavi knjig. Prosimo tudi, da na vsa vprašanja odgovore točno.

* **Odbor »Narodne Odbrane«.** Kakor smo že poročali, je bil na skupščini »Narodne Odbrane« izvoljen za dosmrtnega predsednika vojvoda Stepan Stepanović. Ostali odbor je sestavljen takole: dr. Ivan Ribar, odvetnik, I. podpredsednik; univ. prof. Ševo Dimitrijević, II. podpredsednik; državni svetnik dr. Štefan Sagadin, III. podpredsednik; drž. svetnik Ilija Gjukanović, general Voja Živanović, podguverner Narodne banke dr. Dragutin Protić, pomočnik železniškega ministra Bora Popović, načelnik Vasa Lazarević, odvetnik Lazar Atanacković, knjigarnar Dragotin Gjuković, lekarnar Mrcajlović, zdravnik dr. Mihajlović, trgovec D. Dimitrijević, legacijski svetnik dr. N. Gavrilović, bančni direktor Mihajlo Dragičević, invalid Božidar Nedič, profesor Velibor Jonić, tajnik trgovske zbornice Marodić, predsednik Združenja rezervnih oficirjev Milan Radosavljević, vsi v Beogradu; tajnik »Prosvete« dr. Vasilije Grčić in M. Ljubibratić v Sarajevu; trgovec Spira Hadži Ristić v Skoplju; vseučiliški profesor Miodrag Acimović v Subotici; župan Paja Dobanovački v Srbobranu; odvetnik Marko Dakovič v Podgorici; direktor dr. Albert Kramer v Ljubljani; predsednik jugoslovenskega novinarskega Udruženja Krešimir Kovačič v Zagrebu; odvetnik dr. Ljuba Leontič v Dubrovniku; industrijalec Petar Teslić v Sisku; prota Mil. Jakšič v Srbski Crni; Kosta Pečanac v Kuršumlji; Spasoje Fišić v Prizrenu in Milan Borisavljevič v Novi Varoši.

* **Shodi narodnega poslanca g. dr. Pivka.** V petek 17. t. m. je zboroval narodni poslanec g. dr. Pivko v Beltincih, kjer je bila okrožna konferenca SDS. Udeležil se je tudi sestanka zastopnikov tamošnjih občin, ki so se baš posvetovali radi moščanske šole. Konferenca se bo ob priliki shoda 26. t. m. v Beltincih nadaljevala. Isti dan zvečer je govoril g. dr. Pivko na članskem sestanku v Ljutomeru. V soboto 18. t. m. je bil dobro obiskan članski sestanek v Rogatcu, kamor so prispeli tudi zaupniki od Sv. Florijana, Donačke gore, Sv. Roka in Huma ob Sotli. V kratkem se bo vršil v Rogatcu javen shod SDS. V nedeljo 19. t. m. je govoril g. dr. Pivko na velikem zborovanju v Žetalah ob udeležbi 200 ljudi. Prišli so tudi pristaši drugih strank, ki so z velikim zanimanjem in mirno sledili izvajanjem govornika. Kmetski poslušalci so po govoru klicali poslancu »Živijo!« in frenetično ploskali. Razvila se je živahna debata. V nedeljo popoldne se je vršil sestanek v Tlakah ob Donački gori pri županu gosp. Petru Mikušu za občini Donačka gora in Sv. Florijan. Prišlo je nad 50 kmetov z obema županoma. Ustanovljeni sta bili dve novi krajevni organizaciji za obe imenovani občini.

* **Iz obrtniških krogov** nam pišejo: Komunistične ideje še vedno straše po glavah nekaternikov. Ti jih skušajo zanesti v zadnjem času zlasti med obrtniški naraščaj. Prav te dni je bil aretiran neki vajenec, ki je osumljen komunističnega rovarenja. Čudno je, da je bil pri istem podjetju pred leti tudi aretiran neki pomočnik, ki je menda še danes tam zaposlen. Očividno je ta že tudi okužil vajenca. A kaj pravi k temu mojster? Pa ne da bi tudi mojster bil komunist?

* **Himen.** V soboto sta se poročila v Ljubljani g. Stanko Gostič, upravnik državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani, in gdčna. Cirila Nedeljkova, uradnica iz Ljubljane. Kot priči sta bila gg. dr. Fran Trampuš, odvetnik v Kamniku, in dr. Milan Perko, zobozdravnik v Vodmatu. Poročencema obilo sreče!

* **50letnica jugoslovenskega šumarskega Udruženja.** Letos slavi Jugoslovensko šumarsko udruženje 50letnico svojega obstoja in dela na strokovnem polju, kakor tudi 50-letnico izdajanja svojega organa »Šumarskega Lista«. Proslava se bo vršila ob priliki letošnje glavne skupščine, ki se bo vršila od 10. do 12. oktobra v Zagrebu.

* **Zdravniška vest.** V naše zadnje poročilo o referatih na vseslovanskem zdravniškem kongresu v Beogradu se nam je vrinila mala napaka. G. dr. Neubauer je še vedno vodja drž. zdravilišča na Golniku. Toliko v pojasnilo, ker smo ga pomotoma navedli kot »bivšega« šefzdravnika na Golniku.

* **Začetek šolskega leta na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani.** Vpisovanje bo v nedeljo dne 26. septembra od 9. do 12. dopoldne in sicer: 1.) Za mehanično-tehnične obrti na Ledini, I. mestna deška šola; 2.) za stavbne obrti na Grabnu, II. mestna deška osrednja šola; 3.) za splošne obrti (brivci, peki, mesarji, vrtnarji, slaščičarji); 4.) za umetne in oblačilne obrti (moški oddelek) Na Prulah, IV. m. d. šola; 5.) za umetne in oblačilne obrti (ženski oddelek) na šoli pri Sv. Jakobu. Novinci naj predlože učno pogodbo in odpustnico ali zadnje šolsko izpričevalo. Pristojbina za učila je 15 Din mesečno, ki se plačuje naprej. Za oktober je vplačati pri vpisu. Vse podrobnosti se polzvedo pri vpisovanju. Po § 99 t. b) obrtnega reda so dolžni vsi vajenci(ke) obiskovati obrtno - nadaljevalno šolo, mojstri pa jih morajo po istem paragrafu nadzirati in dajati učencem v to svrho potreben prosti čas. — Šolska uprava.

* **Janezu Štrukliju v spomin.** V sredo se je vršil v Krašnji pogreb upokojenega sodnega oficijala in posestnika Janeza Štruklja, ki mu je zavratna bolezen pretrgala nit življenja. Pokojnik je služboval najprej tri leta kot sodni pisar v Stični, nato pa skoro 39 let nepretrgoma pri okrajnem sodišču na Brdu, kjer si je pridobil temeljito znanje v sodni službi. Poznan je bil kot izboren delavec in je bil posebno v pupilarnih zadevah podkovan, da se je lahko zanesel nanj vsak sodnik. Od vseh strani so se zatekli ljudje k njemu za svet. V življenju skromen, je bil sicer veselega značaja in priljubljen družabnik. Celih 38 let je dan za dnevom korakal zjutraj po državni cesti iz Krašnje na Brdo s cigaro v ustih. Zadržal ga ni ne visok sneg, ne plundra, ne vročina. Oktobra 1924 je stopil v pokoj. Nad 20 let je bil občinski svetovalec in član krajnega šolskega sveta. Kot odločen naprednjak je bil ob vsaki priliki marljiv agitator za zmago napredne misli. Seveda si je s tem nakopal mnogo sovražnikov, kar pa ga ni odvrnilo od prave poti. Bil je član mnogih društev in tudi ustanovnik domžalskega Sokola. Kako priljubljen je bil vsepovsod, je pričalo cvetje in številni venci. K pogrebu so prišli njegovi prijatelji od vseh strani: od Čemšenika do Domžal, od Moravč do Radomelj. Kot vnetemu prijatelju petja so mu pevci zapeli tri žalostinke. Ko so padle prve grude zemlje na krsto in je grob bobnel pod njihovo težo, tedaj so se krčila srca in solze so porosile vse navzoče. Počivaj sladko pod Cicljem v zemlji Črnega grabna, ki si ga vedno ljubil in bil nanj tako ponosen. Težke Te bodo pogrešali tudi oni, ki Ti niso bili naklonjeni, nepozabljen pa ostaneš vsem, ki smo Te poznali in ljubili!

* **Mednarodna razstava avtomobilov v Parizu** bo od 7. do 31. oktobra. Posetniki te razstave dobijo gotove popuste na železnici in pri raznih prireditvah v Parizu. Natančnejše informacije daje Tourist - Office v Ljubljani.

* **Dobava davka prostega sladkorja za pitanje čebel.** Prošnjo Čebelarskega društva za Slovenijo za dobavo davka prostega sladkorja za pitanje čebel v letošnji skrajno slabi letini je ministrstvo financ v Beogradu zavrnilo, ker za dobavo davka prostega sladkorja ni zakonite podlage in zaradi tega ne more iti čebelarjem na roko glede dobave cenejšega sladkorja. Zveza čebelarskih podružnic za mariborsko oblast opozarja vse podružnice, kakor tudi posamezne člane na to, da se nikdo letos ne bo zanašal na dobavo cenejšega sladkorja ter si vsak pravočasno preskrbel potrebno množino sladkorja za prezimo svojih čebel. Najprikladneje je pitanje s kristalnim sladkorjem in sicer na kilogram sladkorja liter čiste vode. To tekočino pustimo prevreti in jo damo mlačno v večji meri (po 1 kg zvečer po zahodu solnca)) čebelam. Pitanje naj se izvrši čimprej, na vsak način pa do konca tega meseca.

* **Za dijaško podporno društvo »Domovina«,** ki vzdržuje dijaško kuhinjo, je darovala gdč. Jerica Zemljanova, voditeljica Gospodinjske šole »Mladike« v Ljubljani, 200 dinarjev od honorarja, ki ga ji je izplačala »Vodnikova družba«. Denar je v upravi našega lista.

* **Nesreča v hrastniškem rudniku** V hrastniškem rudniku je v soboto težko ponesrečil rudar Franc Kunšek. Pri podkopavanju se je vsula nanj velika množina kamenja in premoga in mu je zdrobila nogo, zlomila baje tudi hrbtenico in ga sploh močno razmesarila po spodnjem životu. Nesreča vzbuja v Hrastniku dosti sočutja, ker je Kunšek precej poznana oseba.

* **Nevaren vlačugar.** Pred nekaj dnevi se je zglasil pri posestniku Jožetu Regu v Spodnjem Ljubičnem pri Poljčanah okrog 40leten popotnik in se mu ponudil za hlapca. Pri tej priliki si je neznanec ogledal hišo ter obljubil, da se zglasi naslednjega dne, kar se pa ni. Zjutraj, ko je Reg stopil v hlev, je videl, da sta ponoči izginila iz hleva dve leti star junček in telica. Obe živali sta bili vredni okrog 4000 dinarjev in ju je brzkone odpeljal ponoči vlačugar, ki se je ponujal za hlapca. Takoj obveščeni orožniki doslej še niso mogli izslediti niti živali, niti tatu.

* **Vlom v Račah pri Mariboru.** V noči od 13. na 14. t. m. je bilo vlomljeno tudi v Račah pri Mariboru. Neznani vlomilci so vdrli v trgovino trgovca Högenwarta Alfonza skozi okno ter odnesli iz trgovine sledeče stvari: 530 metrov različnega platna, klota, ševiota itd., 40 naglavnih ženskih rut, boljše in slabše kvalitete, 990 metrov kamgarna, 60 moških srajc, 5 moških spodnjih hlač, 18 kilogramov najfinejše kave, 50 kg sladkorja, 100 metrov ševro usnja in več gumi podpetnikov. Högenwart ima skupne škode 31.775 Din. Orožniki doslej še niso prišli na sled storilcem.

* **Fantovski pretep v Rušah.** V nedeljo se je vršil v Rušah pregled vojaških obvezancev, katerega se je udeležilo okoli 2000 fantov. Da se je ob tej priliki tudi pilo, je razumljivo. Fantje iz Ruš in Sv. Lovrenca so se nato spopadli in jeli so padati kozarci. Dva fanta iz Sv. Lovrenca sta bila precej ranjena po nosu in sta vsa krvavela. Orožniki so kmalu napravili red, pregnali fante domov in odredili, da se gostilne začasno zapro. Večje nezgode ni bilo.

* **Tragična smrt znanega zagreškega kolesarskega dirkača.** V nedeljo dopoldne se je pripetila v Zagrebu ob priliki mednarodne kolesarske in motociklistične dirke težka nesreča, katere žrtev je postal znani zagrebški dirkač Slavko Šoštarko. Treniral je na progi ravno, ko so prišli tekmovalci iz Gradca. Ponudil se je takoj enemu izmed gostov, da bo vozil pred njim na progi, katero so hoteli inozemci preizkusiti. Na nekem ovinku, ko je vozil ravno z največjo naglico, je Šoštarko nepričakovano z vso silo zadel v neki drog, ki je stal v bližini dirkališča. Udarec je bil tako strašen, da si je Šoštarko zlomil roko in dobil tudi težke notranje poškodbe. Bil je še toliko pri zavesti, da je izgovoril besede: »Nikdo ni kriv moje nesreče, nikdar več ne bom dirkal«. Nato je padel v nezavest in so ga odpeljali v bolnišnico usmiljenih sester, kjer so ga zvečer operirali, a je včeraj dopoldne kljub zdravniški negi podlegel težkim poškodbam.

* **Nezgoda motociklista Josipa Baumanna.** Pri nedeljskih motociklističnih dirkah v Černomercu pri Zagrebu je ponesrečil razen Slavka Šoštarka, ki je včeraj že podlegel težkim poškodbam, tudi mariborski moticiklist Josip Baumann. Pred njim sta dva moticiklista dvignila toliko prahu, da je izgubil cesto z vida. Da ne bi zavozil med ljudi, je krenil Baumann na travnik, padel pa pri tem v tamkaj se nahajajočo jamo. Tam se mu je sprednji del motorja razbil, Baumann sam pa je odletel visoko v zrak, in pri padcu na tla dobil poškodbe, ki pa so k sreči lažjega značaja.

* **Volno in bombaž** za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izberi pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Stari trg 12, in Židovska ulica 4.

Vsaka dama
Ve že sama,
Bila mlada ali stara,
Da izvrstni Mousou-Crem
Še dolgo ne bo para.

MLADA KRI

ali „Ljubezen 17 letne...“ se imenuje najnovejši velefilm temperamentne in lepe črnooke

LYA DE PUTTI

PRIDE V:

ELITNI KINO MATICA

Danes zadnji dan

velo zabavni filmski roman — lepe vsebine — elegance — luksuslovščine — presenečen

Iz življenja lepe žene

Predivna Imogen Robertson z vsemi znanimi sogralci Vas bode očarala.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8 in 9. KINO „IDEAL“.

Pravi Cirkus Pat & Patachon

predvajal se bo v kratkem prvič v Ljubljani v kino Ideal. — Pod istim naslovom sedaj predvajani je že večkratna repriza.

Oglejte si razstavljene slike.

Iz Ljubljane

u— **Poroka.** V trnovski cerkvi v Ljubljani sta se pred kratkim poročila g. Anton Uršič, šolski upravitelj na Trebelnem, in gospica Vida Benedičič, učiteljica v Tržišču. Vnetemu sokolskemu paru obilo sreče!

u— **Učiteljica gospa Franke - Kotnik** naj se takoj zglasi pri šolskem upraviteljstvu.

u— **Policijske vesti.** Sobotna in nedeljska noč sta minili v znamenju prekomernega zauživanja alkohola, ki je dražil živce, iz česar so se rodili cestni incidenti in pretepi v gostilnah. Tatovi, kakor navadno, tudi ta dva dneva niso mirovali. Nekaj jih je bilo, ki jih je že srbela koža in so si nabavili na stroške svojih žrtev sveže perilo in se tudi oblekli v vrhnjo tujo obleko. V enem slučaju si je neznan uzmovič priskrbel za več tisoč dinarjev razne zlatnine. Policijska kronika beleži dalje nekaj telesnih poškodb, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 7 slučajev kaljenja nočnega miru in 11 prestopkov cestnega policijskega reda. Več oseb je moralo prespati noč v policijskih zaporih radi pijanosti.

u— **Na trgu ukradeno kolo.** Posestnik Anton Mavc iz Tomačevega je v nedeljo dopoldne prislonil svoje 1500 Din vredno kolo k stojnici na Pogačarjevem trgu in odšel v stolnico k maši. Ob 10. uri se je hotel nato odpeljati domov, toda kolesa ni več našel na mestu. Z njim se je že vozil prebrisan kolesarski tat, ki je hitro izkoristil ugodno priliko. Ukradeno kolo je znamke »Waffenrad«, je črno pleskano in nosi tovarniško številko 306.056.

u— **Dobrota je sirota.** Pri trgovcu Adalbertu K. v Rožni dolini se je zglasil te dni neki avstrijski državljan, baje trgovski potnik in ga prosil za prenočišče. K. mu je takoj ustregel ter mu tudi sicer dal nekaj podpore. Nehvaležnežu pa se je zdelo vse skupaj še premalo in pobral je svojemu gostitelju za 4000 dinarjev vrednosti razne zlatnine, ur, prstanov in verižic, nakar se je poslovil kar po francosko.

u— **Vlom v stanovanje.** V nedeljo proti jutru se je neznan storilec splazil skozi zabito luknjo, v katero je bilo včasih vdelano mlinsko kolo, v stanovanje najemnice Marije Ločnikar v Peržanu pri Dravljah. Tat je prebrskal vse stvari v izbi, končno pa se je zadovoljil samo z obleko domačega sina in se po isti poti zopet odstranil.

u— **Metalci kamenja.** Med šolsko mladino še vedno ni odpravljena grda razvada metanja kamenov, kar rado rodi marsikako nesrečo. V nedeljo okrog poldne sta se sprla v Nunski ulici 9letni Peter D. in 13letni dijak Karl J. Prvi je v jezi pograbil debel kamen in ga z vso silo zalučal proti nasprotniku Kamen svojega cilja ni zgrešil ter je izbil dijaku iz ust dva zoba ter mu prebil obe ustnici.

Iz Maribora

a— **Mesto razvija** svoj jesenski čar. Četudi z večtedensko zamudo, vendar lepo dozoreva grozdje, katero so druga leta prinašali domačini že koncem avgusta na trg. Letos pa smo komaj to nedeljo videli prve domače jagode pri kmeticah. Branjevke uvažajo grozdje že iz Italije in je prodajajo po 10 do 12 Din kilogram. Temveč pa je na trgu ostalega sadja, ki se uprav kopiči od dne do dne. V soboto je stalo na trgu že 49 kmečkih vozov, polnih jabolk, hrušk, sliv in tudi rmenordečkastih, sočnih breskev privažajo polne košare. Vmes je tudi mnogo jesenskega cvetja, razkošnih dalij, aster in nageljnov Plesalka Janečkova jih je v soboto zvečer komaj odnesla iz gledališča. Večeri so mehki in topli kot sredi poletja, prava sreča za vinograde, da se more mehčati in dozoreti trdo grozdje. Včasih zaveje lahen veter in tedaj odmeva iz Kalvarije jesenski klopotec. Mesečne noči zvabljajo na cesto celo kolesarje, ki pridno dirkajo po Tržaški cesti. V nedeljo dopoldne in do večera so se Mariborčani gnetli v porotni dvorani, kjer so po daljši pavzi zopet proglasili smrtno obsodbo z vešali. Vojaška godba je to pot zbrala pri promenadnem koncertu še več ženskega sveta, ki hiti, da nadomesti sezono poletnega deževja s svetlimi toaletami. V vinarski šoli so se zbrali gospodarski strokovnjaki mariborske oblasti, tudi minister Pucelj je bil med njimi. V Ljudskem vrtu je imela elita nemškega športnega društva »Rapida« svoj tenis - turnir, ki ga beležimo v kroniko med športom. Češki klub pa je imel ob otvoritvi češke šole skupen izlet k Sv. Urbanu, katerega se je udeležilo okrog 60 oseb, tudi društvena godba, predsednik Bureš, zastopnika Lige, podpredsednik dr. Reisman in tajnik inž. Leben. Z vrha ljubkega hriba je pod večer donela pesem: »Kde domov muj« in naše narodne. Ob mesečini so se razigrani, a vedno disciplinirani češki rojaki, vračali v mesto, kjer so Studenčani nastopili v gledališču z opereto.

a— **Tema na mostovih.** Sinoči so štrajkale električne svetilke na državnem mostu in na bryi za pešce. To se je zgodilo ob večernih urah, ko dajejo iz službe odhajajoči delavci in uradniki mostoma največjo frekvenco. Posebno nevaren je postal položaj na državnem mostu, kjer je še posebno velik promet z vozovi. Dva stražnika sta komaj vzdrževala red in za enkrat preprečila nesreče, ki so pri takem položaju sicer neizogibne. Mestno električno podjetje bo moralo v tem oziru bolj paziti na svoje omrežje.

a— **Na zdravniški kongres** v Beograd sta se odpeljala primarija mariborske bolnice dr Mirko Černič, vodja kirurgičnega oddelka, in dr. Hugo Robič, vodja dermatološkega oddelka.

a— **Zdravnik dr. Albert Leonhard,** Maribor, Aleksandrova cesta 14, **zopet ordinira.**

a— **Prosta stanovanja.** Stanovanjsko razsodišče v Mariboru razpisuje sledeča prosta stanovanja: 1. Tattenbachova ulica 20, 2 sobi in kuhinja od stranke Viljemina Koller. 2. Gregorčičeva ulica št. 26, pritličje, 2 sobi in kuhinja, od stranke Berte Zügner-Mitereger 3. Koroška cesta št. 90, prvo nadstropje, 2 sobi in kuhinja, od stranke Viljema Rebernik. 4. Studenci pri Mariboru, Aleksandrova cesta 29, 1 soba in kuhinja, od stranke Marije Sonnenwald. 5. Kamnica pri Mariboru št. 124, 1 soba in kuhinja, od stranke Ivana Schmid.

a— **S policije.** Elizabeti T. je bila z dvorišča ukradena 300 dinarjev vredna ovratnica, ki jo je veter odnesel z okna. Čeprav je takoj šla na dvorišče, vendar ovratnice ni več dobila. Bila je iz nojevih peres. — Aretirana sta bila radi nočnega razgrajanja in nadlegovanja izvoščka št. 44 Vekoslav C. in Franc K., oba v Mariboru dobro znana mladeniča.

Iz Celja

e— **Redni sestanek članov organizacije SDS v Celju** to sredo, dne 22. t. m. radi odsotnosti nekaterih funkcijonarjev odpade. Sestanek za Celje - okolico bo v četrtek ob 8.30 zvečer v Sokolskem domu v Gaberjih. Potrebna polnoštevilna udeležba.

e— **Celjsko godbeno društvo.** Danes zvečer ob 8. bo v prostorih Čitalnice v Narodnem domu redni letni občni zbor Celjskega godbenega društva. Na dnevnem redu je sprememba pravil in volitev novega odbora. Pravico glasovanja imajo samo člani, to je oni, ki so se priglasili in bili sprejeti kot taki po 26. juniju. Pričakovati je, da se bo začelo društvo lepo razvijati in da postane delavna kulturna institucija. Veselja do dela ne manjka, treba je le še primerne podpore.

e— **Pevsko društvo »Oljka«** prične z rednimi vajami, ki se bodo vršile v starih prostorih celjske gimnazije po običajnem redu, v sredo dne 22. t. m.

e— **Kanalizacija celjske okolice in snaženje potokov.** Ker je nastopilo zadnje tedne lepo vreme in se je ob nekaterih dnevih pojavila naravnost vročina, so sedaj vsi manjši pritoki Savinje in Voglajne skoro izsušeni. Ker vsled nasipin ta nizka voda nima pravega odtoka, se opaža, kako se nabira po teh vodah, predvsem v Sušnici in v raznih lužah v okolici, razna nesnaga, ki okužuje daleč naokrog dotične kraje. Sedaj bi bila najlepša prilika, da se ti potoki očistijo. Tudi kanalizacija v okolici kriči po temeljiti remeduri. Razne luže in mlake razširjajo tukaj raznovrstne bolezni. Mestni občinski svet se je s to kanalizacijo že bavil in je bil voljan takoj pričeti z delom. Kakor smo pa informirani, se ni moglo doseči enako zanimanje za to važno vprašanje v okoliški občini. Skrajni čas je že, da se v tem oziru nekaj stori ter prebivalstvo obvaruje pred nevarnostjo raznih bolezni.

e— **Dijaška kuhinja v Celju.** Na raz vprašanja, kedaj začne Dijaška kuhinja Celju v tekočem šolskem letu prehranjevati dijaštvo, sporočamo, da še tekom zadnjih dni tega tedna. Otvoritev se je zakasnila zaradi raznih popravil, ki jih je povzročila zadnja povodenj v lokalih in na inventarju.

Iz Trbovelj

t— *Javne dražbe.* Pretekle dni se je vršilo več javnih dražb radi onemogočenega izterjanja državnih davkov. Kot izklicni predmeti so fungirali v Studencih št. 3 konj, v Trbovljah št. 252 krava, v Trbovljah št. 86 kuhinjska oprema itd.

t— *Odpravljanje plodu.* Oblasti v Trbovljah so že dalj časa sumile, da se vrši v Trbovljah nedovoljeno odpravljanje človeškega plodu. Dotični ženski, ki je opravljala ta posel dolgo, niso mogli priti na sled. Toda nič ni tako skritega, da ne bi enkrat postalo očitno. Dognalo se je po več pričah, da je delavka Meterc tista, ki prihaja v tem slučaju v nasprotje s kazenskim paragrafom. Za Materčevo je izdana tiralica.

t— *Zadružna elektrarna* v Trbovljah si je dala napraviti na Vodah novo skladišče in pisarno.

t— *Prodaja konfisciranega mesa.* Izven trboveljski mesarji radi prihajajo v Trbovlje prodajat po svojih nastavljencih meso, toda brez dovoljenja. Te dni se je že zopet vršila dražba mesa, ki so ga odvzeli občinski organi za razpečavanje neupravičenim osebam. Prodanih je bilo samo Katarini Hren iz Device Marije v Polju 139 klobas.

t— *Osebna vest.* Na dopust je odšel občinski tajnik g. Kajtna. Vojaški referent na občini g. Podrenik pa je bil poklican k orožnim vajam.

t— *Našla se je* 17. t. m. na cesti pred šolo pri Trbovljah II. zlata zapestnica. Dobi se pri g. Finžgarju, lastniku Pogrebnega zavoda.

Bujen par!

Kdo bi si mislil, če ju vidi tako vesela in kako izgledata dobro, da sta že učakala sedemdeseto leto?
Stvar je čisto lahka, skrivnost priprosta. Prebavni aparat se z leti postara in v starejši dobi ni več sposoben za funkcije, katerim je služil v moški dobi. To opešanje prebavnih funkcij je treba nadomestiti s koncentrirano in lažje azimilirajočo hrano.

OVOMALTINE

koncentrirana hrana napravljena iz mleka, jajc, sladkorja in kakava, je ona hrana ki najbolje služi temu svrhi. Skodelica OVOMALTINE, redno zavžita pri zajtrku zagotavija nam dolgo in čilo starost.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18·50 Din, 250 gr 36·25 Din, 500 gr 63·25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklikajoč se na ta list, od

Dr. A. WANDER D. D.

tovarna farmacevtskih in dijetetnih preparatov

ZAGREB, JURJEVSKA UL. 37

Naši onstran granic

p— Premeščen je iz Tolmina v Gorico znani inž. Rodolfo Machnitsch. Služboval je v Tolminu dolgo let pod starim in novim režimom. V Gorici bo vodil tehnični urad. Inženjer Machnitsch je fašist «ad honorem». Tolminski fašisti so mu priredili odhodnico, pri kateri je Machnitsch proslavljal fašizem, drugi govorniki pa so hvalili Machnitscha, kako je rad podpiral fašistovsko delovanje med «drugorodci». Globoko ginjen je zapustil Machnitsch Tolmin.

p— Premogokopno podjetje v Famljah pri Divači razširi svoj obrat in nakupi še toliko zemljišča, da ga bo skupno 250 m v dolžino in 200 m v širino. O letini ni baš pritožb, sadjereja bi se morala v vsej okolici zboljšati.

p— Kaj bo z Reko? Dr. Mario Moise stoji sedaj v ospredju borbe za obnovo reškega prometa. Resoluten gospod, ki govori proti Trstu in Rimu, da se mora predvsem reško zaledje točno opredeliti v mejah možnosti in realnosti. Kar je nekoč pripadalo Reki, se ji mora vse vrniti. To je v interesu življenja reškega pristanišča. V njeno zaledje spada severna Jugoslavija, Madžarska, del Avstrije, južne Poljske in Sedmograške. Promet Madžarske, Slovaške, Galicije, ki gre proti Jadranu, se mora napotiti na Reko. Jugoslovenski promet, kateri je postavljen izven direktne zveze z drugimi njenimi pristanišči, mora kreniti na Reko. Vse to je za njo življenska potreba. V Rimu pa ne kažejo nič pravega razumevanja za reške želje in prošnje. Kadar Rečani predlagajo prometne črte, dobijo odgovor: poskrbite najprvo za promet, potem vam jih damo. Moise se prijemlje za glavo pa pravi, da morajo biti najprvo urejene črte, drugače ne bo prometa. Mož ima prav. Reka nima potrebnih pomorskih zvez, ima jih pa Trst. Baš zaključeni mednarodni sejem je dal Reki dokaj življenja. V Italiji pravijo, da bo Reka služila gospodarski ekspanziji na Vzhod. Kolikor bo s to ekspanzijo v zvezi pomorski promet, toliko utegne biti novih vodnih črt. Na naraščanje jugoslovenskega prometa se ni zanašati, pa četudi je sedaj precejšen. Jugoslavija ima svoje morje.

p— S Cerkljanskega se čujejo glasovi, izražajoči skrb, kako se bo ljudstvo preživljalo? Toča je letos napravila škodo. Živina bi morala biti glavni vir dohodkov za kmetovalca, pa ji je cena strahovito padla. Od kod bodo jemali ljudje za živež in za strašne davke? Cerkljanski zidarji so bodili včasih v tuje kraje in so mnogo prislužili. Sedaj je to odpadlo. Možje obdelujejo zemljo, da bi obvarovali pred lakoto sebe in družine, fantje pa so šli s trebuhom za kruhom v francoske in belgijske rudnike.

p— Na sejmu v Trnovem pri Bistrici so prodajali vole po 450—480, krave po 200 do 350 za stot žive teže. V Buzetu vole po 440 do 460, krave pa 360—380.

p— V koprskem okraju so našteli pri italijanskem ljudskem štetju 1921 prebivalstva 87.997, Italijanov 45.622, Hrvatov 12.926, Slovencev 29.134. V Kopru je bilo 8432 Italijanov, 2 Hrvata (!) in 91 Slovencev (!). V Dolini je bilo 5052 Slovencev in 109 Italijanov, v Buzetu z okrožjem 10.015 Hrvatov, 2170 Slovencev, 4160 Italijanov, v Piranu z okrožjem 13.332 Italijanov, 764 Slovencev (!).

p— Novi kruh se prične izdelovati v Julijski Krajini z dnem 26. t. m. Cena kruhu za komade po 200 gramov, je določena za kilogram na 2.90 lire.

p— Ukinjene prireditve. Preteklo nedeljo ni bilo na Goriškem nobene slovenske kulturne prireditve. Pripravljenih je bilo precej, pa je oblast vse prepovedala.

p— V Planini je padla v vodo neka 12-letna deklica Slavica. Moški so hitro pritekli na pomoč, ali ko so jo potegnili iz vode, je bila že mrtva.

p— Vojaški nabori v Idriji. Od 10.—15. t. m. so se vršili v Idriji vojaški nabori za mesto in okolico. Potrjeni so bili vsi razven nekaterih z večjimi telesnimi hibami

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 20. septembra 1926 — Višina barometra 308.8

Kraj / opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine: opazovanje	Vrsta padavine: mm ali ure
Ljubljana (dvorec)	7.	766·3	12·2	94	NE 1		megla	
	8.	766·2	12·8	93	NE 1		megla	
	14.	763·5	22·3	62	S 4	5		
	19.	762·3	19·9	65	SE 1	10		
	21.	763·5	18·1	65	SE 3	7		
Maribor	8.	766·3	16·0	77	NE 2	10		
Zagreb	8.	766·5	10·0	82	SE 1	7		
Beograd	8.	763·9	14·0	67	NNE 1	7		
Sarajevo	8.	765·0	14·0	43	ESE 1	7		
Skoplje	8.	762·6	19·0	54	SE 2	2		
Dubrovnik	7.	762·6	24·0	30	NNE 2	0		
Split	7.	761.6	23·0	56	NE 1	0		
Praga	7.	768.0	12·0	—	mirno		megla	

Solnce vzhaja ob 5·43 zahaja ob 18·03 luna vzhaja ob 17·48 zahaja ob 03·26

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 22.7, najnižja 12.1 C.

Dunajska vremenska napoved za torek: Vedno bolj oblačno, morda tudi padavine. Znižanje temperature.

Tržaška vremenska napoved za torek: Lahki vzhodni vetrovi. Nebo pretežno jasno, nato spremenljivo. Temperatura od 22 do 30 stopinj. Morje mirno.

Porote

Maribor, 19. septembra

Smrtna obsodba na vešala

Današnjo nedeljo je bila izvršena pred mariborsko poroto smrtna obsodba na vešalih. Razprava proti obtožencem Ivanu, Jožefu in Ani Markuzzi ter Mihaelu Zemljiču, ki je pričela v petek zjutraj, je v soboto zvečer končala z zaslišanjem prič. V nedeljo sta zagovornika predlagala nove priče, ki bi naj podkrepile dosedanjo obrambo obtoženih, da niso oni l. 1920 v benediškem gozdu umorili doslej še vedno neznanega trgovca. Zagovorniki so skušali obremeniti Vinka Kurnika, ki je bil že ponovno kaznovan in je presedel v ječi nad 10 let. Državni pravdnik dr. Zorjan je priznal, da je bil mogoče pri tajinstvenem umoru soudeležen tudi Vinko Kurnik, toda danes za obtožbo še ni podlage, medtem ko so priče zadostno obtežile Markuzzijeve in Zemljiča. Sodni dvor je nadaljnje ponujane dokaze odklonil in stavil porotnikom vprašanje, če so Markuzzijevi in Zemljič krivi, da so s sekiro umorili l. 1920 neznanega trgovca. Za Ano Markuzzi so na predlog javnega obtožitelja stavili ev. vprašanje tudi na soudeležbo umora. Sledili so dolgi govori drž. pravdnika in zagovornikov. Dr. Lašič je plediral celo uro.

Popoldne so izrekli porotniki soglasno, da so Ivan in Jože Markuzzi ter Mihael Zemljič krivi umora, Ana Markuzzi oddaljene soudeležbe pri umoru, nakar so bili obsojeni: v smrt na vešalih Ivan Markuzzi; v dosmrtno ječo: Jože Markuzzi in M. Zemljič in Ana Markuzzi na 3 leta težke ječe.

Obsojeni so tudi po obsodbi trdili, da niso krivi, nakar sta zagovornika prijavila ničnostno pritožbo.

Jožef Markuzzi in Zemljič sta ušla smrtni kazni le vsled tega, ker sta bila medtem, že po izvršenem dejanju, obsojena radi drugih deliktov. S tem bi bila smrtna kazen poostrena, česar pa naš kazenski zakon ne dovoljuje in jih je torej mogel sodni dvor obsoditi le na dosmrtno ječo. Žena Zemljiča je glasno zajokala v sodni dvorani.

Maribor, 20. septembra

Umor o polnoči v vinski kleti

V Vitanu, okraj Ormož, so našli dne 9. maja posestnika Leopolda Praterja z razbito glavo mrtvega pred njegovo kletjo. O zločincih ni bilo sledu, ker stari Prater dozdevno ni imel sovražnikov. Pri truplu pa so našli tudi ženski robec, ki je končno izdal storilce. Najden naglavni robec je bil last Praterjeve dekle, šele 18 let stare M. Nemec, rojene v Stanetinjskem vrhu pri Strigovi. Ta je najprej tajila, nazadnje pa je povedala, da je prejšnji večer vzela svojemu gospodarju Praterju v Vodrancih ključ od kleti, nakar se je podala s posestnikovo hčerko 22letno Ano Trstenjakovo iz Vodranc in njenim ljubčkom, 19letnim Martinom Ivanušo, posestnikovim sinom iz Šalovc ter njegovim bratom, 21letnim Vincencem Ivanušo, v klet gospodarja Leopolda Praterja v Vitane. Mislili so, da je šel gospodar že spat, kakor je rekel pri večerji.

Prater pa je postal tisto noč žrtev svoje nevredne dekle in pa svoje ljubezni. Namesto spat, je šel Prater na obisk k svoji ljubi, Otiliji Kozarjevi v Vuzmetince, kjer se je poslovil o polnoči. Bila je tema in deževno, zato je dala Kozarjeva Praterju dežnik in svetiljko. Včasih usoda čudno razpreda svoje niti. Prater ni šel naravnost na svoj dom v Vodrance, ampak je krenil k svojemu vinogradu v Vitane, ker je zadnji čas opažal, da mu neznanci kradejo vino iz kleti. Ravno ko je njegova dekla Marija Nemec z Ano Terstenjakovo v kleti natakala vino v steklenico, Nemec je držala steklenico, Trstenjakova pa svetila, je nekako o polnoči vstopil gospodar Prater, pograbil deklo in baje z lučjo udaril Trstenjakovo. Obe sta ušle iz kleti, zunaj pa sta se skrila v temo brata Ivanuša, ko sta videla prihajati Praterja. Ženski sta začele klicati Ivanuša: »Udrite ga, le udrite ga!« in posebno Martina Ivanušo sta pozivali: »Vzemi nož, zakolji vraga, kar zakolji ga!«

Vsi obdolženci so najprej tajili, končno pa so pred sodiščem priznali, kaj se je zgodilo usodno noč pred kletjo.

Martin Ivanuša pravi, da je ponovno udaril Praterja s kolom, ker ga je njegova ljubica Trstenjakova klicala na pomoč. Pravi, da je udaril kakih petkrat. Ko ga je hotel brat odstraniti, sta obe obdolženki vpili: »Le pusti ga, naj ga ubije!« Ko se Prater ni več ganil, so vsi odšli, ne da bi se zmenili za njegovo usodo. Trstenjakova je pripovedovala, da sta oba Ivanuša udrihala s koli po Praterju. O vseh obdolženih piše občina, da so na slabem glasu in da sta oba Ivanuša znana razgrajača in pretepača. Posebno zlobni pa sta obdolženki. Še po umoru sta se v zaporu dogovorili, naj bi vsi skupaj obdolžili umora sina Jeronima Praterja, češ on jih je podkupil, da bi odstranili njegovega očeta s sveta. Soobdolženca Ivanuša pa se s tem zagovorom vendarle nista strinjala.

Pri današnji razpravi so se obtoženci pri bližno enako zagovarjali. Martin Ivanuša hoče vzeti vso krivdo nase in razbremenjuje svojega brata Vincenca Ivanušo. Ker pa k razpravi nista prišle 2 priči, je sodni dvor razpravo preložil in bo torej te obtožence sodila šele zimska porota.

Izdajalski odtisi prstov. Vlom v Gleichenbergu

Pred jesensko poroto imajo letos 2 obtoženca hudodelstva tatvine, katera so izdali samo odtisi prstov na kraju, kjer sta po trditvi javnega obtožitelja zagrešila drzne tatvine. Oba sta iz Prekmurja in sta kradla v Avstriji. Danes se je moral radi tega zagovarjati pred poroto Alojzij Mencinger, tkalec iz Pertoče v Prekmurju, jutri pa bodo sodili na podlagi enakega indica cigana Štefana Kokaša, ki je obdolžen, da je kradel po Avstriji z večjo cigansko tolpo.

Alojzij Mencinger, ki se je izdajal tudi za Gomboca, je bil že dvakrat kaznovan radi tatvine. Danes se je moral zagovarjati radi tatvine v Gleichenbergu (zdravilišče v avstrijski Štajerski), kjer je v noči od 17 na 18. marca trafikantu in prodajalcu likerjev Traterju ukradel 16 steklenic likerja, 6 steklenic vina, 3 steklenice kompota, 1200 šilingov gotovine ter za 400 šilingov cigaret, vsega skupaj v vrednosti nekaj nad 13.000 Din.

Tatu nekaj časa ni bilo mogoče priti na sled. V vlomljenem lokalu pa so našli pol prazne steklenice kompota, na kateri so se videli odtisi prstov. Policijska direkcija na Dunaju je nato ugotovila, da so odtisi od že znanega uzmoviča Mencingerja, katerega so priče baš tistega dne videle pohajati po Gleichenbergu. Pozneje je tudi ljubljanska policija daktiloskoptično dognala, da so odtisi prstov na steklenici sorodni prstom Mencingerja, ki pa krivdo taji in dokazuje po svojih pričah alibi, da je bil od 6. do 19. marca v Jugoslaviji. Priče pa so ga pustile na cedilu.

Porotniki so soglasno potrdili krivdo, senat pa je obsodil Mencingerja z ozirom na predkazni in trdovratno zanikanje na 5 let težke ječe.

Gospodarstvo

Hmeljarjem

Hmelj je obran in skoro tudi že prodan. Hmeljsko leto je končano in že se je pričelo novo. Umestno je torej, da opozarjamo hmeljarje na najnujnejša opravila že sedaj.

Minulo leto je bilo leto raznovrstnih živalskih in rastlinskih škodljivcev. Hoteli so tam želine [illegible] pridelek uničiti in nas prikrajšati pri naših dohodkih. Bogu hvala, da v tem boju nismo podlegli in da smo vsaj deloma rešili naš pridelek in ga spravili v denar.

Ker pa hmeljski škodljivci ne mirujejo in nam bodo v večji ali manjši meri zopet napovedali boj, je nujno potrebno, da z mobilizacijo od naše strani že sedaj začenjamo.

Kaj nam je storiti?

Ker se bolhači, uši, skržati, stenice in še mnogo drugih škodljivcev nahaja v stanju jajčic, ličink, bub ali v stanju doraslih žuželk na hmeljskih listih in trtah, na njivskem plevelu in na drugih odpadkih, je nujno potrebno, da vse to spravljamo na kupe in sežigamo.

S sežiganjem, ki bi se moralo od ministrstva za kmetijstvo in vode **obvezno** naročiti, bi se uničevali tudi trosi pogubljive peronospore, ki nam je že tri leta zaporedoma povzročevala hude preglavice.

Ker pa prezimuje vsa hmelju škodljiva golazen tudi v razpoklinah in pod skorjo hmeljskih drogov, jo je treba tudi tu zasledovati in pokončavati z ognjem in vodo, kakor se je to priporočalo hmeljarjem na obilih poučnih shodih v tekočem letu.

Najboljše sredstvo v zatiranju živalskih škodljivcev so pa nasadi na žico, za katere se naši hmeljarji ne ogrevajo preveč — pa so vendar nujno potrebni in priporočljivi.

Še nekaj! Hmeljarjem ste se letos ves veliki trud in vse prizadevanje povodom obdelovanja hmeljskih nasadov še precej poplačala in umestno je, da se jim **modro ravnanje s svojimi dohodki prav toplo priporoča**. Hmeljarstvo je podobno igri na borzi: dobiš pa tudi izgubiš. Za dobrimi leti pridejo slaba ter prav slaba in nujno potrebno je, da imamo za slabe čase nekaj pribranjenega denarja, s katerim krijemo naše izdatke in ki nas obenem vzposobi, da vzdržujemo naše nasade tudi v slabih letih.

Nespametno je torej, ako hmeljar ne ravna modro s svojimi dohodki in jih izdaja za nepotrebne stvari, zlasti za nesmiselno zabavo in pijačo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (20. t. m.). P š e n i c a: baška, 1 vagon 255; baška, 8 vagonov 257.50—260; baška, 5 vagonov 165. T u r š č i c a: banatska, 3 vagoni 153; baška, glavna proga, 2 vagona 155—157.50; sremska, 3 vagoni 157.50. M o k a: baška, «0», 4 vagoni 420; baška, «6», 1 vagon 265; baška, «8», 1 vagon 130. Tendenca mirna.

= **Ljubljanska kreditna banka in Slavenska banka.** Včeraj so bile po mestu razširjene vesti, ki so jih očividno izzvale informacije borznih krogov iz Zagreba, da pride med Ljubljansko kreditno banko in Slavensko banko do fuzije in da so tozadevna pogajanja že perfektna. Te vesti je zabeležil tudi včerajšnji «Slovenski Narod». Medtem se je pokazalo, da so govorice slonele sicer na pozitivnih dejstvih, a so bile časovno preuranjene, stvarno pa deloma netočne. O tem nam sporoča Ljubljanska kreditna banka sledeče: «Z ozirom na poročilo «Slovenskega Naroda» o predstoječi fuziji Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani s Slavensko banko d. d. v Zagrebu, sporočamo, da o kaki f u z i j i ni govora, pač pa se vrše p o g a j a n j a med imenovanima zavodoma glede p r e v z e m a Slavenske banke po Ljubljanski kreditni banki.»

= **Tudi v avgustu t. l. je indeks cen na debelo popustil.** Indeks cen v trgovini na debelo, ki ga sestavlja beograjski «Privredni Pregled», beleži v avgustu t. l. nadaljni padec cen. Posamezne blagovne skupine beležijo naslednje številke (v oklepajih za mesec julij t. l.) I. k m e t i j s k i proizvodi 1466 (1610); II. ž i v i n a in živinski proizvodi 1371 (1380); III. s a d j e in sadni proizvodi 1050 (1188); IV. g r a d b e n i material 1800 (1708); V. k o l o n i j a l n o blago 1330 (1329); VI. i n d u s t r i j s k i proizvodi 1642 (1645); t o t a l n i i n d e k s 1443 (1476). Totalni indeks je padel za 33 točk (za 2.5 odstotka), ki je najnižje tekom zadnjih štirih let. Med vsemi skupinami se je najbolj znižala skupina kmetijskih proizvodov, ki je padla za 144 točk ali za 9 odstotkov. To je običajen pojav ob novi žetvi, ko cene žitu popuščajo. Enako so se znižale tudi cene v sadni skupini, to je za 138 točk ali za 11 odstotkov. Manjši padec beležita skupini živine in industrijskih proizvodov, dočim se je skupina stavbnega materijala podražila za 92 točk ali 8 odstotkov. Vzrok temu je povečana gradbena delovnost. Kolonijalno blago je skočilo samo za eno točko, kar je brezpredmetno.

= **Za gostilničarsko sekcijo pri gospodarskih zbornicah.** Gostilničarske organizacije so se obrnile na pristojno mesto s spomenico, v kateri zahtevajo ustanovitev svoje lastne sekcije pri vseh gospodarskih zbornicah.

= **Ukinjenje občinskih izvoznih in prevoznih taks.** Finančni minister je z odlokom od 1. julija t. l. odredil, da občine izven Srbije in Črne gore, ki imajo dovoljenje za pobiranje izvoznih in prevoznih taks, ne smejo teh taks več pobirati od 1. januarja 1927 dalje. Finančno ministrstvo sploh v bodoče ne bo več dovoljevalo občinam uvajanje takih taks.

= **Položaj na evropskih hmeljskih tržiščih.** Iz Žatca poročajo 15. t. m., da je vladalo živahno nakupovanje hmelja. Cene prvovrstnemu blagu so bile 4200—4350 Kč za 50 kg (140—145 Din za 1 kg), srednjemu 4000—4100 Kč za 50 kg (134—137 Din za 1 kg). Nižje kakor v Žatcu so cene v Oustku (Auscha), kjer se prideluje hmelj malo slabše kakovosti kakor v Žatcu. V Oustku so se gibale v začetku tega tedna cene med 3650—4000 Kč za 50 kg po kakovosti (124—134 Din za 1 kg). Cene so v začetku tega tedna nagibale k naraščanju. V petek so se dvignile cene v Žatcu do največ 4400 Kč za 50 kg. — Približno iste so cene v Nürnbergu. — V **Savinjski dolini** se drže cene okrog 115 Din za 1 kg. Prejšnje dni se je mestoma plačevalo do 120 Din za 1 kg. Prodana je v Savinjski dolini že znatna količina pridelka.

= **Stanje posevkov.** Po podatkih ministrstva za kmetijstvo in vode je bilo stanje posevkov v drugi polovici meseca avgusta t. l. med dobrim in zelo dobrim. Elementarnih nesreč ni bilo mnogo. Žito, ozimino in jaro je bilo že povsod požeto; le oves so še želi ponekod. **Letina je zelo dobra.** Po količini in kakovosti nič ne zaostaja za lansko, mestoma je celo še boljša. Tudi turščica obeta zelo dober pridelek. Vinogradi so v dobrem stanju. Enako po večini sadovnjaki. Stanje živine je bilo povoljno. Nalezljive bolezni se v večjem obsegu niso nikjer pojavile.

= **Tarifa za izvoz preko Trsta in Hamburga.** Dne 17. t. m. so se sestali v Hamburgu zastopniki vseh onih držav, ki so interesirane na izvozu preko Trsta in Hamburga, da se pogodijo za zadevno tarifo.

= **Sladkorni kartel v Češkoslovaški.** Iz Prage poročajo, da je bil pri pogajanjih o ustanovitvi kartela sladkornih tvornic v torek dogotovljen načrt pogodbe. V petek so podpisale pogodbo rafinerije, prihodnji teden pa se bo predložila pogodba v podpis tvornicam sirovega sladkorja.

= **Nova velebanka v New Yorku.** V New Yorku se je ustanovila banka Times Square Trust Company z glavnico 10 milijonov dolarjev (okrog 560 milijonov dinarjev). Banka se bo bavila tudi z inozemskimi obligacijskimi posli.

Borze

20. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) V r e d n o t e: investicijsko 72—74, Vojna škoda 304—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 193—194 (194), Ljubljanska kreditna 165—170, Merkantilna 90—0, Praštediona 865—868, Kreditni zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 105—0, Stavbna 55—65, Šešir 103—0. — B l a g o: Zaključki: deske (smreka, jelka), 18 mm, 4 m, od 16 cm naprej, monte, skoro paralelne, fco meja, 4 vagone 500—510 (500); trami merkantilni, od 4/5—9/11, od 4—12 m, fco meja, 1 vagon 250—270 (250); bukove metrske zdrave cepanice, brez okroglic, fco vagon namembna postaja v Bački, 3 vagone 26—26 (26); bukove letve in remeljni, Ia (brez grč), 38/38 od 0.50 naprej in 50/50, 60/60, 70/70, 80/80 od 0.80 m naprej, fco meja, 1 vagon 750—800 (750). Povpraševalo se je po lanenem semenu brez ponudb. Ponudbe so bile v kmetijskih pridelkih brez povpraševanja.

ZAGREB. Na tržišču bančnih vrednot so zabeležile delnice Slavenske porast napram petku in so se trgovale po 29—35. Porast kurza je pripisati dejstvu, da se je na trgu pojavil kot kupec neki veliki ljubljanski denarni zavod. Podoba je, da se bo tečaj zopet popravil nazaj na okrog 50, na kateri višini se je nahajal poprej. Industrijske vrednote so brez spremembe. Vojna škoda enako ne beleži znatnejših sprememb; promptna se je trgovala pod 305.5, a kasa po 306. — D i n a r je začel ta teden s čvrsto tendenco na tečaju 9.1475 v Curihu. Padec je zabeležila v Parizu deviza na Pariz, ki se je v Zagrebu spustila na 156. Razen Londona, ki se je okrepil, so druge devize v Zagrebu nespremenjene. Narodna banka je pokrivala povpraševanje v čekih. Skupni devizni promet 6.5 milijona Din. Notirale so d e v i z e: Amsterdam izplačilo 2266 do 2277, Dunaj izplačilo 796.375—799.375, Berlin izplačilo 1346—1349, Italija izplačilo 203.91—205.91, London izplačilo 274.4 do 275.2, ček isto, New York ček 56.358—56.558 Pariz izplačilo 155—157, Praga izplačilo 167.35—168.15, ček isto, Švica ček 1092.75 do 1095.75; v a l u t e: avstrijski šilingi 0—803, lire 201—203, mK 0.07835—0.07865; e f e k t i: bančni: Eskomptna 100—101, Kreditna Zagreb 101—108, Jugo 92—92.5, Sraštediona 865—870, Slavenska 29—32, Ljubljanska kreditna 165—170; industrijski: Eksploatacija 10—13, Gutmann 225 do 240, Isis 50—54, Slaveks 105—115, Slavonija 30.5—31, Trbovlje 331—335, Vevče 105 do 115, Šećerana Osijek 335—340; državni: investicijsko 72.5—73.5, agrarne 43—43.5. Vojna škoda, promptna 305—306, za september 307—0, kasa 305.5—306.

BEOGRAD. D e v i z e: Amsterdam 2274 do 2277, Berlin 1348—1349, Budimpešta 0.0795—0.0796, Italija 206—207, London 274.75—274.8, New York 56.47—56.49, Pariz 159—160, Praga 167.7—167.75, Švica 1093.5 do 1094.

CURIH. Beograd 9.1475, Berlin 123.2375, New York 517.50, London 25.1225, Pariz 14.40, Milan 18.7375, Praga 15.3375, Budimpešta 0.007245, Bukarešta 2.73, Sofija 3.74, Dunaj 73.

TRST. Radi državnega praznika borza ni poslovala.

DUNAJ. D e v i z e: Beograd 12.5025 do 12.5425, Berlin 168.53—169.03, Budimpešta 99.11—99.41, Bukarešta 3.7750—3.7950, London 34.3625—34.4625, Milan 25.69—25.70, New York 707.65—710.15, Pariz 19.75—19.85 Praga 20.9625—21.0425, Sofija 5.1250—5.1650 Varšava 78.40—78.90, Curih 136.73—137.23; v a l u t e: dinarji 12.47—12.53, dolarji 704.50—708.50.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.59, v Berlinu 7.413, v Londonu (popoldne) 274.

Iz življenja in sveta

60letnica utopista Wellsa

Danes praznuje šestdesetletnico rojstva angleški pisatelj Herbert George Wells, avtor fantastičnih utopij in romanov. Šestdesetletnik je prišel na svet v Bromleyu (Kent) dne 21. septembra 1866. in je postal znan šele po svojem tridesetem letu. Po prvih poskusih je izšlo njegovo delo «The time machine», dve leti pozneje pa «The invisible man». Po l. 1900. so sledili realistični romani, zajeti iz življenja srednih slojev: Love and Mr. Lewisham, Kipps, Passionate friends, vojni roman «Mr. Britling sees it trough», med to dobo pa polno knjig socijalno-politične vsebine in spisov, propagirajočih versko obnovo. Vrhunec tovrstnih Wellsovih spisov tvori delo pacifistične vsebine «Salvaging of civilisation», izišlo leta 1921.

Wells, ki je tip publicističnega romanopisca, je izdal kratko pred svojim jubilejem nekak zaključni roman z naslovom »The World of William Elissod». To knjigo naravnost otipljivo odlikuje vrlina, ki je lastna več ali manj vsem Wellsovim spisom: odkritost do skrajnosti. Romanopisec, ki je vedno ljubil upodabljanje in risanje živih osebnosti, je v poslednjem romanu stopil docela na plan in je sprostil svojo pisateljsko metodo v toliko, da je opustil celo nastopanje oseb pod maskiranimi imeni. Junaki in stranske osebe tega dela se imenujejo kar s pravimi imeni. Med njimi so: švicarski psihoanalitik doktor Jung, dramatik Bernard Shaw, nacijonalni ekonom Keynes in mr. Clissold. Poslednji je centralna oseba dejanja in govori odkrito in rezko o problemih, ki vznemirjajo duha sodobnega človeka.

Pisatelj-jubilant spada med ljudi, ki jim je resnica nad vse sveta. Angleška javnost se ima njemu v nemali meri zahvaliti, da je tako dobro poučena o marsikakšnem časovnem problemu. Zadnja leta je Wells ponovno obiskal Rusijo in je podal angleški publiki točne opise teh ekskurzij v več knjigah.

Komunistična kolonija v Avstriji

Na Dunaju je že delj časa obstojalo društvo «Kolonien in der Heimat», ki ga je vodil bivši deželni poslanec Wagner. Člani organizacije so bili po mišljenju levičarski socijalisti. Večinoma so pripadali slojem, ki nimajo sredstev za dostojno in pošteno preživljanje.

Zvesti svojim ideološkim principom, da je proletarčeva last vse, česar kapitalist ne izkorišča popolnoma, so člani kolonij že dolgo aspirirali na okupacijo pogozdovanega ozemlja v Oberauu pri Orthu ob Donavi. Večkrat so zahtevali od avstrijske vlade, da jim to ozemlje odstopi za končno nastanitev. Toda avstrijska vlada, lastnica ozemlja, ki je prej pripadalo umorjenemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu, ki je hodil semkaj na lov, se ni dala omehčati. Nasprotno, oddala je lovišče v najem za kakih 10 let. Poleg tega je vlada utemeljevala svoj razlog, da ne more odstopiti tega ozemlja kolonistom brez sredstev z izgovorom, da je ozemlje nezdravo, ker leži približno pol leta pod vodo in mu torej preti nevarnost epidemičnih bolezni, zlasti nevarnost tifusa.

V noči od petka na soboto so izvršili komunistični kolonisti svoj udar. Okoli polnoči so se spravili na noge moški in ženske s culami. Konji so vlekli vozove s hišno opremo, kuhinjami, štedilniki in šotori. Izgledalo je, kakor da se ponavlja preseljevanje ljudstva. Seveda so bili v službi kolonistov tudi tovorni avtomobili, ki so v par urah privlekli v Oberau vse imetje komunističnih kolonistov.

Zjutraj na vse zgodaj je doznala lokalna oblast za nočne dogodke. Staro in mlado je hitelo proti zemljišču, da se na lastne oči uveri o revoluciji, ki je predstavnike državne uprave zelo presenetila in osupnila. Prišla je tudi žandarmerija, da bi koloniste odstranila, a novi prebivalci oberauskega gozda se niso dali omajati in so zabijali kline svojih šotorov mirno naprej v zemljo kakor da se jih opomin ne tiče.

Avstrijska vlada skuša sedaj za vsako ceno pregovoriti komuniste in jim dopovedati, da se z njihovim nasiljem ne sklada. Obljublja jim celo 50.000 šilingov podpore, če se izselijo. Vendar kolonija vztraja pri tem, da ne zapusti ozemlja, katerega je zasedla, čeprav pride nad njo 400 napovedanih orožnikov. Kako se bo reč razvila, bomo poročali. Dogodek je vsekakor originalen in tudi kompliciran.

Hudič jo je obsedel

Primitivnega človeka težko prepričas, da je vraža le izrodek ljudske domišljije, vezana na čudne elemente bojazni. Tako verujejo preprosti ljudje še danes ponekod v hudiča in coprnice, če pa teh manjka, pride na vrsto mora ali kaj drugega. Čestokrat je v takih primerih velike važnosti tudi religijozna dispozicija človeka.

V Scarperiji poleg Florence si je neka ženska ubila v glavo, da jo je obsedel hudič. Skušala je panati nesnago, pa ni uspela. Iskala je pomoči pri duhovniku in zdravniku, a ne ta, ne oni je ni mogel prepričati, da je le žrtev fiksne ideje. Pripovedovala je ljudem neprestano nove pravljice, ki si jih je izmišljala njena bolna fantazija. Zdaj jo je hudič pograbil in jo nesel nad oblake, zdaj je prišel črni duh nad njo v obliki prešiča itd. Slednjič ji je neka soseda povedala, da se bo satana iznebila samo na ta način, če se — obesi. Nasvet je takoj zalegel. Lahkoverna ženska je šla v svisli, vzela močno vrv, jo pritrdila na klin in si jo zadrgnila okrog vratu. In hudič se je res izselil iz nje. Ljudje so jo našli čez par ur mrtvo.

Linčanje v Italiji

Odkar je bil izvršen zadnji atentat na Mussolinija, so se strasti fašistov strašno razpihnile. Ves fašistovski tisk zahteva, da se čimprej uvede smrtna kazen. Toda prenapetežem smrtna kazen še ni dovolj. Pristaši znanega ekstremista Farinaccija zahtevajo, da se atentatorji v bodoče sploh ne izročajo sodišču, marveč, da se prepuste kar množici, ki bo takoj obračunala z njimi ter jih na mestu linčala.

Seveda ne more biti govora o tem, da bi zmerni elementi sprejeli tak predlog, ki je dokaz absolutne podivjanosti. Večina fašistov bo to odklonila, pač pa ni sedaj dvoma, da bo parlament, ki bo sklican 1. oktobra, odobril zakon o zopetni uvedbi smrtne kazni, ki bo stopila v veljavo še pred letošnjo obletnico fašistovskega pohoda na Rim.

Ludendorffova druga žena,
dr. Matilda von Kemnitz, s katero se je stari Ludendorff pred dnevi poročil.

Pri vedeževalki

—ž— **Pariz,** v septembru.

Madame Picard ima majhen salon. Oblečena je v moder crepe de chine in je silno namazana po obrazu. Njeni nohti se lesketajo in so koničasti kot kremplji.

— Trideset, štirideset ali petdeset? me vpraša, medtem ko z izurjeno roko meša karte.

— Petdeset kart? vprašam začudeno.

— Petdeset frankov!

— To je drago. Zadovoljil se bom s tridesetimi franki. Kaj mi nudite za trideset frankov?

— Trikrat bom vrgla karte in čitala vam bom z dlani.

— Na vaši vizitki stoji tudi «sommambule». Ali razlagate bodočnost v spanju?

— Za manj kot sto frankov se ne uspavam, mi reče madame razžaljena. In vi mi tega ne mislite plačati, kaj ne da ne?

Ne, tako bedast nisem, pa menda marsikdo drugi tudi ne, toda na vizitki se tak naslov prav lepo čita . . .

Vedeževalka me prosi, naj dvignem karte z levico in naj potegnem iz šopa trinajst poljubnih. Vzame jih v roko in pregleduje, potem začne govoriti z naravnost občudovanja vredno zgovornostjo, kot bi se bila naučila svojo lekcijo na izust.

Rad bi malo natančneje razmišljal o stavkih, ki si sledijo z neverjetno naglico, rad bi večkrat vprašal kaj pomenijo, toda nemogoče mi je, ustaviti ta hudournik . . .

Napeto poslušam, da ujamem slikovite formule, ki so večkrat izražene v nepravilni francoščini. Medtem ko nehote razmišljam o slovniških napakah, ki jih dela madame (saj nisem zaman profesor za francoski jezik!), ona hiti in hiti pripovedovat z vrtoglavo naglico. Mislim si, da od Sibile pač ni mogoče zahtevati, da pozna obenem bodočnost in slovnico . . .

Njena prorokovanja so precej splošna in si sledijo brez vsake zveze:

— Vaše življenje je zelo burno . . . Nemirni ste in v skrbeh radi neke osebe s konstanjevimi lasmi . . . V teku treh mesecev boste napravili malo potovanje . . .

Vraga, tisti mora že biti velik revež, ki danes v teku treh mesecev ne napravi vsaj «malega» potovanja . . . no, jaz bom napravil precej veliko potovanje že prihodnji teden: iz Pariza nazaj v Ljubljano!

— Kar se tiče finančne strani (lep izraz!), vidim veliko povečanje . . .

Tu ga je vedeževalka pošteno polomila, kajti jedva prišedšemu v Ljubljano sem zvedel, da mi je, kot ostalim sotrpnom državnim uradnikom, «poplava» odnesla skoraj četrtino plače!

— Tu pa vidim moč in zmago . . . in veliko pretekcijo . . .

To-le pa res rabim, si mislim; brez nje v Jugoslaviji ni nič!

— Zvedeli boste skrivnost, nadaljuje vedeževalka v naglici. Vidim dva otroka . . . mrtvaško krsto?

— Kaj je z dvema otrokoma? si upam vprašati, toda madame Picard me ošine z divjim pogledom in, ne da bi odgovorila, nadaljuje:

— Krsto . . . to se pravi, da se pripeti v teku prihodnjih let v vaši rodbini smrtni slučaj ali bolezen . . .

— Vse vaše želje se bodo uresničile, celo najdrznejše . . . Ravnokar ste prišli pod okrilje zelo dobrega planeta.

— Imam dosti kart, madame . . .

Madame Picard ozlovoljena preneha, me prime za roko in ogleduje mojo dlan s povečalnim steklom.

— Občutljivi ste, torej nervozen . . . čudno, čudno . . . med štiridesetim in petdesetim letom boste zboleli.

— Zbolel bom?

— O, nič hudega, nič hudega! me skuša pomiriti vedeževalka. Pri tem pa pozabi, da drži mojo roko. Zagleda se v strop in nadaljuje:

— Nek gospod vas protežira . . . Vidim velikanski uspeh v vaših načrtih . .

Tu opazi, da sem postal raztresen; zato se zopet skloni nad mojo roko.

— Iluzijonist ste.

— Iluzijonist?

— Da, delate si iluzije, imate poetična čustva, toda postali boste bolj materialističen . . . zato vam želim vso srečo!

Optimistična dama pri teh besedah vstane, vtakne mojih trideset frankov v predal in me s sladkim nasmeškom skomplimentira iz salona.

Jaz sem pa za trideset frankov lažji. Prihodnjič bom morda tudi pametnejši.

Da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji

John A. Stewart, predsednik newyorške Trust Company in starosta ameriških bankirjev, je pred dnevi slavil 104. obletnico svojega rojstva. Ob sličnih prilikah je navada, da poseti slavljenca tropa novinarjev z beležnicami in ošpičenimi svinčniki. Toda Stewarta ni posetil nihče; kajti zakrknjena starina je že ob svoji stoletnici izjavil, da ne sprejme nobenega žurnalista in je v podkrepitev svoje izjave zaloputnil vrata pred novinarji, ki so se bili najavili.

«Intervju,» je dejal, «utrudi človeka in mu krajša življenje . . .»

Mogoče ima Stewart prav; toda kaj bodo porekli nesrečni novinarji, ki od intervjuvov takorekoč žive . . .? Pa to je postranska stvar; glavno je, da smo tudi brez intervjuva doznali za Stewartove zakone makrobiotike, ki so bogme lapidarni in tehtni. Čujmo, kaj pravi g. Stewart o pogojih za dolgo življenje:

1.) Ne puši! 2.) Ne pij! 3.) Vozi se kar največ z avtom!

Torej vožnja z avtomobilom spada med bistvene zahteve makrobiotike? Že mogoče; samo nesreč bi bilo priporočljivo se izogibati . . .

Gospodu Stewartu želimo vse najboljše k njegovi 104 letnici, mnogo vožnje z avtom, nam samim pa mnogo avtomobilov. Kajti drugače nam je usojena zgodnja smrt . . .

Dame so objokavale

že marsikake svoje neprevidnosti, zato jim priporočamo, da naj bodo pri izberi damskih plaščev za tekočo sezijo previdnejše ter naj si jesenske in zimske plašče naročijo in dajo izgotoviti v specijalnem atelieju tvrdke Drago Schwab, Ljubljana.

Nesreča pri filmskem snimanju

V Lomzi poleg Varšave je neka francoska družba snimala film, prestavljajoč prizore iz vojne. Režiser je odredil atako cele konjenice, v kateri je bilo zaposlenih 1500 ulanov. Konjeniki so se zapodili v dir, da so se dvigali gosti oblaki prahu, filmski operaterji pa so vrteli svoje kljuke in niso bili opazili, da je konjenica zavzela napačno smer in je pridrvela do njih. Predno se je stvar pojasnila, so jezdeci s potegnjenimi sabljami zdrveli čez filmske operaterje in pomendrali ljudi in aparate. Štirje operaterji so težko ranjeni, gmotna škoda pa je neprecenljiva.

× *Banditstvo v Mehiki.* Mehikanski banditi so ujeli in ubili ameriškega državljana Jakoba Rosenthala, od katerega so zahtevali, da plačajo njegovi svojci 10 tisoč dolarjev odškodnine. Radi tega so se odnošaji med mehikansko in ameriško vlado zelo poostrili. Poslanik Zedinjenih držav je nastopil v Mehiki s protestom in Callesova vlada bo morala bandite najobčutneje kaznovati, da popravi krivico, ki se je zgodila državljanu Amerike.

× *Čuden pojav bibavice na Angleškem.* Prošlo soboto se je na obali blizu Weymoutha (južna Anglija) pojavil nenavaden, dotlej še ne opazovan slučaj bibavice, ki je prisotne kopalce nemalo vznemiril. Bilo je kmalu po dvanajsti uri, poldrugo uro po plimi, ko je naenkrat morje zopet naraslo in poplavilo obrežje daleč naokrog. Pri tem se je razbil neki čoln, hujše nesreče pa ni bilo. Angleži si pojava ne vedo razlagati.

× *«Mis America» — z dolgimi lasmi.* Kakor vsako leto, so tudi letos izbrali v Ameriki najlepšo žensko Zedinjenik držav. Letošnji krasotici je ime Norma Smallwood, je stara 18 let in ni ostrižena na «bubi». Vzdevek «mis America» bo smela nositi eno leto, do prihodnjih volitev.

CIRKUS smeha, veselja, zabave in humorja

PAT in PATACHON

Opozarjamo Vas na razstavljene slike!

IZVEN PROGRAMA: Izvrstna groteska z znanim komikom *Monty Banksom.*
Predstave točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Pri vseh predstavah svira novi JAZZ-BAND orkester najnovejše dunajske šlagerje.

PREDNAZNANILO: Razkošno opremljeni salonski velefilm «MLADA KRI» ali «Ljubezen 17letne . . .». — V glavni vlogi temperamentna Lya de Putti.

ELITNI KINO MATICA — najudobnejši kino v Ljubljani.
Telefon 124.

Impozantna skupščina CMD v Rogaški Slatini

Ena najlepših dosedanjih skupščin družbe. — Notar Aleksander Hudovernik častn član.

V nedeljo se je vršila v Rogaški Slatini nadvse uspela impozantna velika skupščina naše šolske Družbe sv. Cirila in Metoda. Z vseh strani so se zbrali delegati njenih podružnic; zastopana je bila skrajna gorenjska in seveda tudi vsa ostala okrožja od Snežnika pa do avstrijske meje; po številu udeležencev je seveda prednjačila najbližja okolica Rog. Slatine, pa tudi Ljubljana in Celje sta odposlala častno zastopstvo; lepo delegacijo je poslala vrla Litija, nadalje Jesenice, Konjice, Maribor, Ptuj itd. Tako lepe udeležbe ni imela po vojni še nobena velika skupščina, pa tudi pred vojno jih ni bilo dosti takih.

Udeležence, ki so prispeli večinoma z jutranjim vlakom, je na kolodvoru pozdravila šolska mladina in številna množica; z godbo na čelu je nato dolga povorka odkorakala pred Zdraviliški dom, kjer sta družbino vodstvo nagovorila v prisrčnih besedah deklica in deček ondotne šole.

Ob 10. dopoldne se je vršilo v mali dvorani Zdrav. doma zaupno zborovanje delegatov, ob 11. uri pa se je pričela v prikupno okinčani veliki dvorani 37 velika skupščina.

Otvoritev in pozdravi

Predsednik CMD Andrej Senekovič je ugotovil nadvse krasno udeležbo in pozdravil posebej še ravnatelja dr. Štera, ki je dal na razpolago lepe prostore za zborovanje, nadalje zastopnika ljubljanskega velikega župana dr. Lončarja, zastopnika mariborskega velikega župana dr. Poljanca, srezka poglavarja dr. Hrašovca in dr. Trstenjaka, župana celjskega dr. Hrašovca, župana brežiškega dr. Zdolška, župana konjiškega notarja Jereba, zastopnika slatinske občine dr. Koltererja, ustanovitelja CMD župnika Ivana Vrhovnika, narodno ženstvo in sploh vse zastopnike podružnic.

Predsednik je nato podal kratek historijat CMD od njene ustanovitve do danes in se s toplimi besedami spominjal vseh plemenitih Cirilmetodarjev, ki so se v svoji poslednji volji spominjali CMD, katerih število je izredno veliko in ki so stvorili družbi granitno osnovo za njeno delovanje. Njihovemu spominu so skupščinarji zaklicali trikratni »Slava!«

Po poročilu predsednika, ki je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem, je skupščino pozdravil v imenu zdravilišče uprave dr. Štor; prosvetna šefa dr. Lončar in dr. Poljanec sta v imenu velikih županov dr. Baltiča in dr. Pirkmajerja slavila v izbranih besedah družbino delo in njene cilje: dve sta poti, po katerih se narodi uveljavljajo, ena je pot nasilja, druga pa pot kulturnega dela in kulturnega sožitja. Družba si je izbrala drugo pot, zato naj živi družba, ki ljubi svoje, a spoštuje tuje. — Skupščino sta pozdravila še srezki poglavar iz Šmarij pri Jelšah dr. Hrašovec in dr. Kolterer v imenu občine slatinske, Sokola in Čitalnice.

Koroška brez slovenskih šol

Tajniško poročilo je podal glavni tajnik ing. J. Mačkovšek, ki je uvodoma orisal razvoj družbinega delovanja in njenih uspehov. Povdarjal je, da se je na prvi veliki skupščini obravnavalo in sklepalo o istih problemih, kot sedaj na zaupnih zborovanjih in velikih skupščinah po preteku 40 let; že samo to kaže, da družba ni bila ustanovljena radi efemernih pojavov. Ako bi ves naš rod sprejel cilje in ideje naše družbe, bi bilo tudi za časa prevrata po nekaterih krajih naše domovine delo vse lažje. Tako pa je bil koroški plebiscit izgubljen že pred 30 leti, ko se je največja slovenska stranka dvignila proti idejam naše družbe.

Od **85 šol,** ki se nahajajo na slovenskem ozemlju Koroške, ima faktično velika večina popolnoma nemški pouk in na ostalih je slovenščina le za dekoracijo in to kljub raznim proklamacijam, da so te šole utrakvistične. Po teh šolah uče ljudje, ki slovenski sploh ne znajo; one učitelje, ki so služili na Koroškem pod jugoslovensko upravo, pa se koroška deželna vlada brani vzeti v službovanje. V koroških šolah slovenskega otroka še vedno ubijajo in mu skušajo materinščino pristuditi. Slovenski otroci se na koroških šolah ne naučijo niti slovensko čitati, niti pisati. Devetdeset tisočem koroških Slovencev hočejo vzeti možnost čitanja knjig in časopisov in to je glavni smoter avstrijske šolske uprave.

V Sloveniji pride na Nemce relativno večje število šol kot na Slovence, v Vojvodini pa je nemško šolstvo nastalo šele po prevratu v naši lastni državi in z našimi državnimi sredstvi.

Tragedija naše mladine v Primorju

Onstran Snežnika, do katerega so prišli z belimi zastavami, se vršijo nad našim narodom nečuvena nasilja. Razen 40 privatnih naših šol, ki so bile zatvorjene takoj ob zasedbi in od katerih je bila pozneje samo ena otvorjena, so naši bratje izgubili z Gentilijevo reformo zadnje ostanke svojega narodnega šolstva; to se pravi, **da so naš jezik pognali** iz 188 naših šol na Goriškem, iz 15 na Tržaškem, 222 v Istri in 65 na Notranjskem, **skupaj torej čez 490 naših ljudskih šol, kjer se je ob pričetku svetovne vojne poučevala naša deca v našem jeziku.**

In tako se je izvršilo in se še vedno ponavlja tu v sredini Evrope eno najogabnejših kulturnih nasilij. Toda prešerni oblastniki naj vedo, da narodi ne poginjajo vsled naredb in dekretov; njih že davno več ne bo, izginjal bo celo gnjev in spomin na njihova nasilstva, **ostal pa bo na svoji zemlji narod naš, vkoreninjen na več kot tisočletnih svojih bivališčih in v svoji ljubavi do rodne grude nepremagljiv.**

Blagajniško poročilo

Skrbno sestavljeno blagajniško poročilo je podal dolgoletni blagajnik, notar g. Aleksander Hudovernik, ki je izvajal:

Denarni efekt lanskega leta ni bil nič kaj povoljen. Družbeni dohodki so znašali v preteklem letu 878.632 Din in so se torej proti letu 1924 zmanjšali za 75.176 Din, izdatki pa 992.284 Din, torej za 110.177 Din več nego leta 1924. Izdatki prekašajo tedaj dohodke za 113.652 Din. Tudi dohodki podružnic so padli. Leta 1924 so le ti znašali 171.269 Din, preteklo leto pa le 157.369 Din, so se torej zmanjšali za 13.900 Din. Prvenstvo med podružnicami pristoja tudi v preteklem letu šentpetrski podružnici v Ljubljani, ki je prispevala družbi 36.645 Din — največja vsota, katero je kdaj dosegla kaka podružnica —, za njo prednjači mestna ženska podružnica v Ljubljani s prispevkom 33.524 Din. Nadalje so prispevale podružnice: šentpetrska moška v Ljubljani s 8661 Din, Brežice s 8608 Din, moška podružnica Maribor 8300 Din, podružnica Grobelno, Slivnica in Št. Vid s 7660 Din, šentjakobska moška podružnica v Ljubljani s 7592 Din, moška Ptuj 6660 Din, Sava, Javornik in Koroška Bela 6519 Din, ženska v Ptuju 6500 Din, šentjakobska - trnovska ženska 4327 Din, moška v Šiški 5200 Din, Celje ženska 4000 Din, ženska v Novem mestu 2955 Din. Čez 2000 Din je prispevalo 5 podružnic, čez 1000 Din 16 podružnic, vse druge pa pod 1000 Din.

Padli so dohodki, katere redno dobivamo iz družbenih nabiralnikov, iz prodaje družbenih razglednic in računskih listov. Podpore občin in denarnih zavodov so padle za 6695 Din, ravno tako razni darovi za 79.147 Din. Dohodek iz družbenih vžigalic je znašal 21.900 Din, za 2720 Din več nego leta 1924. Tudi za narodni kolek ni pravega zanimanja, prodaja istega nam je donesla le 712 Din.

Sedaj, ko imamo kovani denar, bi morali družbeni nabiralniki veliko več nesti. Zato naprošamo naše podružnice, da jih zopet mnogobrojno uvedejo v vseh javnih prostorih in gostilnah, kjer se zbirajo prijatelji družbe. Razveseljivo je dejstvo, da so se nas čez dolgo časa zopet spomnili Amerikanci-Slovenci. Prispevek 925 Din je sicer skromen; opozoriti pa moramo naše brate v Ameriki na naše delovanje in bomo na ta način gotovo kaj več dosegli.

Za ljudske šole in otroške vrtce je družba izdala 520.137 Din. Iz te okolnosti pa morete sklepati, da se je družba zavedala svoje dolžnosti.

Končni efekt pa je, da je čista družbena imovina koncem leta 1925 znašala 1,306.544 Din in se je torej pomnožila za 134.742 Din. Ta uspeh se je s tem dosegel, da ima družba svoje sklade dobro naložene.

Blagajnik je omenjal nato stališče družbe do Jugoslovenske Matice in podal obširno poročilo o delovanju nemških napadalnih društev na našem jugu.

Volitve

Pri volitvah so bili vsi dosedanji odborniki zopet izvoljeni, le mesto odstopivše gospe Šegove je bil izvoljen ravnatelj dr. Janko Kersnik, v nadzorstveni odbor pa je bil izvoljen prof. Albert Sič. Mesto umrlega dr. Trillerja je bil izvoljen v razsodišče dr. Janko Žirovnik.

Aleksander Hudovernik — nov častni član CMD

Na predlog predsednika g. Senekoviča je bil nato med viharnim ploskanjem imenovan društveni blagajnik, notar Aleksander Hudovernik, za njegovo 20letno izredno požrtvovalno delovanje v prid družbe za častnega člana, nakar je predsednik zaključil krasno uspelo skupščino.

Po skupščini se je vršil skupen obed, pri katerem je g. Hudovernik nazdravil popularnemu borcu za CMD, župniku v pok. g. Vrhovniku iz Ljubljane, ki je v svoji zahvali izrazil željo, da bi še rad doživel, da bi se v naših cerkvah slišal jezik sv. bratov Cirila in Metoda. Predsednik Senekovič je napil požrtvovalnosti članic CMD z gospo dr. Tavčarjevo na čelu, ravnatelj dr. Štor pa je nazdravil vodstvu in odboru CMD.

Sport

Nedeljski nogomet v Sloveniji

V nedeljo se je pričela v Ljubljani jesenska prvenstvena sezona. Borbe za točke so se udeležili razen dveh vsi ljubljanski klubi, preostala dva pa sta izkoristila prost termin za odigranje prijateljskih tekem. Primorje je imelo v gosteh Derbyja iz Zagreba, drugorazredna Slavija pa je odigrala tekmo z rezervo Primorja.

Prvenstvene tekme.

Na igrišču Ilirije so absolvirali tekme za prvenstvo prvorazredni klubi. Dopoldne je rezerva Ilirije odpravila rezervo Hermesa s 6 : 2. Tekma med rezervami Slovana in Jadrana, ki bi se tudi morala odigrati dopoldne, je bila na prošnjo Slovana preložena na poznejši čas.

Popoldne so nastopila prva moštva.

Jadran : Slovan 4 : 2 (3 : 0)

Moštvi sta nastopili kompletni, igrali pa sta dokaj primitiven nogomet. Slovan je imel nekoliko več od igre, bil je skoro ves čas do tik pred konec drugega polčasa v lahni premoči, ni pa znal izkoristiti ugodnih šans. V Slovanovem moštvu so zadovoljili desni branilec Marchiotti, srednji krilec Globelnik in srednji napadalec Čirović, obe krili nesposobni. Jadran je pa ubral koristnejšo taktiko na prodore, iz katere rezultirata dva gola, en gol ima na vesti Slovanov vratar, enega je zabil levi krilec Marchiotti. V Jadranovem moštvu sta se odlikovala predvsem Kern in Rape, dober je bil tudi Zomer v desni zvezi. Vratarju se pozna, da je brez treninga.

Ilirija : Hermes 8 : 2 (1 : 1)

Ilirija je nastopila s Krečom I. v golu, desnega branilca je igral Jenko, med krilci se je pojavil po dolgem času Milan Zupančič. Hermes je bil kompleten. V prvem polčasu je bila igra precej odprta, Hermežani so se uspešno branili in s tem znova dokazali, da so dobro defenzivno moštvo. Vendar se vrzel, ki jo je zapustil odhod Pleša, še ni dala povsem ekvivalentno izpolniti. Moštvu se pozna, da je treniralb, vkljub visokemu porazu, ki ga je doživelo od Ilirije, utegne postati ostalim prvorazrednim klubom opasen konkurent.

Ilirija ni predvedla svoje najboljše igre. Najboljši je bil Herman na desnem krilu, Gabe se je trudil, vendar ni pokazal svoje nekdanje forme. Oman je zopet začel streljati visoko preko cilja. V obrambi je bil Beltram boljši od svojega partnerja, ki se mu pozna, da ne igra mnogo v prvem moštvu. Vratar ni bil mnogo zaposlen.

Po poteku igre je rezultat vsekakor nekoliko previsok. Precej krivde gre na rovaš Hermesovega vratarja.

Publike okoli 150.

Drugorazredni klubi so nastopili predpoldne na igrišču Primorja. *Reka* je zasluženo zmagala nad šibkejšo *Svobodo v razmerju 3 : 1.* Tekma *Krakovo : Panonija* pa je ostala neodločena (5 : 5). Ta tekma je bila ves čas razmeroma zelo napeta, moštvi sta se do konca borili za zmago, vendar pa je trenoten uspeh enega moštva pariralo drugo s takojšnjim svojim uspehom, pri čemer je Panonija predvedla za oko lepšo, Krakovo pa ostrejšo igro. Končno sta se morali moštvi zadovoljiti z delitvijo točk.

Primorje : Derby 6 : 3 (6 : 2)

Ta tekma je bila brezdvoma najlepša nogometna prireditev minule nedelje. Primorje je izkoristilo prost termin ter povabilo na prijateljsko tekmo zagrebškega Derbyja, ki si je šele letos priboril prvorazrednost. Derby je v zadnjem času dosegel par prav lepih uspehov, zato se je z zanimanjem pričakoval izid tega srečanja, tembolj ker je moštvo Primorja po ponesrečenem startu v jesenski sezoni in s svojo mlačno igro proti B reprezentanci za pustilo vtis nezanesljivosti. Z nedeljsko igro pa se mu je v precejšnji meri posrečilo popraviti svoj nedavni neuspeh v Mariboru

Primorjani so predvedli zlasti v prvem polčasu efektno igro, vse akcije so premišljeno usmerili proti cilju, ustvarili so si ugodne šanse za strel in te šanse po večini tudi izkoristili. Ko so si tako zagotovili v prvem polčasu precejšen naskok pred nasprotnikom, so se v drugem polčasu omejili v glavnem na defenzivno igro, kar je bilo iz taktičnih razlogov glede na nizko stoječe solnce vsekakor priporočljivo. Deloma pa gre ta defenzivna igra tudi na rovaš izčrpanosti, ker niso vzdržali ostrega tempa do konca. V tehničnem pogledu je omeniti precejšen napredek. Stoping je pri večini čist, igra z glavo lepa in koristna. Vratar je branil svoje svetišče s sigurnostjo, zakrivil ni nobenega od treh golov. Branilca še nista povsem sigurna, v halfih Buljević najboljši, igral je ves čas zelo požrtvovalno, Zemljak dober, vendar je bil že boljši, Vindiš v prvem polčasu nesiguren, v drugem boljši. V napadu se je desna plat Erman-Čamernik bolje razumela od leve Glavič-Uršič, najboljši mož v napadu je bil Uršič, Erman je zopet pričel uspešno streljati na gol. Čamernik na desnem krilu je bil zelo dober, trije goli so bili uspešen zaključek akcij, ki jim je bil on iniciator. Dramičanin je razmeroma dobro vodil napad, vendar je precej počasen, dodajanje ni bilo vedno točno, včasih se je spuščal v nepotrebne dvoboje z nasprotnikom, iz katerih ni vedno izšel kot zmagovalec. Tudi tehnično še ni na višini. Glavič na nenavajenem mestu, na levem krilu, mnogo prepočasen, bil je najšibkejši mož v napadu in obenem najšibkejša točka v moštvu.

Gostje so s svojo lepo, hitro polvisoko igro prijetno iznenadili. Videti je, da bodo igrali v zagrebškem nogometu še precejšnjo vlogo. Predvsem je omeniti njihovo veliko vzdržljivost, v čemur so domačine znatno prekašali, in naglico, s katero so osvajali teren. Niso si pa znali ustvariti čistih situacij. Za uspešne zaključke ofenzivnih akcij, dva gola so dosegli iz gnječ, le tretji je bil krasen eksempel premišljeno izvedenega in uspešno zaključenega napada. Dasi so v splošnem zapustili simpatičen vtis, vendar je treba grajati njih nesimptično medsebojno prerekanje in oponiranje sodniku. Od poedincev se je posebno odlikoval vodja napada Leinert, reprezentativen igrač Zagreba, ki smo ga že videli v tekmi Zagreb : Beograd. Neumorno je pošiljal svoje tovariše naprej, pomagal v obrambi, sploh videti ga je bilo povsod, kjer je bila njegova prisotnost potrebna. S svojo premišljeno igro, požrtvovalnostjo in lepo tehniko je dokazal, da je bil brezdvomno najboljši mož na polju. Ostali napadalci so bili znatno šibkejši, vendar so ustvarili marsikatero nevarno pozicijo pred nasprotnim golom. Halfi so bili nekoliko šibkejši od svojih nasprotnikov, držali so pa dobro vez med napadom in obrambo, česar pri nasprotnikih v drugem polčasu ni bilo vedno opaziti. Branilca sta bila znatno boljša od svojih nasprotnikov, razdrla sta nebroj napadov, zlasti sta bila sigurna v drugem polčasu, ko je bilo treba vedno znova parirati nasprotnikove prodore. Vratar je bil najšibkejši mož v moštvu, vendar težko da bi bil tudi boljši golman ubranil katerega od prejetih golov. Gostje so bili v toliko handicapirani, ker so nastopili z rezervami za vratarja in levega halfa.

Moštvi sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Erman I.-Slamič, Jančigaj-Zemljak, Buljević, Vindiš-Čamernik, Erman II, Dramičanin, Uršič, Glavič.

Derby: Balenović-Globočnik, Majcen-Halapir, Šep, Filipčić-Bevc, Buble, Leinert, Pelin, Anđelo.

Početni udarec ima Derby, ki igra proti solncu. Začne takoj z ostrim tempom in že v prvi minuti reši obramba Primorja komaj v korner. Korner ostane neizrabljen vendar se igra še nadalje v prostoru Primorja. Iz scrumage pred golom Primorja zabije Bevc v 6. min. prvi gol za D. Odslej se Primorje znajde in vzame iniciativo v svoje roke. Čamernik zbeži po krilu in lepo centrira, žogo pošlje Dramičanin z glavo v mrežo; prvi gol za P. v 10. min. Takoj nato pošlje Buljević zopet Čamernika v boj, njegov predložek zabije Erman neubranljivo. Gostje se znajdejo in začenjajo s protinapadi. V tej fazi igre tempo nekoliko pojenja, žoga prehaja s polja na polje, obe stranki dosežeta po dva kornerja. V 26. min. se Uršič prebije skozi nasprotno obrambo in pošlje iz daljave 20 m efektno v mrežo. Derby ne klone, nasprotno preide takoj v vehementen napad in Ermanu se nudi prilika, da v lepem stilu ubrani razanten strel. V 35. min. zbeži Čamernik po krilu, njegov center ujame Uršič z glavo in spremeni v gol. Protinapad privede goste pred nasprotni gol, Erman odbije, iz gnječe, ki nato nastane, zniža Pelin na 4 : 2. Igra je v tem času zelo živa. Primorje z lepimi kombinacijami pridobiva na terenu, v 39. min. poda Dramičanin Ermanu na nogo in že sedi žoga v mreži. Tik pred koncem polčasa poviša Erman na 6 : 2.

V drugem polčasu začne D. takoj z energičnim napadom in doseže v prvih sekundah s krasno plasiranim Leinertovim strelom svoj tretji gol. Prvih deset minut je D. stalno v premoči potem se za kratek čas osvobodi Pr. nasprotnikovega pritiska, nakar poteče ves ostali čas v premoči gostov. Serija kornerjev, ki jih izsili D je ves izkupiček teh napadov Pred koncem igre ima še D. priliko, da s prostim strelom s kazenske črte zboljša rezultat, vendar gre žoga preko prečke Do konca ostane rezultat neizpremenjen.

Sodnik g Fink je sodil korektno. V greh bi mu šteli le, da je dovolil nekoliko prestrogo igro z obeh strani, ki je sledila Čamernikovemu foulu na golmana

ISSK. Maribor : SD Rapid 3 : 0 (2 : 0)

Po daljšem presledku sta se v nedeljo srečala na zelenem polju stara mariborska sportna rivala ISSK Maribor in SD Rapid Tekma je bila prijateljska in se je vršila v svrho ocenitve sil obeh klubov za predstoječe jesensko prvenstveno tekmovanje. Igra je privabila na sportni prostor precej mariborskega občinstva, ki sledi vedno z največjim zanimanjem tekmam obeh domačih klubov. Krasno nedeljsko vreme pa je pripomoglo k še lepšemu sportnemu užitku.

Tekma je bila ves čas zelo ostra in napeta, vršila pa se je popolnoma fair V prvem polčasu je bila igra še dokaj odprta, vendar je bila že opažati lahka premoč Maribora. V drugem polčasu pa je imel Maribor igro absolutno v svojih rokah in je neprestano oblegal Rapidova vrata Le izborni defenzivni igri svoje obrambe se ima Rapid zahvaliti, da Maribor ni dosegel še mnogo večjega scora.

Maribor je povsem upravičeno zmagal. Njegova krilska vrsta je bila na višku in sploh so se vsi igralci izkazali zlasti z lepim startom na žogo ter lepo igro z glavo. V tem pogledu je Maribor znatno napredoval.

Tudi v kombinacijskem in tehničnem oziru je Maribor daleko nadkriljeval svojega nasprotnika, ki je skušal svoje uspehe doseči večinoma le s prodori. Mariboru se pozna, da se pod vodstvom svojega novega trenerja Weninga prav lepo razvija. Napad je predvedel lepo in koristno igro. Krilska vrsta je bila to pot izvrstna in so v njej nastopili starejši rutinirani igralci, katere je Maribor zopet postavil v svoj prvi tim

Rapid je odpovedal Napad je igral nezmiselno in brez prave kombinacije Tudi krilska vrsta je bila v ofenzivnem pogledu slaba, boljša v defenzivi. Izvrstna pa je bila obramba.

Tekmo je sodil dobro g. Nemec. Publike je bilo okoli 600, ki je živahno pozdravljala zmagovalca.

Ostali nedeljski nogomet

MARIBOR: Maribor II. : Merkur I. naraščaj 7 : 0, Maribor rez. : Merkur komb. 12 : 1.

BREŽICE: SK Elan (Novo mesto) : reprezentanca Brežic 1 : 1. Rezultat je po igri realen. Moštvo Brežic ima zelo dobro obrambo, Elan pa je igral z večjo požrtvovalnostjo. Obe napadalni vrsti sta pred golom odpovedali. Poset je bil dober. Prišlo je tudi nekaj «drukerjev» iz Novega mesta.

BEOGRAD: Prijateljska: Soko : Jedinstvo 4 : 3 (2 : 3).

ZAGREB: Gradjanski : BAC 2 : 1 (0 : 1). Moštvo BAC je zopet pokazalo, da igra brez vsakega sistema in da glede tehnike in taktike precej zaostaja za drugimi dunajskimi moštvi. Oba gola za domačine je zabil Urbanke.

BUKAREŠTA: Beograd : Bukarešta 3 : 2 (1 : 2). Po tej zmagi dobi Beograd definitivno v svojo posest pokal kraljice Marije. Tekma je bila zelo težka, ker so Rumuni napeli vse sile, da bi zmagali. V prvem polčasu so Beograjčani skoraj samo branili, šele v drugem polčasu so prišli do premoči Koliko je bilo Rumunom ležeče na tem, da zmagajo, se vidi iz tega, da so tik pred tekmo verificirali nekaj izvenbukareških igračev, največ madžarskih vojakov, kot igrače iz Bukarešte. Radi tega se lahko reče, da je beograjska reprezentanca pravzaprav zmagala nad rumunsko in ne nad bukareško reprezentanco. Za Beograd so scortali Luburić. Sekulić in Jovanović Publike 20.000.

OSIJEK: Hašk : reprezentanca Osijeka 6 : 2 (1 : 1).

SISAK: Sparta (Zagreb) : Segesta-Gradjanski komb. 5 : 2.

SARAJEVO: Sašk : Hajduk (Sarajevo) 2 : 1 (1 : 1).

DUNAJ: Madžarska : Avstrija 3 : 2 (1 : 0). Zaslužena zmaga Madžarov, ki so bili zelo dobri v obrambi in v krilski vrsti. — Nižja Avstrija : reprez. Sopronja 2 : 1, Hakoah : Slovan 6 : 2.

BUDIMPEŠTA: Budimpešta : Dunaj 4 : 2 (1 : 1).

GRADEC: III. garnitura Dunaja : repr. Gradca 4 : 2.

PRAGA: Juventus (Turin) : Viktorija Žižkov 3 : 1 (1 : 0). Vse tri gole za Italijane je zabil Madžar Hirzer.

BRNO: Brno : Plzenj 3 : 3.

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za dame v Zagrebu

Lepi uspehi slovenskih atletinj

V soboto in nedeljo so se vršila v Zagrebu na igrišču Concordije tekmovanja za lahkoatletsko državno prvenstvo za dame ob dosedaj najmočnejši konkurenci, ker so nastopili s svojimi najboljšimi atletinjami klubi Zašk iz Zemuna, Ašk in Concordija iz Zagreba ter Ilirija in Primorje iz Ljubljane. Organizacija samega tekmovanja je bila dobra, tekališče pa znatno zaostaja za našimi v Ljubljani v pogledu kvalitete, da ne govorimo o terenu pri metih in skokih, ki je bil izrazito slab. Kljub temu so rezultati nadvse razveseljivi, ker so bila postavljena po Šantlovi v skoku v daljavo in Bernikovi v metu krogle dva nova jugosl. rekorda, dočim je stafeta SK Ilirije izenačila rekord. Tudi rezultat Križeve v metu kopja (800 gramov) je zelo dober. Opaziti je bilo, da so atletinje Ilirije v polni formi, dočim se je pri večini atletinj Primorja videlo pomanjkanje treninga, posebno pri Križevi in Zannerjevi. To je tudi vzrok, da jih je Ilirija v stafeti gladko odpravila, ker je imela predaje zelo dobre, dočim so predaje Primorjank bile izrazito slabe. Ugotoviti moramo tudi razveseljivo dejstvo, da se nahaja Slovenija v damski lahki atletiki daleč pred ostalimi podsavezi in sta se le dve zelo talentirani tekmovalki drugih podsavezov, Nikolčičeva iz Zemuna in Pervanova iz Zagreba v tej ostri konkurenci mogli plasirati. Omeniti moramo tudi, da se tekmovanja za prvenstvo države kakor tudi prvenstvo podsavezov vršijo le kot poedinična prvenstva, dočim se v dvomatchih med dvema najmočnejšima kluboma v vsakem podsavezu ugotavljajo podsavezna prvenstva za klube.

V naslednjem rezultati:

Prvi dan: Predteki 60 m: I. 1. Prevec 8.7, 2. Šojat (Ask), 3. Šantel (Primorje). II. 1. Nikolčič (Zašk, Zemun)) 10.2, 2. Bernik (Ilirija). III. 1. Šetina (Ask), 2. Jermol S. (Ilirija), 3. Gršetić (Concordija).

Semifinale 60 m: I. Nikolčič (Zemun) 8.3, 2. Prevec (Primorje), 3. Gršetić (Concordia); II. 1. Šojat (Ask) 13.7, 2. Šantel (Primorje), 3. Bernik (Ilirija).

Met krogle 5 kg: 1. Bernik (Ilirija) 9.15 m! (nov jug. rekord), 2. Jermol S. (Ilirija), 3 Križ (Primorje) 7.82 m.

Skok v daljavo z zaletom: 1. Šantel (Primorje) 4.935 m (nov jug. rekord), 2. Pervan V. (Ask), 3. Tratnik (Ilirija) 4.64 m. Šantlova je z majhnim prestopom dosegla 5 m.

Predteki 200 m: I. 1. Bobinski (Concordia) 31.4, 2. Jermol M. (Ilirija). II. Tratnik (Ilirija) 30.9, 2. Zanner (Primorje), 3. Pavić (Ask).

Predteki 100 m: I. 1. Šantel, 2. Prevec Primorje); II. 1. Bernik (Ilirija), 2. Pervan V (Ask). III. 1. Gršetić (Concordia) 2. Jermol S. (Ilirija).

Drugi dan.

Finale 200 m: 1. Jermol M. 29.3, 2. Tratnik (obe Ilirija), 3. Zanner (Primorje).

Met diska 1.5 kg: 1 Tratnik (Ilirija) 23 m, 2. Križ (Primorje) 22.675 m, 3. Jermol S. (Ilirija) 22.21 m. Obe prvi atletinji sta vrgli znatno boljše od rekorda, kar se pa ne bo priznalo, ker sta se nahajali izven sektorja.

Finale 60 m: 1. Šantel (Primorje) 8.5, 2. Nikolčič (Zašk, Zemun), 3. Prevec (Primorje). Sigurna zmaga rutinirane Šantlove.

Skok v višino z zaletom: 1. Tratnik (Ilirija) 135.25, 2. Pervan V. (Ask) 130, 3. Šantel (Primorje) 125, v borbi za mesto 131 cm. Vsled slabe skakalnice je izostalo pričakovano zboljšanje rekorda po Tratnikovi.

Finale 100 m: 1. Šantel 13.2, 2. Prevec (obe Primorje), 3. Bernik (Ilirija).

Met kopja 800 g: 1. Križ (Primorje) 27.31 m! 2. Bernik 22.22, 3. Tratnik (obe Ilirija).

Stafeta 4 × 60 m: 1. Ilirija (Tratnik, Jermol S., Jermol M., Bernik) 33.4 (izenačen jug. rek.), 2 Ask Primorje (Zanner, Gregorin, Prevec, Šantel) 33.9, 3. Zašk (Zemun). Lepe predaje stafete Ilirije, pri Primorju slabe, posebno prva.

Po točkah so dosegle: Ilirija 43, Primorje 36, ASK 6, Zašk 5.

II. internacionalni lawn-tenis turnir v Mariboru

Naš obmejni Maribor je doživel po zadnjem lepo uspelem nacionalnem turnirju, ki ga je priredil I. SSK Maribor zopet izreden sportni užitek s prireditvijo II. internacionalnega lawn-tenis turnirja, ki ga je priredila tenis sekcija SD Rapida. Turnirja so se udeležili odlični igralci iz Gradca, Zagreba in Maribora Od domačinov so se zlasti odlikovali gg. Leyrer, dr. Blanke in Hietzl ter gg Mayer (prvak Celovca), dr. Böhm, Riekh, Geimayer, Wolf in gdč. Kakhs, vsi iz Gradca, člani GAK.

Leyrer je v krasnem stilu premagal svoja domača rivala dr. Blankeja (6:3, 6:2) in Hietzla (6:3, 6:0) ter v družbi z g. Mayerjem iz Gradca dosegel prvenstvo v igri v dvoje.

Domačinka ga. Schweighardt pa je po lepih igrah dosegla prvenstvo v singlu dame.

Rezultati: 1. gospodje single: 1. Mayer (GAK), 2. dr. Böhm (GAK), 3. Leyrer (TSK Zagreb).

II. gospodje double: 1. Mayer-Leyrer, 2. Riekh-Wolf, 3 Šamberg-Loos (ISSK Maribor).

III. Dame single: 1. Schweighardt (Rapid), 2. Kakhs (GAK), 3. Sterger (Maribor).

IV. Mixte double: 1. Mayer-Kakhs (GAK), 2. Geimayer-Gries (GAK), 3. Sterger-Beneš (Maribor).

Po končanem turnirju, ki se je pričel že v petek, nadaljeval v soboto in končal v nedeljo, sta gospoda dr. Blanke in dr. Felber na igrišču po lepih pozdravnih nagovorih razdelila zmagovalcem lepe nagrade.

Zmagovalcem so nadalje čestitali in izrekli prirediteljem svojo zahvalo v imenu I. SSK Maribor g. Verstovšek, v imenu GAK g. dr. Böhm ter v imenu SK Ptuja g. Oberlintner.

Hazena. V Ljubljani se je mesto prvenstvene tekme vršila med družinama Atene in Primorja prijateljska tekma, ki je končala z zmago Primorja s 5 : 4 (2 : 1) V Ptuju je v prvenstveni tekmi zmagala družina ISSK Maribora nad SK Ptuj s 12:5. Finalna tekma za prvenstvo Zagreba je končala z zmago AŠKa nad Concordijo s 10 : 7. Vesna : Uskok 6 : 0 (par forfait).

Lacoste — ameriški teniški prvak. Forest-Hills, 19. sept. (brž.) Semifinale za prvenstvo Amerike. Lacoste : Cochet 2:6 4:6, 6:4, 6:4, 6:3; Borotra : Richards 3:6, 6:4, 4:6, 8:6, 6:2. — Finale: Lacoste : Borotra 6:4, 6:0, 6:4.

Izreden uspeh ISSK Maribor. ISSK Maribor je v nedeljo dosegel izredno lep uspeh. Na vseh nogometnih tekmah in na hazena tekmi v Ptuju je zabil 34 golov, prejel jih je pa samo 6.

Nurmi na Dunaju. Slavni Finec Nurmi je v nedeljo startal na Dunaju. Žalibog ni imel resnih nasprotnikov. Vendar pa je bil prav užitek gledati, kako je potolkel vseh svojih 20 konkurentov. Zmagal je v teku na 3000 m v 8:27.6.

LLAP. Danes ob 18.30 seja u. o. v Emoni. — Tajnik.

LLAP. Atletinje Prevec, Zorc, Zanner Jermol, Tratnik in Bernik se opozarjajo na današnjo sejo LLAP ob 18.30, kamor so vabljene. — Tajnik I.

SK. Jadran. Danes ob 20. seja upravnega odbora v restavraciji Mrak. Prosim sigurne udeležbe. — Predsednik.

Motoklub «Slovenija». Odborova seja se vrši danes v torek, dne 21. t m., v restavraciji «Miklič», Kolodvorska ulica. — Udeležba vseh gg. odbornikov nujna.

ASK Primorje. Danes v torek seja centralnega odbora odpade ter se vrši dne 23. t. m. in redno vsak četrtek ob 20. Lokal se bo objavil. — Tajnik.

ASK Primorje (Uprava sp. prostorov) Seja danes v torek odpade in se vrši v četrtek ob 19.30 — Predsednik.

ASK Primorje (kolesarska sekcija) ima danes ob 19. uri v restavraciji pri Uranu odborovo sejo. — Tajnik II.

ASK Primorje (Hazena sekcija). Danes ob 17. trening za sledeče igralke: Kaiser, Podboj II, Jerina, Vatovac, Sajovic, K I in II, Jerina II. — Načelnik.

Nogavice

„KLJUČ"
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše

Iščemo zastopnike
za Slovenijo
agilne, ki lahko kupujejo na lasten račun.
Pisalni stroji „UNDERWOOD", Zagreb, Mesnička ulica 1.
Sezijska senzacija! — Mala Underwood štirivrstna, z enim pretačnikom pride!

Zahvala.
Ob bridki izgubi iskreno ljubljenega soproga
Gustava Hofmanna
zrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo za izkazano sočutje in sožalje čč. duhovščini g. ravnateljema, madrštvu in mojstrom tvrdke „Jugočeška" v Kranju. Nadalje se zahvaljujem vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki so ranjkemu izkazali zadnjo čast in ga spremili na zadnji poti.
Kranj, 17. septembra 1926.
6709 Hofmann Marija

Najstarejša parketarska tvrdka
Ferdo Primožič
LJUBLJANA, Trnovski pristan 4
se priporoča za dobavo in polaganje vsakovrstnih parket, hrastovih in bukovih deščic. Popravila in struženje starih podov
Delo solidno 189 Cene zmerne

Najnovejša znajdba
Brez kvarjenja blaga kemično snaženje in vsakovrstno barvanje oblek
Anton Boc
Ljubljana
Selenburgova ulica 6/I
Glince – Vič 46
69-a

la gornješlezijski
KOKS
plavžarski kosovec za kovačije, livarne in centralne kurjave po
75 Din 100 kg
Dom. Čebin, Ljubljana,
Wolfova 1/II. Telef. 56
Skladišče Metelkova ulica 19.

Prekajeno svinjsko meso
prvovrstne kakovosti po izredno nizki ceni
Prešane ocvirke od slanine
po 5 Din kg, in
la domačo svinjsko mast
znamke J. P.
v sodih po 50, 100 in 200 kilogramov
po najnižjih dnevnih cenah
prodaja tvrdka
Evald Popovič, Ljubljana

Prodajo se
iz konkurznega sklada E. Malhape 4 steklene omare 1 stekleni pult.
Poizvedbe pri dr. Rudolf Krivicu, advokat, Ljubljana, Dunajska cesta 6. 6705 a

Na dunajskem jesenskem sejmu

Po obisku provincijalne, a skrbno zbrane graške razstave me je še bolj zanimal dunajski jesenski velesejem, katerega so otvorili 3. septembra. Kaj more nuditi velemesto Dunaj, bivša centrala avstro - ogrske monarhije, ki je s prevratom izgubila glavne dovodne žile, Češkoslovaško, Galicijo, Ogrsko in Jugoslavijo? Vsakdo je mislil, da mora ta kolos velemesta oveneti in počasoma pasti na stopnjo provincijalizma. Videli pa smo ravno nasprotno. V dneh konjunkture ni bilo nikjer toliko razkošnosti kakor baš na Dunaju, kamor so privreli iz vse Evrope bogatini z dobrimi valutami, da se naužijejo velesejmskega življenja. Pozneje v dneh gospodarske krize, ki je udarila s svojo uničujočo silo čez celo Evropo, smo sicer čuli tudi o dunajskih težkih katastrofah v industriji in denarnih zavodih, brezposelnost je pognala stotisoče lačnih na ulico, toda Dunaj je ostal evropski center težkega kapitala, mesto neprestanih mednarodnih kongresov in kupčij.

Čeprav je pretreslo po prevratu Dunaj pravo preseljevanje narodov, je vendar tudi Dunaj vsa ta leta pritiskala stanovanjska beda, ki ni danes, ko so socijalisti vrgli težke milijone v gradbo ogromnih občinskih hiš, prav nič manjša. Dunaj se je znal prilagoditi spremenjeni situaciji. Eksploatira kulturne dobrine, ki so jih stoletja ustvarila državnemu središču: prometne zveze, hotele, palače, gledališče in nebroj drugih prosvetnih zakladov, konfort, ki ga more nuditi le velemesto in ki ga rabi kulturen človek.

In tako je tudi sedanji jesenski sejem natrpal Dunaj s tujci iz Evrope in preko oceana. Dunaj je republika zase, prav malo je v njem Avstrije in onega nemštva, s katerim smo se svoj čas bojevali za obstanek. Zadnji priprost Dunajčan se pač zaveda, da more živeti le od tujine. V Gradcu smo še videli par frankfurtarjev, na Dunaju pa so visele samo oficijelne zastave, pred velesejmom so ponujali češke vodnike po mestu. V nedeljo smo morali že zvečer odpotovati, ker se nismo pravočasno pobrigali za prenočišče. Vsi hoteli so bili že za par dni naprej zasedeni.

Sejem sam je ogromen, skoro nepregleden. Dominira pa industrija, ki edina more vzdržati Dunaj in Avstrijo. Vse drugo je bolj v okras velesejmu. Razloženo je predvsem v mogočni stavbi «Rotunde», v novem dvoru in sejmski palači bivših dvorskih hlevov. V dveh debelih katalogih na 400 straneh so drobno natisnjeni razstavljalci. Pot skozi to gnječo obiskovalcev je zelo poučna in vzbuja vedno novo občudovanje razvoja tehnike, ki naj človeštvu olajša in osladi življenje in prinese blagostanje. Pogled v te obložene sejmske koje nam na vsak korak kaže, kako daleč smo mi v vsem zaostali in v svoji sicer tako slepi, mnogo bogatejši domovini odvisni od tujine. Pri nas bi ne smelo biti nobenega obrtnika, trgovca in industrijca, ki bi si ne ogledal vsako leto par takšnih gospodarskih razstav. Ako ne bomo sledili razvoju tehnike in vsega gospodarstva v tujini, bomo pač njeni sužnji. To je prvo in glavno spoznanje Jugoslovena, ko hodi skozi tuje razstave.

Dunaj pa se je ta teden tudi potrudil, da nudi tujcem poleg cenene avtomobilske vožnje po razkošno razsvetljenih ulicah ob toplih večerih in neštevilnih nočnih zabav tudi izbrano duševno hrano visoke, mednarodne, umetniške kulture. V operi so dajali Wagnerja, Smetanovo «Prodano nevesto», «Aido», «Boheme», «Rosenkavalirja», «Netopirja», v drami Shakespearja, Björnsona, Wildeja. Časopisi so prinašali temeljite članke inozemskih sotrudnikov o tamošnjih gospodarskih stikih z Dunajem. Alexander, predsednik Zveze industrijcev iz Zagreba, je n. pr. pisal o Jugoslaviji in srednjeevropskih problemih.

Lepo in potrebno je, da ljubimo svojo majhno domovino. Če pa jo hočemo dvigniti, moramo v svet, da si razširimo obzorje. To dá tudi notranjo moč. Čez mejo pa je seve treba iti z veliko dozo dobre volje in odprtimi očmi, da jih ne zastre neprijetna napitnina z brihtnimi natakarji ali celo slabo prenočišče. In na: ne biti pri tem slep za lastne napake. Potem se vrnete iz tujine bogatejši, kakor so se nedavno neki ozlovoljeni Slovenci iz Pariza.

Dr. A. Reisman.

Rado Murnik:

Velikonočna darila

(Konec.)

Zaprta mati razkačeno bunkajo po durcah in razgrajajo: «Krače ni nikjer!»

Ko malo ponehajo, rečem prijazno: «Oče Šimen so bili tukaj, pa so vas zaklenili, češ da prehudo razsajate, ker bi radi hlače nosili. Nato so šli spet pod oreh ležat.»

Mati globoko ohnejo v ječi in prosijo bolj potihoma: «Odkleni mi, alo, brž, brž!»

«Kako neki! Očka so vzeli ključ s sabo in so dejali, da vam že odprejo, kadar se boste pomirili. Da ne boste preganjali nedolžnega dehorja, vam naravnost in po pravici povem, da sem si iz vašega jerbaščka izposodil največjo klobaso. Hvala lepa zanjo! Kadar bom bogat, vam jo pošteno vrnem, nič se ne bojte! Hvala tudi za nameček, za kračo, ki ste mi jo tako dobrotljivo podarili sami od sebe! Priporočam se še za drugi pot.»

«Uh, kakšne razdira ta grda pokveka!»

«Piko imate name, vem. Zakaj?»

«Fant, nikar me ne draži, če ne —!»

«Mamka, lepo se pomeniva, ne pa da bi se kregala!»

«Kar tiho! Če te še kdaj takole zalotim, bova drugače zaropotala, da boš vedelo!»

«Mati, prenagle jeze ste! Veste, saj ne da bi vam kako kaj zabavljal, Bog ne zadeni! Le za vaše ljubo zdravje se brigam.»

«O, ti spak, ti! Kakšne se znebi!»

Zdaj jih zgrabi silna jeza, da zakriče: «Le čakaj, mulec hudobni! Jaz ti že pokažem! Vse kosti ti potarem, ti pošast grbasta, ti... ti...»

Strašna je bila njih togota. Vse so mi rekli, samo človek ne. Največkrat sem bil dehor, mulec in peslajnar.

«Preljuba tetka, resno vam svetujem, da mirujete, če ne vam ata še dolgo ne odklenejo.»

«Kaj? — Ti boš mene jezilo, ti ubogo ničè!»

Mati Maruša so v zaporu od jeze pojemali, jaz sem tekel pa k orehu.

Oče Šimen so trdno spali in smrčali na vse pretege. Komaj jih prebudim.

«No, kaj boš povedal?»

«Očka, v vašo shrambo se je prikradel dehor.»

«E ja, ni zlomka! Lepa reč!»

«Pa še kolikšen je! Da vam po pravici povem, tolikšen kakor jaz!»

«A beži, beži, kaj se mi boš neki tako debelo lagal!»

«Takole prihuljeno se je držal, kakor zdajle jaz, vidite? Pa takole in tiho je kobacal, vidite?»

«Vidim, vidim! Bes ga lopi! Pa ga nisi mogel? Ej, ej, ti si mi pravi, ti!»

«Kako bi ga neki mogel! Škoda misliti! Še Bog, da sem ušel! — Požokal je najlepšo klobaso v žep in izsrebal tri jajca. Pa kaj to, kračo je ukral, kračo!»

«Kaj, kaj? Ali sem prav slišal? Požokal v žep? Torej je bil dehor na dveh nogah?»

«Na dveh, na dveh, kajpak, kakor jaz ali pa vi!»

«Lepa reč, lepa reč! Bog vedi in sveta pomagalka, kdo je bil. Kakšen pobalin is vasi. Jaz bi ga že kozjih molitvic naučil! Ali ga poznaš tistega dečaka?»

«Kaj bi ga ne! Še prav dobro. Brez greha pa rečem: kakor sam sebe.»

«I tak pa že povej, kako mu je ime!»

«A, kaj še! Tega pa že ne. Kaj bi jaz reva druge tožil, ko sem sam tak grešnik!»

«Onegá... Kobacajev Anžek se rad klati tod okoli. In on je bil, on, taji ali ne taji! Saj poznam take tičke!»

«Očka, saj ga greste lahko precej pogledat. Zaklenil sem shrambo.»

«O, to si pa prav naredil! To me pa tako veseli, kakor ne vem kaj! Tako ga bom za uho počil, da bo precej tri solnca videl!»

Oče vstanejo in précej hitro odidejo v hišo, jaz pa počakam na vežnem pragu.

Ko zaprta mati Maruša začutijo Šimna v veži, jezno zacvilijo: «Šimen, odkleni!»

Oče ostrme in vprašajo: «Ali si mar ti, Marušica?»

«I kdo pa drug!»

«I kje pa si, ljuba duša?»

«Kje neki! Tam, kamor si me zaprl.»

«Ne bodi no čudna! Ali se ti sanja, kali? Jaz tebe zaprl?»

«Ti, ti, kaj bi taj!!»

«Kaj takega pa še ne! Marušica, jaz te že nisem zaprl. Ali se ti res blede?»

«Meni ne, hvala Bogu! Nemara se tebi.»

«Nisem se ganil izpod oreha.»

«Lažeš, gumpec!»

«O ti avša neumna; pojdi se solit, kolovrat!»

Te besede so se materi Maruši močno pod nos pokadile. Kar sapo jim je zaprlo. Oče so pa dejali:

«Mislil sem, da je v shrambi samo Kobacajev Anžè! Zdaj pa vidim, da sta oba notri. Maruša, primi ga, kajona! Dobro ga drži, da nama ne uide!»

«Ta ti je spet modra, butelj! Odkleni že, odkleni, da se vrnem na delo!»

Oče odklenejo in rekó: «No, no, ali si še huda? Zdaj mi pa povej, kje imaš Kobacajevega Anžeta!»

«Norec stari, kdo se bo menil s tabo, ki si ves prismuknjen!»

Vsi jezni so odhitel na polje, oče pa v izbo. Tačas zaslišim za ledji šum. Kar ga zagledam ob vrtnem plotu, Anžeta, ki je menda prežal name. Prijazno mu povem: «Anžek, bodiva prijatelja! Na pol klobasice!»

On zine in odgrizne. Jaz mu pa še svetujem: «Pojdi k očetu Šimnu in vprašaj, če imajo še kaj dosti klobas, pa ti jih bodo dali.»

Pa gre in vpraša.

«A tukaj si, Anžè! Kje imaš pa kračo?»

Anžé je mislil na domačo gnjat in povedal po pravici, da so jo doma pojedli.

«Tako, tako! Pa klobas bi torej rad. Koliko pa?»

»Dam ti jih kar deset. Ali jih morda ne bo preveč? Ali jih boš mogel toliko nesti?«

»O, mogel, mogel!«

»Kakšnih pa bi rajši dobil, gorkih ali mrzlih?«

»Oče, gorkih prosim.«

»Dobro, da vem. Dal ti jih bom deset tako gorkih, da boš čez in čez zadovoljen. Jaz ti bom že dal, po naši shrambi stikati in krasti, tat!«

Zadnjih besed še dobro ne izpregovoré, že zgrabijo Anžeta in mu jih primažejo deset prav gorkih. Jaz sem pa nemudoma odnesel peté in kračo.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Prireditve

Prestov. gasil. društvo Zg. Ložnica
priredi v nedeljo, dne 26. septembra t. l. v gasilnem domu veliko in bogato
vinsko trgatev
spojeno z vrtno veselico. — K obilni udeležbi vabi odbor. 26730

Pouk

Splošno glasbeno teorijo
intonacijo (vežba sluha) in klavir poučuje učiteljica. Vič v Kolodvorski ulici 25 — vsak dan razen ponedeljka in četrtka. 26684

Nemščino in francoščino
poučuje temeljito učiteljica. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26707

Pozor! Pozor!
Krojno učilišče
Ljubljana, Stari trg št. 19.
Krojači, šivilje, gospe, gospodične, trgovke, dijakinje itd. Večerni tečaj moškega, ženskega krojenja za krojače, šivilje. Poseben večerni tečaj za gospe, gospodične, uradnice, dijakinje in privatnice, ki se želijo izobraziti v samostojnem izdelovanju oblek. Izdelovanje najmodernejših damskih in moških krojev. Izdaja modnih krojaških listov za krojače z velko stensko tablo in priloženim učnim poukom. — Krojni pouk potom pošte s slovenskimi učnimi zvezki. Početek večernega tečaja 1. oktobra. — Vpisovanje dnevno do 8. ure zvečer. Revnejšim tečaj ceneje. 26716

Obrt

Vozovi
V zalogi imam različne ročne, tovorne in vozove na peresih (vzmetih). — Dobro vpeljana kovaška in kolarska obrt. Prevzamem vsa naročila in popravila. Točna in solidna postrežba — cene ugodne! Proti računu se vzame tudi kolarski les. Se priporoča Matija Terlep, Šiška (Ljubljana 7), Sv. Jerneja cesta. 217

STAMPILJE pečate etikete, graverstvo SITAR & SVETEK LJUBLJANA Sv. Petra cesta 13

Zidano kovačnico
novo, z vso opremo in **kolarsko delavnico** vse v dobrem stanju, prodam. Nahaja se v bližini cerkve in bi bila pripravna tudi za kakšno drugo obrt. Ivan Grešnik, Trbovlje 67.

V preciz. mehaniko
spadajoča dela izvršuje Anton Kozina, Cegnerjeva ul. št. 12 (blizu dež. bolnice). 26210

Album modernega pohištva
po predplačilu 20 Din razpošilja Erman & Arbar, mizarstvo, Št. Vid nad Ljubljano. 26556

Dvokolesa
najcenejša, najbolje, najhitreje in najcenejše Florjančič, Nunska ulica 3. 215,1

Mesnico
na prometnem kraju takoj za takoj [illegible] proti dobri odškodnini. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Dobro situiran». 26719

Koncesijo
za mesarijo in prekajevalnico oddam takoj v najem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26721

Brivnico
dobro vpeljano, več let obstoječo, prodam radi opustitve. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Brivnica 30». 26714

Službe

dobe

Zastopnika
dobro vpeljanega, ki bi bil zmožen že obstoječi posel uspešno razširiti in samostojno akvirirati, išče domača zavarovalnica za Ljubljano in okolico. Za sposobnost dobra plača, nameščen stalna. Ponudbe pod «Akviziter» na oglasni oddelek «Jutra». 26534

Hlapec
za nadzorovanje konj in goveje živine se takoj sprejme. Reflektant mora znati delati tudi na vrtu, pri gospodarstvu — znati mora sam kositi in živino pravilno krmiti. Oženjeni brez otrok imajo prednost. Žena dobi tudi zaposlitev pri gospodarstvu ali ako ima odraslo hčer, dobi ta zaposlitev kot druga dekla. Stanovanje in kurjava prosta. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Hlapec». 26428

Šiviljo
samo prvovrstno moč za fine obleke, zmožno samostojnega krojenja in sposobno vodstva v delavnici sprejmem takoj proti dobri plači. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26695

Učenca
iz boljši hiše sprejmem v trgovino z mes. blagom. Hrano in stanovanje bo imel v hiši. Ponudbe je poslati na tvrdko Josip Škerl, Sevnica ob Savi. 26674

Damska frizerka
v stroki dobro izvežbana se sprejme takoj ali pozneje. Pogoji po dogovoru. — Ponudbe na oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Copova št. 21/III. 26686

Gospodična
ki bi se mogla porabiti za lažje pisarniško in manjše hišno delo, naj se ponudi na naslov: M. Cvetković, Brod na Savi. 26673

Postrežnica
za dvakrat na dan, se išče v Beethovnovi ulici št. 16, vrata 6. 26698

Obratovodjo
za veliko cementno tovarno s prakso pri parnih turbinah in električnih napravah sprejmem. — Ponudbe na poštni predal 167, Ljubljana. 26696

Zastopnice
za obisk privatnih odjemalcev sprejme takoj ob možnosti velikega zaslužka «Damobil», Beethovnova ul. št. 9/II. 26727

Trg. pomočnik
mlad in agilen, ki se razume vsaj deloma pri vrezavanju in vdelovanju šip, se takoj sprejme. — Trg. firma J. Kušlan, Kranj — Slovenija. 26728

Za graščino
na Dolenjskem, k samostojnemu gospodu veleposestnika se išče dobra
kuharica
ki bi razumela tudi vse gospodinjske posle. Predpogoj: poštenje, resnost in fino vedenje. Nastop službe takoj. Ponudbe poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Dobra služba» do vštetega dne 25. t. m. Reflektantinje naj se javijo s spričevali dne 25. t. m. (t. j. v soboto) ob 15. uri pri portirju hotela Slon 26731

Pisarniška moč
se sprejme za Ljubljano pod pogoji: brzo pisanje na stroj, popolno obvladanje srbohrvaščine, znanje slovenščine in nemščine. Natančne ponudbe z navedbo prakse, zmožnosti in zahtevkov plače poslati na «Poštni predal 113», Ljubljana. 26710

Dober zaslužek
zasiguran. V vsakem trgu in mestu se iščejo gospodje za razprodajo že vpeljanega in dobro idočega predmeta. Prevzame lahko vsak, ki je agilen, brez posebnega znanja. Potreben kapital 400 Din. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod šifro «Dober zaslužek» 26692

Pridelki

Brusnice (natek)
prvovrstne razpošilja v poljubni množini po 11 Din kg tvrdka Lobrek & Komp., Mislinje. 26519

Špinačo
letošnjega pridelka, nijacinte, tulpe, narcise in kroluse samo pravkar prejeli **Sever & Komp. Ljubljana** 26279

Jabolka I a
se dobe od 1.—5. ure pop. v skladišču, na dvorišču restavracije Mikliič pred južnim kolodvorom. Cena od 3—3.50 Din v zabojih od 10—50 kg. — Sprejmemo prodajalko. 26701

Gostilničarji in vinski kupci — pozor!
Imam 70 hl dobrega, belega haloškega vina po ugodni ceni naprodaj. Nadalje iščem dobrih zvez v svrho nakupovanja vina. — Ne zahtevam nikakršne provizije za morebitna pota ali kupljena vina. Torej naj izrabi vsak to ugodnost! Naslov: Franjo Stumberger, trgovec, Sv. Barbara v Halozah. 26419

Službe

išče

Boljša šivilja
želi mesta v kakem boljšem modnem salonu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26690

Dekle z dežele
išče službo pri pošteni družini, kjer bi pospravljala in pomagala v kuhinji. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod značko «Prva služba» 26687

Dekle (kuharica)
srednjih let, zmožna gospodinjstva, išče primernega mesta. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiva 18» 26693

Mesto hlapca išče
kmetski fant, ki je vajen konj in drugih kmetskih del na polju. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 26694

Šivilja
gre šivat takoj na dom. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26722

1000 Din nagrade
onemu, ki mi preskrbi službo čevljarskega pomočnika ali sluga. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26700

Plačilna natakarica
dobra, mlajša moč, želi mesta v hotelu ali boljši restavraciji, najraje zunaj Ljubljane. — Na razpolago tudi večja vsota kavcije. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod značko «Plačilna 326». 26703

Pošteno dekle
želi službe pri kaki mirni družini. Pismeno na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Pridno dekle». 26704

Trg. pomočnik
mek. stroke, mlajša moč, ki prime za vsako delo, vešč tudi v lesni trgovini, želi službe za takoj. Cenj. ponudbe na naslov: Lah, Krčevina 16, Ptuj. 26678

Mladenka
s popolno meščansko in gospodinjsko šolo, išče primerne službe. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Mladenka». 26689

Pek. delovodja
zanesljiv in dober delavec, če potrebno z lastno obrtjo, išče stalnega dela v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava «Jutra» v Mariboru 26738

Prodajalka
mešane stroke, z dobrimi spričevali, išče mesta za takojšnji nastop v mestu ali na deželi. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zanesljiva 4867». 26712

Prodam

Premog in drva
nabavite najceneje pri tvrdki Volčič Rudolf, Šelenburgova ulica št. 7/I 204

Drva
trastove in bukove odpadke od parketov ter mehka drva lostavlja po nizki ceni na lom parna žaga V Scagnetti v Ljubljani za gorenjskim kolodvorom. Pri odvzemu večje množine znaten popust 198

PREMOG — DRVA
«Ilirija»
Kralja Petra trg štev 8.
Tel 220 85

Dinamo
110 V, 6 HP, z napuščalno desko, odporom in merilnimi aparati poceni proda Franc Kovač, Zgoša, pošta Begunje. 26603

Tračna žaga
(Bandsäge) 800 mm, skoraj novo, pod ceno proda Fran Kovač, Zgoša, p. Begunje. 26602

Železno posteljo
in zimnico prodam na Gosposvetski cesti štev. 12/I, levi zvonec. 26594

Glinasto peč
veliko, dekorativno, priporočljivo za vsak večji lokal, radi prezidave ceno prodam. Ogleda se lahko v Kmetskem hranilnem in posojilnem Domu v Ljubljani, Šodna ulica 1. 26583

Motorno kolo
«Douglas», 3½ × 11 HP, skoro nerabljeno, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 26580

Več gostiln. inventarja in klavir
(Pianino) dobro ohranjen prodam na Sv. Jakoba trgu št. 5. 26573

Razprodaja
manufakturne zaloge po najnižjih cenah — Češnovar, Stari trg 16. 26376

Radi opustitve trgovine
je priložnost ceno nakupiti le še do 15. novembra t. l.
20—60 % popusta
Jos. Šelovin-Čuden
trgovina zlatnine, srebrnine in koles, Mestni trg št. 13. 26156

Pudel za trgovino
iz trdega lesa, dobro ohranjen, se proda v Rožni dolini, cesta 5, št. 4. 26702

Pisalno mizo
amerikanski sistem, skoraj novo, prodam. Bled, Vidovdanska cesta 14. 26742

Enovprežno kočijo
lahko, prodam po zelo nizki ceni. — Franc Peterlin, Komenda pri Kamniku. 26735

Pozor, žage!
Jaremniki, strušniki, vrtalni in drugi stroji za žage, dalje različni leseni vijaki in večjo množino 5/8 matic po nizki ceni proda Ivan Sirak, Maribor, Pobrežka cesta 15. 26739

Kupim

Kože
polhovke, krtove in vseh vrst divjih živali kupuje **D. Zdravič v Ljubljani,** Florijanska ulica štev 9 21601

Vsakovrstne zlato kupuje
po najvišjih cenah
Černe, juvelir
Ljubljana Wolfova ul. 5.

Za poljsko železnico
kupim 20 m tračnic, dve obračalni plošči in 2 vagončka. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Dober materijal». 26605

Moško kolo
kupi tvornica zrcal v Ljubljani. Za gradom štev. 9. 26583

Fižol
vseh vrst kupuje Sever & Komp., Ljubljana — skladišče: Gosposvetska c. 5. 26638

Proizvajalec pare
do 4 atm., največ 6—10 m² gorilne p'oskve, z vsemi pripadajočimi deli, se takoj kupi. Ponudbe pod «Parni kotel» na oglasni oddelek «Jutra». 26705

Lokali

Spreten restavrater
oženjen, želi takoj vzeti v zakup boljši hotel restavracijo ali kavarno. Ponudbe s pogoji prosim na naslov: Hotel «Grad» Bled. 26390

Gostilno
na prometnem kraju Ljubljane vzamem v najem — Imam točilno pravico. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Strokovnjak 36». 26718

Prostor
primeren za kiparsko delavnico, se išče. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Kipar 1926». 267.8

Posest

Lepo hišo
s 7 sobami in kuhinjo, 1 travnik in 2 njivi na Bregu št. 17 pri Žirovnici prodam za 75.000 Din. Poja nila daje Frančiška Prešern, trgovka na Javorniku. 26679

Hišo s trgovino
sem industrijskem kraju na Gorenjskem prodam zaradi družinskih razmer. Vprašanja na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Ugodno 129» 24182

Posestvo
ob glavni cesti na Rakeku, 2 minuti od postaje, obstoječe iz hiše s 4 sobami in 2 kuhinj, 3 kleti, kozolca, ter bleva za živino in svinjaka, je naprodaj. Vse v najboljšem stanju. Posestvo ima velik sadni vrt, 9 parcel travnikov, jako pripravno za stavbišča, 3 senožeti, 2 bukova in 2 hojeva gozda. Vrt in travniki so zagrajeni z mrežo. Posestvo nudi jako lepo ugodnost, ker se nahaja pri mednarodni postaji Rakek. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26677

Lepo posestvo
v Tržiču na Gorenjskem
(indu-trijski kraj) — obstoječe iz 2 hiš za gostilno in mesarijo se proda — event tudi samo ena hiša, poleg lep vrt s salonom. Vse takoj prosto. Cena zelo ugodna. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Tržič 2930». 26526

Izredna prilika!
Gostilna, trgovina, gospodarsko poslopje in vrt je za tistega, ki kupi posestvo, katero se mora prodati radi družinskih razmer — Vodovod in elektrika. Vse v dobrem stanju. Ponudbe pod «Gorenjsko 200.000» na oglasni oddelek «Jutra». 26715

Stanovanja

Stanovanje
2 sob in kuhinje, v sončni legi, 5 minut od postaje Medvode oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26648

Opremljeno sobo
sončnato, parketirano s posebnim vhodom, balkonom in vporabo kopalnice oddam v najem boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 26194

Večjo prazno sobo
po mogočnosti s souporabo kuhinje išče s 1. oktobrom zakonski par brez otrok. Ponudbe pod «Profesor» na oglasni oddelek «Jutra» 26414

2 opremljeni sobi
išče zakonski par brez otrok s 1. oktobrom, z ev. uporabo klavirja. Ponudbe pod «Dve sobi 86» na ogl. oddelek «Jutra». 26598

Kdo mi prepusti
dvakrat na teden sobo za pouk? Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra». 26685

Soba
se odda 2 gospodoma z zajtrkom takoj ali s 1. oktobrom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26688

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom takoj odda samostojna gospa — najraje državn. uradniku. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». Ogleda se lahko med 6.—7. uro. 26655

Opremljeno sobo
lepo, oddam samo boljšemu solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 26697

Sobo
s separiranim vodom oddam proti malenkostnim mobilijam. Mesečno 100 Din Poizve se od 12.—14 ure, Ravnikar, Stritarjeva 7/I. 26708

Opremljeno sobico
lepo, s hrano ali brez takoj oddam boljšemu gospodu. Naslov v ogl oddelku «Jutra». 26711

Stanovanje
(prazno) 1—2 sob in kuhinje iščem. Plačam nekaj naprej. Ponudbe pod šifro «Takoj 2» na oglasni oddelek «Jutra» 26706

Iščem sobo
s posebnim vhodom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Uradnik 20». 26720

Krasno sobo
oddam dvema osebama. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26718

Stanovanje
v novi hiši, obstoječe iz sobe in kuhinje z elektr., vodovodom in pralnico, oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26725

Sobo
elegantno opremljeno, v vili blizu Bleiweisove ceste, s posebnim vhodom, oddam boljšemu gospodu s 1. oktobrom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26745

Stanovanje
v Rimskih Toplicah, obstoječe iz 8 sob, predsobe, terase in pritiklin, z vsim konfortom, kopališče, elektrika, vodovod, se po jako ugodni ceni odda. Vselitev takoj. Vila Irena. 26729

Opremljeno sobo
veliko in zračno, z elektr. razsvetljavo, poleg kavarne «Evropa» oddam takoj izključno solidnemu gospodu Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26726

Na stanovanje
vzamem par ljudi brez otrok v novi hiši. Soba s kuhinjo, zraven vrt za zelenjavo. Vižmarje štev 88, St. Vid nad Ljubljano. 26724

Za sostanovalko
grem, event. z lastno posteljo. Ponudbe pod šifro «Kotiček» na oglasni oddelek «Jutra». 26733

Sobo
z vhodom iz stopnic, elektr. lučjo, oddam takoj v Tavčarjevi (Sodni) ulici. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26734

Dijakinjo ali gdč.
sprejmem v dobro oskrbo. Eventuelno oddam krasno
separirano sobo.
Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26740

2 sobi s kuhinjo
iščem event. tudi ob periferiji. Ponudbe pod «1001» na oglasni oddelek «Jutra» 26743

Stanovanja

išče

Dijaka
iz boljši hiše sprejmem na stanovanje in hrano v bližini realke in obrtne šole. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26350

V snažno sobo
sprejmem dijaka ali dijakinjo s hrano in vso oskrbo. Naslov v ogl oddelku «Jutra». 26717

Dva dijaka
v bližini vinarske šole v Mariboru se sprejmeta v popolno oskrbo pod ugodnimi pogoji Naslov pove uprava «Jutra» v Mariboru 26736

Kapital

Dobičkanosno
podjetje želim ustanoviti, ali se udeležiti pri že obstoječem z večjim kapitalom. Ideje ali ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Podjetnost» 26574

Trgovec na deželi
išče posojila 10—15.000 Din, ker je momentano v zadregi. Vrnitev in obresti po dogovoru Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Sigurna varnost». 26423

Družabnika
namestnika, intelligentnega, za realitetno prometno pisarno s 6000 Din pristopnine za Ljubljano išče takoj Zagorski, Maribor, Tattenbachova ulica 19. 26683

Katera gospodična
ali vdova starejših let bi bila voljna s potrebnim kapitalom sodelovati pri pekarski obrti. Eksistenca in dober zaslužek zagotovljena. Naslov pove uprava «Jutra» v Mariboru. 26737

Dopisi

Lož II
V torek sem čakal. Vas ni bilo. Sporočite, kdaj svidenje! 26682

Dotični gospod
ki je določil sestanek za petek ali soboto ob 10. uri S. K.; naj pride v sredo ob isti uri istotam. 26709

G. Debevc!
Prosim, oglasite se brez odloga!

Katera
dobrosrčna, simpatična gospodična ali mlada vdova do 30 let bi se hotela seznaniti s 35letnim simpatičnim inteligentnim obrtnikom v dobri stalni službi Dopis, če mogoče s sliko pod «Upanje 26.27» na ogl. oddelek «Jutra». 26681

Mladenič
29 let star, stalen državni uslužbenec, želi znanja z do 26 let staro gospodično neomadeževane preteklosti in iz poštene rodbine. Dopise prosim na ogl. oddelek «Jutra» pod «Iskrenost 76» 26676

Orehi
iz Baške dozoreli, dobri za zobanje. 26732

Modistka
Mila Hutter
Dunajska c 6/I.
se priporoča
cenjenim damam. Imam gotove klobuke v zalogi, sprejmem popravila.

Glasba

Trobente

vse blešinstrumente, telovadne hitro in zmerno popravlja in preglašuje
Alfonz Brezni,
Ljubljana, Mestni trg štev 3
(poleg magistr.)
Stari instrumenti se vzamejo v zameno ali pa kupijo 154/I

Živali

Ptičarja
zelo lepa in težka, primerna za čuvaje, po eno leto stara, proda Blaž Jeglič, mesar v Tržiču. 26327

Hud pes
izvrsten čuvaj, voleče pasme, 1 leto star, se proda ali zamenja za športnega psa. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Sakal». 26675

Zatekla se je gos!
Poizve se na Poljanski c. št. 13/I. 26741

Izgubljeno

Več jopic
se je izgubilo v nedeljo okrog 8. ure zvečer v bližini cerkve sv. Petra. — Najditelj se vljudno naproša, da vrne proti nagradi v oglasnem oddelku «Jutra». Enako se naproša tudi tisti, ki je bil tako prijazen, da me je opozoril na izgubljeno, da javi svoj naslov, ker temu gospodu je gotovo znano, kdo da je pobral. 26699

Razno

Za uvedbo (čepovleka)
potegovalca zamaškov «Stap»
(poteguje zamaške brez prevrtanja) se išče glavni zastopnik, ki zna organizirati velik odjem. Dopisi v italijanskem ali francoskem jeziku pod šifro «Stap» na anonimno ekspedicijo Cehovin, Trieste, XX Settembre 65. 26669

Restavracija «Zvezda» Ljubljana
priporoča izborno domačo kuhinjo in dobro pijačo. Prvovrstna postrežba.
Sprejme abonente na hrano
Dnevno koncert
poziti v restavraciji in kleti prvovrstni salonski orkester. Ob nedeljah in praznikih dopoldanski koncert. 26509

Strojepisno delo
sprejmem na dom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Regina». 26744

Lepo, vitko postavo
povzroči samo trebušni pas, izdelan v ateljeju steznikov
A. HUTTER,
Dunajska c 6/II.

Čevlje za šolsko mladino

26—30	31—35	36—39
Din 60	Din 95	Din 135

„PETOVIA“
zaloga čevljev
Dunajska cesta 1

Krasno stanovanje v Mariboru

dobi lahko takoj ali pozneje, kdor ga zamenja z enakim stanovanjem v Ljubljani Ponudbe pod „3 sobe s pritiklinami“ na oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani.

Urejuje Franc Puc. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.